

Gönül Beytullahtır

ALİ RAMAZAN DİNÇ

mavi
YAYINCILIK

EHLULLAHIN GÖNLÜNDEN

“İki zıt bir arada bulunmaz.” kâidesince, Hakk’a âşık gönül, mâsivâyâ yani Allah’tan başkasına meyletmez. İnsan, hangi sevgiye itibar ederse diğer sevgi gönlünden düşer. Allah (cc) gayyûrdur, kulunun kalbinde Kendi muhabbetinden başka sevgi istemez.

Hakk’a Âşık Gönül Mâsivâyâ Meyletmez

Gönül, Allah’ın razı olacağı amellere meylederse Hakk’ın manevî ihsânına kavuşur. Aksi halde kişi -Allah korusun- Rabbimizin gazabına uğrar. **“Allah, bir adamın göğsünde iki kalp yaratmadı.”** (Ahzab, 33/4)

“İki zıt bir arada bulunmaz.” kâidesince, Hakk’a âşık gönül, mâsivâyâ yani Allah’tan başkasına meyletmez. İnsan, hangi sevgiye itibar ederse diğer sevgi gönlünden düşer. Allah (cc) gayyûrdur, kulunun kalbinde Kendi muhabbetinden başka sevgi istemez.

“Bu elma ne latif, ne hoş bir elma imiş.” diyen Bayezid-i Bistâmi (ks) bile, Rabbimiz tarafından, “Benim ismimi bir elmaya mı verdin?” diye ikaz edilir. Rabbimiz (cc), kalplerimizi, kendi sevgisi için yaratmıştır. Nefsini mutmainne hâline getiren, rûhunu da kemâle erdiren kullar, Mâide Sûresi’nin elli dördüncü âyetinde belirtilen,

Rabbimiz'in, "**Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler.**" iltifatına mazhar olurlar. Mürşid-i kâmilin kalbine, gönlünü çeviren sâlik,¹ bu mânevî derste gıdasını, Arş-ı A'zam'dan alır.

O (cc), Kendisini Tanıtmamız İçin Bizi İnsanlığa Önder Kıldı

Genâb-ı Hakk, Kendisini tanıtmamız, Kendisini anlatmamız, Kendisini sevdirmemiz, O (cc)'nin kullarını O (cc)'nin emirlerine itaatsizlikten kurtarmamız için bizi insanlığa önder kılmıştır. Dünya ve âhirette bundan daha değerli ne olabilir? "**Yine onlar ki: "Rabbimiz! Bize zevcelerimizden ve nesillerimizden göz aydınlığı olacak (sâlih) kimseler ihsân eyle ve bizi takvâ sâhiplerine imam (her hususta kendisine uyulan rehber) kul!" derler.**" (Furkan, 25/74)

Allah'ın sıfatlarından bahseden bir vâizi, arka saflarda dinleyen bir velî, vâize, "Yâ Rabb! Bu adam pek dürüst biri değil ama Zâtını güzel vafetti, Sen onu bağışla." diye dua eder. Vâizin vefâtından sonra biri onu rüyasında cennetlerde görür. "Hoca! Sen buraya lâyük biri değildin, ben bilirim yaşantın bozuktu, nasıl oldu da bu nimete erdin?" deyince, hoca: "Hakîkaten ben iyi bir kimse değildim ama vaazımı dinleyen bir Hakk dostunun duası bereketiyle bu nimete eriştim." der.

Her An O'nun Kulu Olduğumuzu Bilerek Hareket Etmeliyiz

Rabbimizin yolunda, her an O'nun kulu olduğumuzu bilerek belli bir istikamette gitmeliyiz. Kış gecelerinde,

¹ Hakk yolunun yolcusu.

teheccüd namazlarını edâ edip, evrâd ve ezkârı yapıp da yaz günlerinde -geceler kısa, iş/güç çok deyip- taatlerimizde gevşekliğe gitmemeliyiz.

Develi İlçesi'ni teşrif eden bir hocamızı Yahyalı'ya davet edecektim. Meşgalenin çokluğundan pek kimse bulunmaz bu mevsimde, diye düşünürken, cemaatten biri, "İş-güç olmasa daha çok iştirak olurdu." der demez hocaefendi kızarak şu âyeti okudu. **"Onlar ne bir ticaretin, ne de bir alış-verişin kendilerini Allah'ı anmaktan, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekât vermekten alıkoymadığı erlerdir."** (Nûr, 24/37)

Hoşumuza giden şeylerin Rabbimizden geldiğine inanırken, nefsimize ağır gelen hususları kullardan bilmeyelim. Allah'a imanın altı şartından biri de takdire razı olup hayır ve şerrin Allah (cc)'tan olduğuna inanmaktır. **"Eğer Allah sana bir zarar dokundurursa, artık onu O'ndan başka açacak (kaldırarak) olan kimse yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse, O'nun ihsânını geri çevirecek kimse de yoktur."** (Yûnus, 10/107)

İmtihan Dünyasında Olduğumuzu Unutmamalıyız

Bu kısa hayatta her hususta imtihandayız. Sabredecek mi diye yoksullukla, şükredecek mi diye de zenginlikle denenmekteyiz. **"Bir imtihan olarak sizi şerle de hayırla da deneriz."** (Enbiyâ, 21/35)

İnsanın hâlet-i rûhiyesini Mevla'mız Kitâb-ı Azîm'inde şöyle haber verir: **"Ona şer dokunduğu zaman sızlanır. Hayır dokunduğu zaman da cimridir."** (Meâric, 70/20-21) **"İnsan, hayır istemekten usan-**

maz. Ama kendisine kötülük dokunsa, hemen çok ümitsiz olur." (Fussilet, 41/49)

"Ne zarar ver, ne de zarara gir." kâidesini koruma şartıyla bir menkbe anlatır büyüklerimiz bize:

Yolda giden bir dervişe, arkadan gelmekte olan birisi, bir tokat vurur. Gerisine bakan dervişe, tokat atan adam niçin baktığını sorar. O da, "Tokadın kimden geldiğini biliyorum ama hangi âletle vurulduğuna baktım." der. Bu makâma, "Lâ fâile illallah.", "Başa gelen her şeyin Allah'tan olduğunu bilme." makâmı derler.

Peygamberimiz (sav), Bedir Gazvesi'nde avucuna aldığı kumları müşriklerin yüzlerine atınca kumlar, onların helâkine sebep oldu. Bu harika hâlin, insan kuvvetiyle değil Allah'ın yüce kudretiyle olduğunu beyan için Hâlikımız (cc) "**Attığın zaman da (Sen) atmadın, Allah attı.**" (Enfal, 8/17) buyurur.

SÂDIKLARIN SOHBETİNDEN

Her nerede bulunursak bulunalım insanlara faydalı olmaya gayret edelim. En büyük ezâyı Tâif yolculuğunda gören Efendimiz (sav)'in, sığındığı bir bağda, kendisine üzüm ikram eden Ninova'lı zâtı, tebliğden mahrum bırakmamasını örnek almak suretiyle Hakk'i tebliğde gayretkeş olalım.

Bu Yol Takvâ, İhlâs ve İhsân Mektebidir

Sıddık-ı A'zam (ra) ve Hazreti Ali (kv) kanalıyla gelen bu yolun "takvâ",² "ihlâs" ve "ihşân"³ mektebi olduğunu hiçbir zaman hatırımızdan çıkarmamalıyız. Bu duyguları gönlümüzde canlı tuttukça huzurlu ve bahtiyar oluruz.

Ashâb-ı Güzîn, Risâletpenâh Efendimiz (sav)'e, "Günah nedir?" diye sorduklarında, Server-i Âlem (sav), **"Başkasının görmesini istemediğiniz, kalbinizi tırmalayan davranışlardır."** buyurmuştur.

Allah'ın selâmı herkese yayılmalı, îkazlar tatlı dille yapılmalı, fakir ve yoksullar düşünülmeli. Fahr-i Kâinât Efendimiz (sav), **"İçinden dışı, dışından içi görünen**

² Allah'tan hakkıyla korkup emr-i İlahî'ye sarılma, yasaklanan her türlü çirkin davranışlardan kaçma ve her şeyi Hakk rızası için yapma.

³ Allah'ı görür gibi ibâdet ü taatte bulunma.

köşklere girecek olanlar; herkese selâm veren, yemek yediren, yumuşak konuşan, insanlar uykuya dalınca namaza duranlardır.” buyurmuştur.

Üstadımız Hacı Hasan Efendi (ks), bir bardak çayı dahi yalnız içmezlerdi; dostlarıyla oturur-kalkar, nasihatleriyle mübarek ağızlarından gönüllere ballar akıtırlardı. “Evlatlarımdan keşke hiç ayrılmasam.” derlerdi.

Şimdi bizler de onun gibi kardeşlerimize yakın durmalıyız. Neşe ve kederli anlarımızda beraber olup karşılıklı yardımlaşmalıyız. Bu hakikat, **“Bir kul, din kardeşinin yardımında buldukça Cenâb-ı Allah da o kula yardım eder.”** Hadîs-i Muhammedîsiyle vurgulanmaktadır,

Rabbimiz (cc) ise **“(Onlar, kardeşlerini) kendi nefislerine tercih ederler.”** (Haşr, 59/9) buyurmaktadır.

İnsanlarla İyi Geçinmeliyiz

Evimizle, etrafımızla, mü'minler ve insanlarla hoş geçinmeliyiz. Evinin damını delip odasını ihtiyaç yeri gibi kullanan Yahudi komşusunu, güzel muamelesiyle İslâm'la tanıştıran İmâm-ı A'zam (rha)'ı hatırlayalım.

Mutfağındaki yemeğin kokusundan dolayı komşusuyla helalleşen Allah'ın sadık dostu Üstadımız Hacı Hasan Efendi (ks)'yi ve Sami Efendimiz (ks)'in, zevce-i muhteremesine “Sen tesettüre riâyet ettiğin için bana Sami Efendi diyorlar.” demelerine karşın Valide Sultanın “Sizin edeb-i ilâhî ile edeplenmenizden dolayı bize de Valide Sultan diyorlar.” demelerindeki inceliği, âile fertleriyle en güzel geçimi ifade eden bu tatlı sözleri hiç unutmayalım.

İnsanlara Faydalı Olmalıyız

Oturuşumuzda-kalkışımızda, yaratılıştaki mevcut hallerin zuhûrunda ölçüyü kaçırmamaya, Sünnet-i Seniyye'ye uymaya çalışalım. Latifemiz latif olsun, nefis ve şeytan bizimle uğraşmaya fırsat bulamasın. Gezip-dolaşmalarımızda, elimizde mutlaka faydalı bir eser bulunsun. Bir yemeği müteakip bize mânevî hayat verecek bir kitap okunsun.

Her nerede bulunursak bulunalım insanlara faydalı olmaya gayret edelim. En büyük ezâyı Tâif yolculuğunda gören Efendimiz (sav)'in, sığındığı bir bağda, kendisine üzüm ikram eden Ninova'lı zâtı, tebliğden mahrum bırakmamasını örnek almak sûretiyle Hakk'ı tebliğde gayretkeş olalım.

Şeytanın Vesvesesinden Rabbimize Sığınmalıyız

Mânevî derece ve makâmlar elde etmek isteyen insana, nefis ve şeytan daha fazla hücum eder. Bu yolkesicilere fırsat vermeden "el-Emân" diyerek Rabbimiz (cc)'e sığınmalıyız. Bu şer kuvvetler, insanlara, îmanın gücüne göre hile kurarlar. Azıcık kuru ekmekle çilehânedeki çıkan Eşrefoğlu Rûmî (ks)'ye şeytan, nûrlar içinde görünerek hâşâ, "Ey kulum! Senin artık ibâdet etmene hacet yok." deyince, elini nûr tarafına şiddetle atıp mel'ûn u laîni, "Ey mel'ûn! Gelmiş-geçmiş bütün günahları affolunan Peygamberimiz (sav), bir an ibâdetten âzâde olmadığı halde ben mi ibâdetten âzâde olacağım." diyerek reddetmiştir.

Kadın-erkek, gıybet ve dedikoduya, yersiz sözlere dalmamaya dikkat edelim. Server-i Âlem Efendimiz (sav)

“İki bacağı arasını (namusunu), gözünü (şehvet ve hasetle bakmaktan) ve dilini (yersiz sözlerden) koruyanın cennete girmesine kefilim.” buyurmuşlardır.

ÂŞIKLARIN KELÂMINDAN

Her ânımızda, kalbimizin Mevlâ'ya ne kadar yakın olduğunu kontrol edelim. Allah (cc)'a yakınlığın işareti, gönülde Allah sevgisinin yeşermesi ve gönlün ibâdet ü taatlerden zevk almasıdır.

Hakk'ın Dostları Mevlâ'dan Gelen Her Şeye Razıdırlar

Hakk'ın dostlarının kalpleri, Arş-ı A'zam'ın altında, Yüce Rabbimiz'in karşısındadır. Onlar Mevlâ (cc)'dan gelen her şeye razıdırlar; onların tek derdi Allah (cc)'tan uzak kalma ve O'nu gazaplandırma endişesidir. Muratları, Allah'ın kapısında hizmet etmektir; yegâne arzu ve istekleri de O'na teslimiyettir. Biz ise, "Onların gözlerinden, gönüllerinden ayrılırsam helâk olurum." fikri üzere olmayız. Hakk'ın izniyle onlar, her halimizi gözden ve kalpten geçirirler.

Hakîkî derviş, kırmayan ve kırılmayan kimsedir. Asıl insanlık, Rabia el-Adeviyye annemiz gibi Allah'a olan aşkından dolayı gayriye, gönlünde kin ve buğz bırakmamaktır. Mertlik ve müridlik, Rabbimizin takdirine rızâ gösterecek O'na yakınlığı temin etmektir.

Hakk'a Yakınlık Üç Huy İle Elde Edilir

Ârif-i billah olan zâtlar Hakk'a yakınlığı üç huy ile elde ederler:

1. Sabır: Kişide, günah işlememe, ibâdet ü taat kılma ve Allah'tan gelen her sıkıntıya katlanma hâlinin zuhur etmesidir.

2. Tevekkül: Abdulkadir Geylanî (ks)'nin buyurduğu gibi, kader oluşunun altına yatıp -o oluktan yılan, akrep ne gelirse gelsin- hâlinde kimseye şikâyet etmemektir.

3. Rızâ: Başa gelen musîbet, "Hakk'tan geldi, dosttan geldi" diye, Mevlâ'dan razı olmaktır.

İnsanlığın Sulhu İçin Gayret Etmeliyiz

Mal, can ve dil ile Hakk'ı savunarak zulme karşı koymalıyız. İnsan; malını, âzâsını, can ve dînini çok sever.

Malını çok seven kişi, bedeninde bir rahatsızlık duysa sıhhatini korumak için sevdiği malını hiç çekinmeden harcar.

Âzâsından biri kangren olsa, "Canım kurtulsun da isterse, elim, ayağım kesilsin." der.

Mü'min, Dîni uğrunda Allah için çarpışırken, her şeyden fazla sevdiği canını, O'nun yolunda, hiç çekinmeden feda eder. **"Allah'a ve Resûlüne iman edip, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihad edersiniz! Eğer bilerseniz, bu sizin için çok hayırlıdır. İşte bu takdirde O, sizin günahlarınızı bağışlar ve sizi altından ırmaklar akan cennetlere, Adn cennetlerinde hoş meskenlere koyar. İşte büyük kurtuluş odur."** (Saff, 61/11-12)

İnsanlığın sulha kavuşması için tebliğ ve davet, şahsımızdan başlayıp bütün cihâna yayılmalıdır. **“Ey iman edenler! Kendinizi ve âilenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan bir ateşten koruyun!”** (Tahrim, 66/6)

Yönümüzü Hakk’a Döndürmeliyiz

Rabbimiz, bizi, Cennet ve Cemâline davet ederken bizler yönümüzü başka cihete döndürmemeliyiz. **“Ve Allah, (sizleri) selâm yurduna (Cennet’e) davet eder. Ve dilediğini dosdoğru bir yola hidâyet eder.”** (Yunus, 10/25) Şeytan ve yoldaşları da azaba çağırır. **“İşte onlar ateşe davet ederler. Allah ise izniyle Cennet’e ve mağfirete davet ediyor.”** (Bakara, 2/221)

Her ânımızda, kalbimizin Mevlâ’ya ne kadar yakın olduğunu kontrol edelim. Allah (cc)’a yakınlığın işareti, gönülde Allah sevgisinin yeşermesi ve gönlün ibâdet ü taatlerden zevk almasıdır.

İmanın Tadını Almaya Gayret Göstermeliyiz

İmanımızın tadını almaya çok gayret edelim. Ebû Ümâme (ra)’den rivâyet edildiğine göre, bir adam **“Ey Allah’ın Rasûlü, iman nedir?”** diye sordu Peygamber Efendimiz (sav) şöyle buyurdu: **“Yaptığınız iyilikten haz duyar, kötülüğe üzülürseniz mü’minsiniz.”**

Ebû Saîd (ra)’den rivâyet edildiğine göre, Peygamberimiz (sav) şöyle buyurdu: **“Mescide gitmeyi âdet edinen birini gördüğünüzde onun mü’min olduğuna tanık olun!”**

Alkame (ra)'den rivâyet edildiğine göre, Abdullah b. Mesud, "**Sabır imanın yarısı; yakîn⁴ ise imanın tümüdür.**" demiştir.

Enes (ra)'den rivâyet edildiğine göre, Allah (cc)'ın Rasûlü (sav) şöyle buyurdu: "**Kendisinde üç şey bulunan kişi, hem sevabı hak etmiş, hem de imanını ikmal etmiştir. Dünyada yaşadığı güzel bir ahlâk, kendisini Allah'ın yasaklarından uzaklaştıran vera⁵ ve câhilin cehlinden alıkoyan hilm.**"

Sıkıntılı anlarda hatimler yapılmalı, namazlar kılınmalı ve oruçlar tutulmalıdır. "**Kim Allah'tan sakınırsa, (korkup isyandan kaçarsa) (Allah) ona (her darlıktan) bir çıkış yolu kılar ve onu hesap etmediği yerden rızıklandırır. Kim Allah'a tevekkül ederse, artık O ona yeter. Şüphesiz ki Allah, her şey için bir ölçü koymuştur.**" (Talak, 65/2-3)

Hakk Yolda Hizmet Edenlere Mahlûkât Hizmet Eder

Mevlâ'dan korkan kimseye insanlar hizmet ettiği gibi hayvânât da hizmet eder. Ashab-ı Kehf'in imanda sadâkâtini, köpek bile tasdik ediyor, Allah'ın izniyle onları, mağaranın ağzında düşmanlardan koruyordu.

Aleyhissalâtü ve's-selâm'ı Cenâb-ı Hak, evlerin en çürüğü olan örümcek ağıyla muhafaza ediyor, bir kuşu da İki Cihân Serveri (sav)'ne hizmetçi veriyordu.

İbrahim b. Ethem (ks)'in iğnesini balıklar, bu Hakk'ın velisine, denizden ağızlarıyla sunuyordu. Nûr-i İlähî'yi her

⁴ Kalbin, bir şeyin hakikati konusunda mutmain olması.

⁵ Harama düşerim korkusuyla helalde bile itinalı davranma.

yerde gördüğü için yalınayak gezen Bişr-i Hafi (ks)'nin ayağına necaset bulaşmasın diye, hayvan cinsi, gübre bile yapmıyordu.

Hayırlı kullara hayvanat, bu dünyadan göçtükleri halde dahi hizmet ediyor. Mevlâna Celaleddin (ks)'in türbedârını, geç kaldığı zamanlarda göreve, köpekler gelip uyandırıyormuş.

Sami Ramazanoğlu (ks)'nun kabrini bulamadığımızda bir kuşun, kabir taşının üzerine defalarca konup ayrılmasını ise hiç unutamam.

ÂRIFLER BİZE ŞEFKATLE DİYOR Kİ...

Ayağımızın birini adüvvü ekber, diğerini de nefs-i emmare tutmuş; kolumuzun birini isyanın başı olan dünya muhabbeti, diğerini de günah işlememize sebep olan kötü arkadaş bağlamışsa; belimizi de fena huylara kaptırmışsak hareket etme kabiliyetimizi yitirmişiz demektir.

Gıybet, Ölü Kardeşinin Etini Yemektir

Bir kimsenin gıybetini yapan ve o gıybeti dinleyenler; gözlerin hâin bakışlarından kendini korumayan ve tesettüre riâyet etmeyen erkek ve kadınlar; bütün mahlûkâtın, insanların ve cinlerin bir araya geldiği mahşer gününde, rezil ve rüsvay olacaklardır.

Gıybet, ölü kardeşinin etini yemek gibi fenâ bir huydur. Gıybet edenlerin cezasını mânâ âleminde seyreden hâl ehli bir zât, gördüğü müthiş akıbetten dolayı günlerce konuşamamıştır.

Said b. Zeyd (ra)'in rivâyet ettiği hadîs-i şerifte Peygamberimiz (sav) **"Haksız yere Müslüman'ın nâmus ve şahsiyetine sataşmak günahların en büyüğüdür."** buyurmaktadır.

Dünya Dört Şeyle Ayakta Durur

Amir b. Abdikays, "Dünya dört şeyle ayakta durmaktadır: Giyim, yemek, uyku ve kadın. Şehvî, hayvanî duy-

guya esir olmadığım için, gördüğüm kadın, hanım mı yoksa duvar mı fark etmediğinden beni etkilemiyor. Elbise vücudumu örttükten sonra onun kalitesi, renklerin birbirine uyumu vs. bunları hiç önemsemiyorum. Yemek ve uykuya ise ibâdet ü taatlerin zevkiyle meyletmiyorum.” demektedir.

“Dünya, mü'minin zindanı, kâfirin cennetidir.” (Müslim 2956, Tirmizi 2426, İbn Mâce 4113) Hadîsinde belirtilen mü'min her türlü lüksten kaçan mü'mindir. Hz. Ömer (ra)'e, kırk yaması bulunan hırkasının yerine yeni bir cübbe giydirdikleri zaman, o, çok geçmeden, “Bu hırkanın bana gurur vermesinden korkuyorum.” deyip yeni cübbeyi çıkarır, eski abasını giyer. **“Onlar ki, dünya hayatını, (severek süsüne-püsüne düşerek) âhirete tercih ederler; (insanları) Allah yolundan çevirirler ve ona (o yola) bir eğrilik (bulmak) isterler. İşte onlar, (Hakk'tan) uzak bir sapıklık içindedirler.”** (İbrahim, 14/3)

Onlar Örtülüdürler Ama Açıktırlar

Meyveler, kabuklarında ter ü taze ve kıymetlidirler. Soyulup ortaya atılanlar ise; kurur, pörsür, kirlenir ve bozulup kokmaya başlar. Tesettür de aynıdır. Görülmesi câiz olmayan yerlerin açılması, o kişinin değerinin ve kıymetinin ayaklar altına alınarak bozulup kirlenmesine, nihâyet kokmasına sebep olur. Kıymetli olan eşya, her zaman en mûtena yerde saklanır. İfşâ edilmesi yani açılması o kıymet-i hâiz varlığın, ucuzlaması demektir. Örtünmeye, kadınlar nasıl dikkat ediyorsa; erkeklerin de korunması, dar pantolon ve giysilerden sakınması gerekir.

“Onlar, örtülüdürler ama açıktırlar.” hadîs-i şerfi, vücut hatlarını ve vücûdun rengini belli eden giysileri ifade etmek için söylenmiştir. Esmâ validemiz ince bir giyimle görüldüğünde Efendimiz (sav), **“Ey Esmâ! Üzerini ört; vücudun rengini belirten elbise de açık hükmündedir.”** buyurmuşlardır.

Çocuklarımızın giyiminde de hassas davranmalıyız. Şortlu bir erkek çocuk, Sami Ramazanoğlu (ks)'na getirilince Üstadımız, **“Örtünmede yaş sınırı yoktur.”** buyururlar.

Allah Bize Bizden Yakın Peki, Biz O'na Ne Kadar Yakınız

Allah (cc), bize bizden daha yakın ama kalben biz O'na ne kadar yakınız? Oturup-kalkıp bunun hesabını yapalım; güzel ev, iyi vasıta, kadın, çeşit çeşit yemekler, giyim ve kuşamların hesabından vaz geçelim artık.

“Ve nerede olursanız olun, O sizinle beraberdir.⁶ Çünkü Allah, yapmakta olduklarımızı hakkıyla görendir.” (Hadid, 57/4)

“Celâlim hakkı için, insanı (Biz) yarattık ve nefsinin ona ne vesvese verdiğini biliriz! Çünkü Biz, ona şah damarından (can damarından) daha yakınız!” (Kaf, 50/16)

“(Ey Habibim!) Görmedin mi ki şüphesiz Allah, göklerde ne var, yerde ne varsa hepsini bilir. Üç kişinin gizli bir konuşması olsa, mutlaka dördüncüleri O'dur. Beş (kişi) olsalar, mutlaka

⁶ İlimi, duyması, görmesi ve kudretiyle.

altıncıları O'dur; bundan daha az ve daha çok da olsalar (ve her) nerede bulunsalar, mutlaka O, onlarla beraberdir. Sonra Kıyâmet Günü onlara yaptıklarını haber verecektir. Şüphesiz ki Allah, her şeyi hakkıyla bilendir.” (Mücadele, 58/7)

“Böylece secde (ve namazına devam) et ve (Rabbine) yaklaş.” (Alak, 96/19) âyet-i celîleleri her an, Allah (cc)'in gözetimi altında olduğumuzu beyan etmektedir.

Ne zaman gözetilmiyoruz ki?

“Şüphesiz ki Allah, sizin üzerinizde tam bir gözeticidir.” (Nisa, 4/1)

“Kuşkusuz Rabbin (her hal ve durumda) gözetlemededir.” (Fecr, 89/14)

Gönülde Hakk'ın Yakınlığını Hissetmek Kişiyi İsyandan Korur

Kâmil mü'minin halini de Efendimiz (sav) şöyle bildirir: **“İmanın kemâli, kulun her nerede olursa olsun Cenâb-ı Allah'ın kendisiyle hâzır ve her tavırına nâzır bulunduğunu bilmesiyle meydana gelir.”**

İbadet ânında ve diğer vakitlerde Hakk'ın yakınlığını gönlümüzde hissetmek, bizi isyandan koruduğu gibi ibâdet ü taatlerin ecir ve mükafatını da hesaba sığmaz bir şekilde artırır. Bu evsafa olan sâdık bir kula Üstadımız (ks), **“Sen bana bir secdeni ver, ben de sana bütün taatimi vereyim.”** diyerek o şahsın kemâlini belirtmiştir. Bu gibi ehlullahın göz açıp yumuncaya kadar

geçen zamanda yaptığı ibâdete, ins ve cinnin taati denk gelemez. Hakîkat ehline bu sır malumdur.

Ârifler Gece ve Gündüz Huzûr-ı Dâimdedirler

Sır perdelerinin aralandığı geceyi, yakîn ehli, muttakî ve mukarreb kullar ganimet bilir. Küfürden, nifaktan, büyük ve küçük günahlardan arınıp Allah'tan gayri düşünceleri kalplerinden çıkararak muttakî kullar; Hakk'tan başka her şeyden geçerek, mârifet ve hakîkat semasında uçarak, Mevlâ'nın zevkiyle neşeyâb olarak mukarrebûn⁷ zümresinden olurlar. Bizler, evrâdımızı okurken adede riâyette olduğumuz gibi onlar da gönüllerine inen nûra, tecellîye dikkat ederler. Bizler hatamızdan dolayı istiğfar okurken, onlar da Hak Celle ve A'lâ'dan gâfil oldukları ân için istiğfar ederler. Onlar için, Allah (cc)'tan bir ân gaflet, cehennem ateşinde yanmaktan daha zordur. Bu ârifler, gece ve gündüz, huzûr-ı dâimdedir.

Nasıl ki dünya ehlindeki gaflet, dünyanın imarını düşünmekle oluşuyorsa, bunun zıddına, mukarreb kulların uyanıklığı da âhîret hayatını imar için yaptıkları çalışmalarla hâsıl olmaktadır. İbn Atâ (ks), "En büyük gaflet, kullun, Allah'tan ve O'nun emirlerine riâyetten gâfil olmasıdır." buyurur.

Kalpteki Huzur Diğer Azalara da Yansır

İbadette bile gâfil olur kişi. Mukarrebûn için gaflet, beden taatte bulunurken kalbin Allah (cc) ile huzur bulmaması, O'nun azametinden titreyerek huşu içinde olma-

⁷ Allah (cc)'a yakın, mesut ve bahtiyar zümre.

ması ve O'nu görür gibi ibâdet etmeyip ihsân mertebesinden uzak kalması ile oluşmaktadır.

Mescitte, sakal ve saçıyla meşgul olan birine Efendimiz (sav), "**Kalbinde huzur olsaydı azalarında da olurdu.**" buyururlar. Cehennem'in veyl denilen, kan ve irin akan deresine düşecek olanlar, ibâdetin başı mevkiinde bulunan namazda, ihlâs ve samimiyetten uzak, aşk ve şevkten mahrum olanlardır. "**Fakat yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, onlar namazlarında sehiv etmişlerdir, yanılmışlardır.**" (Mâûn, 107/4-5)

Gafletin tozu bile gönlünde yer tutmayan bu hayırlı zümre, Kur'an-ı Kerim'de şöyle tavsif edilir: "**İşte onlar (o öne geçenler), mukarrabîn (Allah'a yakın kılınan kimseler)dir. Naîm (sonsuz nimetler) cennetlerindedirler.**" (Vâkıa, 56/11-12).

Sırât-ı Müstakîmde Olamayışımızın Sebeplerini Düşünelim

Sizler gibi bizler de yediğimiz-içtiğimiz isyana mı, itaate mi malzeme; konuşup-görüşmemiz doğru mu, eğri mi; işimiz-gücümüz dürüst mü, yanlış mı diye tefekkür edip, gönlümüzde, müttakî ve mukarreb kullardan olmamanın ızdırabını duyuyoruz.

"Sırât-ı müstakîm"de; nebîlerin, sıddîklerin, şühedâ ve sâlihlerin yolunda koşar adımlarla yürüyemeyişimizin sebebini iyi düşünelim!

Ayağımızın birini adüvvü ekber⁸, diğerini de nefsi emmare⁹ tutmuş; kolumuzun birini isyanın başı olan dün-

⁸ Âdemoğlunun en büyük düşmanı, şeytan.

ya muhabbeti, diğerini de günah işlememize sebep olan kötü arkadaş bağlamışsa; belimizi de fenâ huylara kaptırmışsak hareket etme kabiliyetimiz yitirmişiz demektir.

Biz bu prangalardan ancak; "eûzü besmele" ile "istiğfar" ve "tevhid" zikriyle şeytanın yolunu keserek, nefsin isteklerine muhalefet ederek, ölüm düşüncesiyle, dünya sevgisinin içimizdeki tesirini soğutarak; Hakk dostlarıyla ilişki kurup, mezzum (çirkin) sıfatların tuzağını kırarak kurtulabiliriz.

⁹ Daima kötülükleri emreden nefis.

EHLULLAH BİZE NE DİYOR?

Allah (cc)'a tam teslim olup tevekküle riâyet eder, isyandan kaçır, taate yönelir, başa gelenlere rızâ gösterip sabredersek; Hâlik-ı Lemyezel'in yüce kudretini düşünüp tefekküre dalar, dünyanın fânî, âhiretin de bâkî olduğunu hatırlamamızdan hiç çıkarmazsak her şey güzel olur.

Varma Münkirin Yanına

Hakk'ı ananlardan yüz çevirmeyelim. İrşad ve ıslahımız için onların tavsiyelerine candan kulak verelim. Bizi Mevlâ'dan uzaklaştıranlardan, dünya sarhoşlarından uzak duralım. **“Öyle ise bizim zikrimizden (Kur'an'dan) yüz çevirip, dünya hayatından başka bir şey istemeyen kimselerden, (Sen de) yüz çevir.”** (Necm, 53/29)

“Şüphesiz ki bize kavuşmayı beklemeyenler, dünya hayatına razı olup onunla tatmin olanlar ve âyetlerimizden gâfil olanlar var ya, işte onların kazanmakta oldukları (günahlar) sebebiyle varacakları yer ateştir.” (Yunus, 10/7-8)

*Varma münkirin yanına,
Kokusu siner tenine.*

Doksan dokuz kişiyi öldüren bir adam, bir rahipten, "Benim halim nedir?" diye sorar. O da "Ateştir." deyince, onu da öldürür, böylece tam yüz kişiyi öldürmüş olur. Seçkin bir âlime halini arzedenince, o mübarek zât, "Çevreni değiştir, sana bu kötü fiili işleyenler, fenâ huylu kimselerdir, onlardan uzaklaş." der.

Sâlihlerle Oturan Sâlih Olur

Rabbimiz, "**(Toprağı) iyi olan beldenin bitkisi, Rabbinin izniyle, (güzel) çıkar.**" (A'raf, 7/58) buyurur. Kişinin oturup-kalktığı insanlar sâlih olursa insan da sâlih olur. Aksinden Allah Teâlâ'ya sığınır, onların da isyan bataklığından kurtulmasını Halikımızdan niyâz ederiz.

Hem nişîni sâlihan sâlih şeved.

Hem nişîni tâlihan talih şeved.

"Sâlihlerle oturan sâlih olur.

Fâsıklarla oturan fâsık olur."

Gönül, Bukalemun Gibidir

Sami Ramazanoğlu Üstadımız (ks), bir sohbetlerinde bize, "Biz gençliğimizde fes giyerdik. Fesi bukalemun denen hayvanın üzerinde bir müddet tutardık; kıpkırmızı renge dönüşürdü hayvan. Üzerine kadınların siyah başörtüsünü kapattığımızda, bir müddet sonra simsiyah olurdu. İnsanın gönlü de aynen öyledir. Kişinin kalbi, aşkullahla yanık ve her an zikrullahla uyanık kimselerle olursa huzura erer. Gâfillerle gezerse kişi, berbat olur." buyurdular.

Sami Efendimiz (ks), trenle iş yerine giderken, bir gâfilin gözüne gözüm, gönlüne gönlüm denk gelmesin diye, genellikle karşısında kimsenin bulunmadığı yeri tercih ederlermiş.

Habîb-i Zîşân'ı, Ashabını ve Yolundan Gidenleri Örnek Alalım

Rızkımızı helalinden kazanarak, taharetimize riâyet edip, def-i hâcette su ile paklanıp, temiz bir bezle kurularak, kimin huzurunda durduğumuzu düşünerek, namaz taatimizi, huzur ve huşû ile eda edelim.

Ehlullahın hayatlarını okuyup, kendimize Habîb-i Zîşân (sav)'ı, ashabını ve yolundan gidenleri örnek alalım. **“Andolsun ki sizin için, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı uman ve Allah'ı çok zikreden kimse-ler için Allah'ın Rasûlü'nde güzel bir örnek vardır.”** (Ahzab: 33/21)

Nebîler Nebîsi (sav), **“Sahabelerim yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız hidâyete erer, kurtulursunuz.”** buyururlar.

Yine Âlemlerin Efendisi, **“(İhlas, ihsân sahibi, Allah'tan çok korkan) âlimlere tâbi olunuz, uyunuz. Çünkü onlar, dünyanın ve âhiretin ışıklarıdır.”** buyururlar.

Rızâ Makâmında Dikenle Gül, Kefenle Hilat Birdir

Allah (cc)'a tam teslim olup tevekküle riâyet eder, isyandan kaçır, taate yönelir, başa gelenlere rızâ gösterip

sabredersek; Hâlik-ı Lemyezel'in yüce kudretini düşünüp tefekküre dalar, dünyanın fânî, âhiretin de bâkî olduğunu hatırımızdan hiç çıkarmazsak her şey güzel olur. Kişi ni-mete erse, bu vasıfları elde edince Allah (cc)'a şükreder, sıkıntılı anlarda da hep sabreder. O zaman, "**Gaybın anahtarları Allah'ın yanındadır; onları O'ndan başkası bilmez. O, karada ve denizde ne varsa bilir; O'nun ilmi dışında bir yaprak bile düşmez. O yerin karanlıkları içindeki tek bir taneyi dahi bilir. Yaş ve kuru ne varsa hepsi apaçık bir ki-taptadır.**" (En'am: 6/59) âyeti Allah (cc)'a teslim olan kula, vird olur. Bu kul, rızâ makâmında, dikenle-gülü, kefenle-hılatı bir görür.

*Bâde-i ışkınla ser- mest olduğum günden beri
Bilmenem âlem nedir, dünya nedir, ukba nedir?*

*Fikr-i ferdâyı cihândan sinemi sâf eyledim
Gam nedir, şâdî nedir, illet nedir, sevdâ nedir?*

Es'ad Erbilî

*"Senin aşkının şarabıyla sarhoş olduğum günden beri,
Bilmem, âlem nedir, dünya nedir, âhiret nedir?"*

*Gönlümden, yarın düşüncesini çıkardım
Üzüntü nedir, sevinç nedir, sebep nedir, sevdâ nedir?"*

ONLAR BİZİ HER KONUDA AYDINLATTI

Nefislerimizi, âhirette mesul kılacak davranışlardan şiddetle sakındırmalı ve Allah (cc)'ın mekânı olan gönülleri rencide etmemeliyiz.

Hakk'a Yaklaşmaya Vesileler Arayalım

Eğer O (cc)'na yaklaşmaya vesileler ararsak anlarız ki, Rabbimiz çok yüce, çok merhametli ve çok güzel.

Kur'ân-ı Kerîm'in buyruklarına göre yaşayanlar için sâlih amel O (cc)'na kavuşma ânıdır. **"Her kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa¹⁰ sâlih amel işlesin ve Rabbine yaptığı ibâdete hiçbir kimseyi ortak koşmasın."**¹¹ (Kehf, 18/110)

Kabirleri Sıkça Ziyaret Edelim

Kabirleri sık sık ziyaret edelim. Hz. Osman (ra), kabirlerde çokça ağlamasının sebebini soranlara, şöyle cevap verir: **"Kabir hayatı güzel geçenin, diğer merhaleleri kolayca atlatacağını Rasûlullah (sav)'tan**

¹⁰ Rabbe Kavuşmayı Ummak: Allah'ın huzuruna varmak, hesabından kurtulup sevabına ermek, rızasını bulmak, Cemâlini görmeyi arzu etmek ya da Allah'ın huzuruna varmayı ümit etmektir.

¹¹ Rabbe Ortak Koşmak: İki yüzlülükle (riya), üstünlük taslamakla (kibir ve benlik), ibadet ü taatleriyle övünmekle (ucüb), ibadetlerini başkasına duyurmaktan zevk almakla (süm'a) olabilir.

duydum.” O kabirlerde yatanların çoğunun azaları çürüyüp gitmiştir. O dehşetli gün için, onlar gibi olmadan hazırlık yapalım. **“Çünkü nefisleriniz için önceden ne hayır yapıp gönderirseniz Allah (cc) yanında onu hayır ve mükâfatı daha büyük olarak bulacaksınız.”** (Müzzemmil, 73/20)

Şeyh Mustafa Efendi (ks)'nin sâdik yaranından Kılavuz Hafız gözyaşlarıyla, Üstadına, mahzuniyetinin sebebi ni şöyle anlatır: “Efendim! Akrabamın da bulunduğu bir kabristandan geçerken, mevtanın ruhlarına okudum. Kabir hali bana keşfolundu. Bir kısım insanların ateşler içerisinde feryad ü figan koparışlarına dayanamadım.”

Yaptıkları amellere göre, **“Onların bir kısmı cennette, bir kısmı da cehennemdedir.”** (Şûra, 42/7)

Musibet Gelmezden Evvel Önlem Alalım

Hastalık, yel, sel felaketi vs. mûsibetler gelmeden aklimızı başımıza alalım. Sıhhatliyiz, daha genciz deyip kendimizi aldatmayalım. **“Haberiniz olmadan ansızın başınıza azap gelmeden önce (halis Müslüman olun da) Rabbinizden size indirilenin en güzelini (Kur'ân'ı) takip ve tatbik edin.”** (Zümer, 39/55)

Nefislerimizi, bizi, âhirette mesul kılacak davranışlardan şiddetle sakındırmalı ve Allah (cc)'ın mekâmı olan gönülleri rencide etmemeliyiz.

Bâyezid-i Bistâmî (ks), kendisini haksız yere beş defa memleketinden çıkarırları şikâyet etmediği gibi onlara kırılmıyordu bile.

“O takvâ sahipleri; bollukta ve darlıkta nafa-ka verenler, (fakiri, yoksulu düşünenler) kızdık-

larında öfkelerini yutanlar ve insanların kusurlarını bağışlayanlardır. Allah, iyilik edenleri sever.” (Âl-i İmran, 3/134)

Nebîler Nebîsi Muhammed Mustafa (sav)’nın, güzel ahlâkın esaslarını toplayan hadîs-i şerîfi şöyledir: **“Seninle alakasını kesenle alaka kur, seni mahrum edene ver, kötülük edene de iyilik et.”**

Sözümüzü, Özümüzü Herkese Açmayalım

Dillerimize sahip olup, **“İnsanı yüz üstü cehenneme sürükleyen dillerinin toplamış olduğu hatalardır.”** Kavl-i Muhammedîsine kulak verelim.

“Ne söz söylese, mutlak yanında hazır bir gözcü vardır.” (Kaf, 50/18)

Sözümüzü, özümüzü herkese açmayalım.

*Nây u mey-âsâ herkese fâş etme sözü sâzını¹²
Kesret evinde görme sen ikram ile i'zâzını
Pervâne-veş yek-renk olup bir eyle em-i nâzını
Tevhîde tapşur özünü kimseye açma razını¹³
Şeyh izine tut yüzünü şeyhin yete bürhan sana*

Es'ad Erbilî

¹² İçini herkese açma.

¹³ Sırrını.

EHL-İ HAKK'IN YOLU

Ehl-i Hakk gibi bizim de muradımız, sadece Allah (cc)'in kapısında hizmet etmek olsun. Arzu ve isteğimiz Rasûlü (sav)'ne teslim olmak olsun. Her türlü hayır ve bereket, işte o zaman gelir bize.

Ehl-i Hakk'ın Tek Arzusu Mevlâ-yı Müteâl'dir

Ehlullahın tek arzusu, Mevlâ-yı Müteâl'in; aşkından, şevkinden, zevkinden, zikrinden ve fikrinden¹⁴ uzak kalmamaktır.

Bayezid (ks), "Allah dostlarının Hakk'tan bir ân gâfil olmaları, onlar için Cehennem ateşinde yanmaktan daha zordur." demiştir.

Ebû Bekir Şiblî (ks) şöyle buyurmuştur: "Bir ömür Rabbim'le halvette kalmayı istedim. Sonrasında ben de ortadan kalkayım, sadece O kalsın, dedim."

Onların içlerini, Yaratanımızı incitir miyiz korkusu kaplardı. Hastalıklarının ağır olduğu bir gün Sami Ramazanoğlu (ks)'nun böğür kısımlarına sonda takılırken, hafifçe "vah" der. Sonra ağlamaklı bir tarzda, "Rabbime isyan mı ettim acaba?" diyerek pişmanlığını ifade eder.

¹⁴ Hakk'ın yüce kudret ve azametini tefekkür etmek, düşünmek.

Hacı Hasan Efendi (ks), sohbetlerini en az bir buçuk saat yaparlardı. Görüşme az bir süre gerçekleşecekse, mazaretlerini şu şekilde belirtirlerdi: "Allah (cc)'a şikâyet değil, hâlimi arz için söylüyorum; rahatsızlıklarım sebebiyle sizlerle çok fazla görüşemeyeceğim; bu yüzden bizleri mâzur görün."

Ehl-i Hakk Her Yerde Maşuk-ı Hakîkiyle Hem Demdir

Onlar oturup-kalktıkları her yerde maşûk-i hakîkilerinin¹⁵ isimlerini ve sıfatlarını anlatırlar. **"Ve de ki: Hamd, O Allah'a mahsustur ki, çocuk edinmemiştir; hem mülkte kendisine hiçbir ortak olmamıştır; acizlikten (münezzeh olduğundan) dolayı O'nun için hiçbir yardımcı da olmamıştır. Artık O'nu tekbir getirerek yücelt."** (İsrâ, 17/111)

Ehl-i Hakk gibi bizim de muradımız, sadece Allah (cc)'in kapısında hizmet etmek olsun. Arzu ve isteğimiz Rasûlü (sav)'ne teslim olmak olsun. Her türlü hayır ve bereket, işte o zaman gelir bize. En büyük korkumuz ise Allah (cc)'a ve O (cc)'nun Rasûl-i Ekrem (sav)'ine kavuşmamıza vesile olan Hakk kapısından ayrılmak olsun.

Bayezid (ks), "Birinci kat semadan düşmeye razıyım ama kâmil bir velînin gönlünden düşmeye razı değilim." der. Teslimiyet, en büyük sermayemiz olsun.

Dedem Şeyh Mustafa Efendi (ks) bir evladı için, "iraden elinde" deyince, büyük âlim Abdullah Develioğlu o kişiye, "Müridin iradesi üstadının elinde olur. Git, yaptığın hataya istiğfar et." der.

¹⁵ Âşık olunacak, sevilecek tek zât olan Rab Teâla hazretleri.

Ehl-i Hakk Kimseyi İncitmez, Kimseden de İncinmez

En güzel hâl, kimseyi incitmeyip, kimseden incinmemektedir. Âriflerin, en bariz özelliği de bu olsa gerek. Allah'a şöyle yalvaralım:

“Yâ Rabb! Senden uzaklaştıracak hallerden Sana sığınırız.

Bizi ancak Sen kurtarırısın.

Sana kavuşturacak güzellikleri Senden dileriz.

Ancak lütuf sahibi Sensin, Sen ikram edersin.

Yâ Rabb! Hoşnut olmadığın yersiz düşünceleri kalplerimizden çıkar.” (Âmin)

Ehl-i Hakk Her Dem Rabbine İltica Eder

Duâ ve niyâzın kabul olunmasını umduğumuz mübârek gün ve gecelerde çokça yalvaralım Mevlâ'ya. Said Nûrsî (r.h.a), “Çocuğun elinin uzanamadığı yere, ana ve babasının ulaştığı gibi kul da, açz ve fakıryla Rabbine iltica eder.” der.

Hâlikımız, “**(Rasûlüm!) De ki: (Kulluk ve) yalvarmanız olmasa, Rabbim size ne diye değer versin?**” (Furkan, 25/77) buyurur.

(1) Gecenin, (2) gece kalkan mü'minin ve (3) Kur'an'ın kalbi Yâsîn-i Şerîfin kıraetiyle, üç kalbin bir araya geldiği teheccüd ânında, Allah'a içten yalvaran kulun duası Hakk'ın izniyle reddolunmaz.

Ehl-i Hakk Yalnızca Kulluğa Bel Bağlar

Gördükçe hâl-i zârını mahbûb eder ihsân sana
Terket hevâ-yı ıyşını lutf eylesin cânân sana
Sarfetme zâyi vaktini vermez şifâ seyran sana
Ey derde derman isteyen, yetmez mi derd derman sana
Ey râhat-ı can isteyen kurban olan candır sana

Pervane-i bî çâre veş cân u ciğer dağlar isen
Aşkın bilirsin feyzini ol dem eğer hüş-yar isen
Ben şimdi açık söylerem sen de işit bîdâr isen
Kulluğa bel bağlar isen şâm u seher ağlar isen
Sular gibi çağlar isen, tiz bulunur umman sana

Es'ad Erbilî (ks)

"Sevgili, senin inler hâlini gördükçe lutfeder sana.
Zevk, safa arzusunu terket de lutfetsin sevgili sana
Vaktini boşa harcama, gezinti fayda vermez sana
Ey derde derman isteyen, yetmez mi dert derman sa-

na

Ey kendi rahatını düşünen, fedâ edilen candır sana

Çaresiz pervane gibi gönlünü, bağrını dağlar isen,
Aşkın feyzini anlarsın eğer aklın başına alır isen
Ben şimdi açıkça söylüyorum, sen de duy uyanık isen,
Kendini kulluğa verir isen, sabah akşam ağlar isen
Sular gibi çağlar isen, çabuk bulunur umman sana"

BU YOL, İHSAN MEKTEBİDİR

Kendimizi, tekrar tekrar hesaba çekerek düşünelim; Peygamberimiz (sav)'in önemle üzerinde durduğu ve uyguladığı, silsile-i şerifte geçen büyüklerimizin dikkatle uymaya çalıştıkları ve çok küçük bir hatadan dolayı yıllarca gözyaşı döktükleri hususlar mı önemli, yoksa yersiz sevgilerimiz mi?

Mahşerde Kurtulmamıza Vesile Olacak Sevgileri Elde Edelim

Pazartesi ve cuma gecelerini zikir, fikir ve murakabeyle ihya edelim.

Kalplerimizi gözden geçirerek; kabirde, sıratda, mi-zanda ve mahşerde kurtulmamıza vesile olacak sevgileri elde etmeye çalışalım. Üç bin yıllık mesafe olan sıratdan ayağımızı kaydıracak sevgileri gönlümüzden çıkaralım.

Hûd Sûresi'nin yüz on üçüncü âyetini düşünerek zâlimlerin yaşadığı gibi bir hayat yaşamayalım.

Zulmedenlere de meyletmeyin! Yoksa ateş size de dokunur. Hem sizin Allah'tan başka hiçbir dostunuz yoktur; sonra size yardım edilmez. (Hûd, 11/113)

Hal ve hareketlerimizle, yatıp-kalkmalarımızla, âile hayatımızla, ticârî muamelelerimizle zâlimlere benzemeyelim ve onların yaşantılarına kalben meyletmeyelim.

Tevbe Sûresi'nin yirmi dördüncü âyetinde haber verilen sevgileri kalbimize yerleştirelim¹⁶.

1- Allah (cc) sevgisi.

2- Rasûlullah (sav) sevgisi.

3- Allah ve Rasûlü (sav)'nün aşkını gönüllere naksetme yolunda çaba ve gayret gösterme muhabbeti.

Kendimizi, tekrar tekrar hesaba çekerek düşünelim; Peygamberimiz (sav)'in önemle üzerinde durduğu ve uyguladığı, silsile-i şerifte geçen büyüklerimizin dikkatle uymaya çalıştıkları ve çok küçük bir hatadan dolayı yıllarca gözyaşı döktükleri hususlar mı önemli, yoksa yersiz sevgilerimiz mi?

Âriflerden Dinlediğimiz Tavsiyeler

1. Sünnet-i Seniyye'ye uyunuz. Peygamberimiz (sav) ve ashabının, geçmiş büyüklerimizin hayatlarını mütalaa ederek yaşantınıza yön veriniz.

2. Gereksiz şeylerle meşgul olan insanlarla düşüp kalkarak sorumsuz olmayınız. Dünyevî yönden kendinizden aşağıya, uhrevî yönden kendinizden daha iyi durumda olan insanlara bakınız. "İçki mi içiyor, kumar mı oynuyoruz?" demeyiniz.

¹⁶ De ki: "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, zevceleriniz, kabileniz, kazandığınız mallar, (iyi iken) durgunluğa uğramasından korktuğunuz ticâret ve hoşunuza giden meskenler size; Allah'tan, Rasûlünden ve O'nun yolunda cihâd etmekten daha sevgili ise artık Allah (hakkınızda azâb) emrini getirinceye kadar bekleyin! Çünkü Allah fâsıklar topluluğunu (isyanlarındaki ısrarları nedeniyle) hidâyete erdirmez." (Tevbe, 9/113)

3. Sizi ilgilendirmeyen konularla asla meşgul olmayınız. **“Bir de hiç bilmediğin bir şeyin ardına gitme; çünkü kulak, göz, gönül, bunların her biri yaptıklarından sorumludur.”** (İsra, 17/36)

4. Bu güzel yola dünyaya hırslı, şehvetinin peşine düşen kimseleri almayınız; yoksa hınzırın boğazına inci takmış gibi olursunuz. Kâfire imanı, mü'mine İslâm'ı, itaatkâr kula da ihsânı¹⁷ öğütleyiniz.

5. Kadınlarla görüşmelerinizde edepli olunuz. Meşrû ölçüler dâhilinde hareket ediniz. Evlerinizde, kadınlara ve çocuklara güzel muamelede bulununuz.

*Kimi eviyle etmiyor geçim,
Âilesi ağlar ne ola suçum,
Düşündüm sizleri ağardı saçım,
Kimseye diyecek sözüm kalmadı.*

Kalemdâr

6. Bu yolun, ihsân mektebinin tâbileri üç kısımdır:

- Müslüman'ım deyip gereğini yapan.
- İmanın rükünlerini yaşamaya çalışan.
- Takvâ esasına göre hareket eden.

Allah'tan hakkıyla korkan ve üstadına candan teslim olan sâlih kullarla arkadaşlık yapmaya özen gösterelim. Peygamberimiz (sav), sâdik kulların sadâkatinin, bağlılığının neticesi ereceği mükafatı şöyle haber vermektedir:

¹⁷ Allah'ı görür gibi ibâdet etmek, O (cc)'nun bizi gördüğünü düşünerek kulluk yapmak.

“Ehl-i Beyt’imin misâli, Nuh (as)’un gemisi gibidir. Kim itaat ederse kurtulur. Kim de muhalefet eder, karşı çıkarsa batar.”

Yukarda geçen Hadîs-i Şerîfin şerhinde müellif “Zamanın kutb-ı cihânları da ehl-i beyt mesâbesindedir.” buyurmaktadır.

ZEHİRLE PİŞEN AŞI YEME YOLU

Üzerlerine emânet yüklenmediği ve kendileri de sorumlu olmadıkları halde semâ ve arz ve ikisinin arasındaki her şey, Rabbimize itaat ederken bizler neden tembel tembel oturuyoruz?

Zehirle Pişen Aşı Yemeye Talip Olmalıyız

Bu yolun belli bir cefâsı vardır. Bu yol, zehirle pişen aşı yeme yoludur.

Ârif-i billah olan kutb-ı cihânlar, “Belleri kıracak şekilde belâ ve musîbete mübtela olmadan Hakk’a vuslat mümkün değildir.” demişlerdir.

Esad-ı Erbilî (ks)’ye gavsıyyet makâmı, Üstadı Tâhâ el-Hakkârî (ks)’nin, atının zincirden yularını, Es’ad-ı Erbilî (ks)’nin yüzüne çarpmasıyla, onun bu imtihana sabretmesi neticesinde gelmiştir. **“Derd ü bela saltanatın iki cihâna vermezem.”** sözü, bizim gibi âsilerin affına, âriflerin de derece ve makâm kazanmasına vesile olur.

Bir İstanbul seferinde Üstadımız (ks), Esad-ı Erbilî (ks)’nin şemâili şerîfini gayr-i ihtiyârî hatırlaya hatırlaya gider, o anda sebebini pek bilemezler. Sohbet buyururlarken, **“Esad-ı Erbilî Hazretleri şehit olmayı istediği için bu belâyâ maruz kaldı.”** der. Bu görüşmede, kafası karıştırılan, “Büyük insan olsaydı bu musîbete dıçar olmazdı.” aldatmasına inanan torunlarının fikri derhal

düzelir. Bu yanlış kanaati manevî tasarrufuyla bertaraf eden Sâmî Ramazanoğlu (ks), Üstadımız (ks)'a, "Beyefendiyi ikna ettiniz mi?" buyururlar.

"Elif, Lâm, Mîm. İnsanlar hiç imtihan edilmeden (sadece) 'İman ettik!' demeleriyle (kendi hallerine) bırakılıvereceklerini mi sandılar? And olsun ki (biz), onlardan öncekileri de imtihan ettik; Allah doğru söyleyenleri de muhakkak bilir. Yalancıları da muhakkak bilir." (Ankebut, 29/1-3)

Boş Söz ve Boş İşlerden Yüz Çevirmeliyiz

"Yer, gök küçük bir taş parçası, kuru bir yaprak dahi Allah (cc)'ın emrine uyuyor. Yer ve gök, ikisi de 'İtaat edenler olarak geldik' dediler." (Fussilet, 41/11)

Mevcûdâtın itaatine; Efendimiz (sav)'in emrine teslîmiyetle gelmesini işaret buyurduğu ağacın gelip secdeye kapanması, ayın ikiye yarılması, taş ve hayvânâtın konuşması gibi daha bir çok örnek zikredilebilir.

Üzerlerine emânet yüklenmediği ve kendileri de sorumlulu olmadıkları halde sema ve arz, ikisinin arasındaki her şey Rabbimize itaat ederken, bizler neden tembel tembel oturuyoruz? Gündüzlerimizi rızığımızı helal yoldan temin ederek, namaz ve niyâzla, tebliğ ve dâvetle; gece-lerimizi ev halkına ilmihal bilgileri öğreterek, evrâd, ezkâr ve teheccüd namazlarıyla ihya edelim.

Boş lakırtılarla geçen gece ve gündüz meşguliyetlerini güneşin hararetiyle kavrulan, ter deryasına batılan, elli bin yıl ayakta kalınan mahşer âlemini unutanlara terk edelim. Derin gafletten uyunmak ve hakîkî mü'min olmak

için İlâhî kelâma kulak verelim: **“Ve o kimseler ki, onlar boş şeylerden (boş söz ve işlerden) yüz çeviricilerdir.”** (Mü'minûn, 23/3)

Kalben de Olsa Zâlimlere Meyletmeyelim

Allah (cc)'a isyan olmadığı sürece, itaatle emrolunduğumuz ehllullahın hayatını gözden geçirelim. Ayak takımlarının yaşadığı gibi yaşamayalım. Yaşantımızda Kelâmullah'ı, Hadîs-i Muhammedîyi ve vâris-i enbiyâyı referans alalım. Sakın ha sakın, ayak takımlarına uymayalım. Kalben de olsa zâlimlere meyletmeyelim. **“Zulmedenlere de meyletmeyin! Yoksa size ateş dokunur. Hem sizin Allah'tan başka hiçbir dostunuz yoktur, sonra size yardım edilmez.”** (Hud, 11/113)

Allah'a İman Edenler

Sağlam Kulpa Tutunmuşlardır

Örnek almakla emrolduğumuz, Peygamberimiz (sav)'in dünya ve âhiretin ışıkları, diye tarif buyurduğu vefa meydanın erlerinin hayatlarına gelin bir göz atalım.

İmam Muhammed Bâkır (ks) dostlarına, ahbap ve yârânına, **“Artık kim tağutu¹⁸ inkar edip Allah'a iman ederse, böylece şüphesiz kopmayan çok sağlam kulpa tutunmuştur.”** (Bakara, 2/256) âyetini çokça tekrarlardı. Yine onlara, gözünüze ve gönlünüze perdeler indirerek Hakk'a yakın olduğunuzu sanmayın; bâtılı reddedip Allah'a inanın, derdi.

¹⁸ Allah'ın koyduğu ölçüler dışında ölçüler koyan, insanları Allah'a ibadetten alıkoyan her şey.

O, bir ömür boyu, az bir uykudan sonra gecelerini tesbih ve niyâzla geçirmiştir.

Allah Onları Sever

Sadık bir dostu, Şeyh Ebû Fâdıl Hasan (ks)'a, "**Allah onları sever, onlar da O'nu sever.**" (Mâide, 5/54) âyetinin izahını sorunca, "Sana bu âyetin tefsirini, ancak sır perdelerinin açıldığı bir gece vaktinde izah edebilirim." demiş, âyet-i celîle'ye, ikiyüz elli mana vermiş; kalbine bahşo-lunan ledünnî -Hakk'tan ihsân olunan- ilmin incileri bitmemiş ve gayr-i ihtiyarî olarak dilinden dökülmeye devam etmiştir.

Allah'a Olan Yakınlığı

Gayr-i Müslimleri Bile İmana Getirmiştir

Ebû Said Ebu'l-Hayr, sahralarda gezer, devamlı oruç tutar, gece-gündüz uyumaz, yamalı elbiseden başka bir şey de giymemiş. Onun, Allah'a olan yakınlığı, gayr-i Müslimleri bile hidâyete erdirmiştir.

Girdiği bir kilisede Meryem annemizin ve Hz. İsa (as)'nın resimlerine yönelip "(İşte o gün) Allah: Ey Meryemoğlu İsâ! İnsanlara: 'Allah'ı bırakıp da beni ve annemi iki ilâh edinin!' diye sen mi söyledin, buyurduğu zaman, (İsâ) der ki: (Yâ Rabbi!) Sen, noksan sıfatlardan münezzehsin! Hak-kım olmayan bir şeyi söylemek bana yakışmaz! Eğer onu söylemiş olsaydım, o takdirde (Sen) onu muhakkak bilirdin! (Sen) benim nefsimde olanı bilirsin; fakat (ben) Senin Zâtında olanı bilmem! Muhakkak ki görünmeyenleri hakkıyla bilen ancak Sensin!" (Mâide, 5/116) âyetini okuyunca

resimler yere düşmüştür. Şeyh Ebû Said Ebu'l-Hayr'ın bu kerameti üzerine Hıristiyanlardan kırk kişi imana gelmiştir.

İrademizi, Allah'ın İradesinde, Yok Etmeliyiz

Aklı yettiği günden beri, Şeyh Ebû Bekir Vâsıtî (ks)'nin yediği-içtiği pek görülmemiştir. Sohbetlerinde sıklıkla insanların iradelerini, Allah'ın iradesinde yok etmeleri gerektiğini; söz söylemek şöyle dursun, kişinin alıp verdiği her bir nefesten on beş kez sorguya çekileceğini vurgular ve bu gerçeğin bilincinde olmayı, vaktin edebine riâyet etmeyi öğütlerdi.

“O iki kaydedici (melek her yaptığınızı) kaydederken, (onlar) sağdan ve soldan (her iki tarafınızda) oturmakta olan (melek)lerdir. (İnsan) hiçbir söz söylemez ki, mutlaka yanında hazır bir gözetleyici (melek) bulunmasın.” (Kaf, 50/17-18)

Yakıtı İnsanlar ve Taşlar Olan Ateşten Korunalım

Takvâ ve vera sahibi¹⁹ Hak dostları, bizlere;

a. Öncelikle nefislerimizi ıslah etmemizi,

b. İnançsızlık bataklığına düşen yavrularımıza; iman esaslarını, Allah'ın sıfatlarını ve fiillerini, kâinatı yaratmadaki eşsiz sanatını anlatmamız gerektiğini ifade etmektedirler. Yine onlar,

¹⁹ Harama düşerim korkusuyla helâlde bile dikkatli olan zümre.

c. Ehlimize, Allah'ın ve Rasûlü'nün, ashabının ve yollarından giden âriflerin yaşantısını öğretmemizi;

d. Zâlimler gibi hayat sürmemeyi,

e. Riya, nifak, kibir hastalıklarına ve ticârî ahlâksızlığa düşmememizi;

f. Ölümü hiç hatırımızdan çıkarmamamızı tavsiye buyurmaktadırlar.

Rabbimiz (cc) âyet-i celilesinde biz kullarını şöyle uyarmaktadır: **“Ey iman edenler! Kendinizi ve âilenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan bir ateşten koruyun.”** (Tahrim, 66/6)

SEVİLEN HEP O

Sonsuz nimet bahşeden Allah (cc)'ın sevgisinin dışında olan sevgiler, kin ve nefrete dönüşebilir ve karşılıksız kalır. Mevlâ muhabbeti her şeyi müsmir (meyveli) ve bereketli kılar.

Seven, Sevdiğini Hatırlatan Her Şeyi Sever

Seven, sevdiğini hatırlatan her şeyi sever. Belki de ona, canından daha çok kıymet verir. Bir kimse, birlikte oynadığı; toza-toprağa karıştığı çocukluk arkadaşını, ders çalıştığı okul arkadaşını, askerlikte eğitim yaptığı silah arkadaşını, iş ortağını ve gönül bağı kurduğu dostlarını hiç unutmaz. Hemen her fırsatta, ondan bahseder. Ona, süslü kâğıt ve kurdelalarla özel hediyeler gönderir, ondan gelen ikramları en mütenâ yerde saklar. Böylesi dostlar, mektup ve tebrikle ya da mesaj ve telefonla sürekli olarak görüşür. Sevdiğini anan kimsenin kalbi çarpar, rengi atar, heyecanlanır, kendinden geçer âdetâ. Ona kavuşmak onun için en büyük sevinç olur.

Sevgide İpin Ucu Hakk'ta Olmalıdır

Bâzen şuursuzca meyledilen sevgilerde bu tür haller müşahede edilir. Eğer câzibesinden dolayı deli-dîvane olunan varlıktaki güzelliğin kaynağı bulunur, eserden müessire geçilir, övülen her eserin bânisi bilinirse (nakş-i medih, nakkaşa raci) bu kavgalar biter. Kişi, sevdiğine

karşı hissettiği muhabbeti kalbine koyanı tanırса, kişinin gönlü ve kafası durulur artık. Yetmiş yıl Yusuf'a vurulan Züleyha, Samed'in aşkına yanarak,

*Leylâ Leylâ deyü Mecnûn nice dem yandı yakıldı,
Son demde dedi bana bu kavga neme lazım.*

diyen Mecnûn, Mevlâ'nın şevkine düşer. Sevgide ipin ucunu Hakk'a veren, dört ayaklı merdiven olan; kardeşlik, manevî babalık, Allah ve Rasûlü'nün yoluna baş koymanın merhalelerini geçer, o diyarlarda, tarife sığmaz mânevî güller derer. Âhîret sevgisiyle elde edilen kokuları duymaya başlar, bu âlemin nefsî arzularını -Râsûl-i Zîşân (sav)'ın diliyle- cîfeye benzetir artık.

Gerçek Âşık Rabbini Anandır

Hakk'ı tanıyan, bize onu tanıtan; nebîler, siddîklar, şehitler ve sâlihler bize, hep Mevlâ aşkını aşırlarlar. Hakk'ın kullarını, Mürşid-i Kamil'in kalbinden Fahr-i Kâinat (sav)'a ve oradan da Zât'ı Kibriya'ya ulaştırırlar.

Söyleyin dostlar, gerçek sevgiye ulaşanlar her hallerinde Allah'ı anmazlar mı? **“Onlar ki, ayakta dururken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı zikrederler.”** (Âl-i İmran, 3/191)

Zunnûn-i Mısırî (ks), “Seni çokça anmam unutmamdan değil, Sana olan aşk ve şevkimdendir.” der.

Horosan'dan gelen erler, Afrika'ya koşan dervişler, Java adasını irşada giden yedi sûfî ve kabirleri yanı başımızda bulunan Ashab-ı Kiram, Maşûk-i Hakîkî'nin ismini, Mevlâ'nın adını yâd etmek için diyar diyar gezmişlerdir.

Hakk sevdalıları Rablerini öyle anarlar ki, tuttuğu yıl orucunda, iftar saatinde, yeme ve içme ânı için, “Beni Allah’ımı anmaktan alıkoyuyor.” diye üzülürler.

Bir günde kıldıkları bin rekât namazla, bitkin bir hâle gelince, bir yere yaslanıp şu sözü mırıldanırlar: “Bu halkın Allah’tan başka biriyle hemhâl olmasına, kalplerinin Hakk’ın sevgisinin dışında biriyle rahata ermesine şaşıyoruz biz.”

Evliyâ-yı Kirâm’a göre, “Mevla âşıklarının zikre olan düşkünlüğü, susuzluktan kavru olarak suya doğru süratle koşan bir insanın iştiyakından daha fazladır.”

Bayezid-i Bistâmi (ks)’nin Allah Teâlâ’nın isminin yüceliğinden, azamet ve heybetinden duyduğu haşyetle, tekbir alırken heyecanlandığı gözlenir, göğüs kafesinin kemiklerinin çatırdadığı duyulmuş. Allah’ın azamet ve kibriyâsının tesiriyle sabaha kadar tevhid okuyamadığı, bevlinde kan görüldüğü de kaydedilir.

Efendimiz (sav), Miraç’ta iken Arş-ı Âlâ’da, nûrlara gark olan, batan bir kimseyi görür ve onun, nebî mi, melek mi olduğunu sorar. Âlemlerin Fahri (sav)’ne şöyle cevap verilir: “Ne melek, ne de nebî! Ana ve babasına âsî olmayan, cemaatle namaz kılmaya düşkün, dili Allah’ın zikriyle ıslı, zâhid bir kuldur o.”

Musa (as), “Rabbim! Senin katında en makbul taat nedir? Söyle de onu yapalım.” deyince Hâlik-ı Zül-Celâl “Beni anıp, unutmamaktır?” buyurur.

Gerçek Âşık Rabbini Unutmamaktır

Feth-i Mevsilî (ks), “Âşık, göz açıp yumuncaya kadar dahî Rabbini unutmayan kimsedir.” der.

Zünnûn (ks), "Dili ve kalbi Allah'ı zikredenin gönlüne, ilâhî aşk ve muhabbet nûru yerleştirilir." buyurur.

Züheyr el-Bâbî (ks), beşerî aşktan İlahî aşka geçenlerin hallerini şu şekilde sıralar:

"Nefesleri adeta Arş'a çıkar, kalpleri ürperir durur, ateşe atılsa ateş ona tesir etmez, soğuk kış gününde bile alnından ter dökülür, rengi, kül gibi sararır durur, uykusuzluktan da gözleri kurur."

Hakk Aşkıyla Yananlara Ateş Bile Tesir Etmez

"Mevlâm!" diye yananların vücuduna ateşin bile tesir etmediğini birkaç misalle arz edelim:

Esad-ı Erbîlî (ks)'nin dergâhında, aşklı bir zikir halkasında Kel Hızır namında bir derviş, yanan şöminenin içine girerek, yaka ve bağrını açar: "Elhamdülillah! Biraz serinledim." der. Bir dervişin çocuğu da alevler arasında kalan bu âşığı görünce babasına: "Baba! Başındaki kullar da yanmıyor." der.

Adapazarı'nda, Mustafa Erbil Bey'in idare ettiği zikir halkasında yanık bir derviş, içinde kömür közleri bulunan mangalın üzerine diz çöküp oturarak, saatlerce "Allah, Allah" diyerek Hakk'ı zikreder.

Hakk Sevdalıları Hakk'tan Gelen Her Şeyi Baş Tâcı Ederler

Hakk sevdalıları, Allah'ın, bizi, yüzü suyu hürmetine yarattığı Habîb-i Zîşan (sav)'ı, Sünnet-i Seniyye'sini, o güzel âdet ve yaşantısını, kıyâmete kadar bâki olacak olan hayat düstûru Kur'an-ı Kerîm'i, O (sav)'na ait ne varsa her şeyi baş tâcı edip korurlar. Allah'a âşık, bağrı yanık kullar;

namaz, zekât, ana ve babaya itaat gibi taatleri, Hakk'tan, dosttan hediye bilerek baş tâcı ederler.

Bişr-i Hafî (ks), yolda bulduğu besmele yazılı kâğıdı temizleyip Allah'a olan tazimiyle en güzel yerde saklar. Bu saygısı onu, halkın makbûlü kılar. Öyle ki hayvanlar bile onun geçip dolaştığı yerlere gübrelerini yapmazlarmış.

İbn Mesud (ra)'a, Efendimiz (sav),

- "Bana Kur'an oku." deyince, İbn Mesud (ra),

- "Kur'an Size indirildiği halde mi Size Kur'an okuyayım?" dediğinde, Nebîler Nebîsi Muhammed Mustafa (sav),

- "Başkasından Kur'an dinlemeyi severim." buyurur,

Kelâmullah'a olan derin sevgisiyle mübârek gözlerinden yaşlar boşanır.

Hakk'a Olan Sevgisiyle Kişi Mükerrerem Kullardan Olur

Rabbimizin helal kıldığını helal, haram kıldığını haram sayan, emirlerini koruyanlar, Kur'an-ı Kerim'de "hafız" vasfını alır. Kişi, Allah'a olan sevgisinin her şeyden fazla olmasıyla; **"Allah'ı, Rasûlü'nü ve onların yolunda gayret etmeyi"** (Tevbe, 9/24) sevmesiyle de mükerrerem kullardan olur.

"Himar" (merkep) ismiyle lakaplanan, Abdullah adında içki müptelası bir zat, sahabe tarafından lanetlenince Peygamberimiz (sav) tarafından, "O, Allah ve Rasûlü'nü severdi." iltifatına mazhar oldu.

Kıyâmetin dehşetinden ürperen sahabe; fazla oruç ve namazım yok ama Allah'ı ve Rasûlü'nü seviyorum diyerek, Allah ve Rasûlü ile beraber olma müjdesine erişti. Seven sevdiğinin yolundan gider fehvasınca, bu aziz kullar, emr-i ilâhî'ye de son derece saygılıydı.

Onlar, Mahbûb-i Hakîkî'lerine hediyelerini de hiç şüphesiz, en güzel şekilde takdim ederler. Hadîs-i Nebevî'de, **"Nâfileler Allah'a hediyelerinizdir, onu en güzel şekilde edâ edin."** buyrulur.

Hakk Âşıkları Seher Vakitlerini Ganimet Bilirler

Beşerî aşka düşenler, sevgilisiyle beraber olma ânını kolladığı gibi, gerçek sevgiye ulaşanlar da Mevlâ ile buluşmak için tenhâ yerleri, gece ve seher vakitlerini ganimet bilirler.

Muhammed b. Nadr (ks)'a,

- "Yalnız başına ne yapıyorsun bu ıssız yerde?" dediklerinde o,

- "Allah ile olan yalnız kalır mı? Rabbimiz, 'Ben, Ben'i zikredenle beraberim.' buyurmuyor mu?" der.

Ârif-i billah olanlar, bu dünyada kalış sebeplerini şu şekilde açıklarlar: Allah için kardeş olduğumuz dostlar, cemaatle namaz kılmak ve gece Allah ile ünsiyet, muhabbet.

"Onlar ki, Rablerine secde eden kimseler olarak ve kıyama durarak gecelerler." (Furkan, 25/64)

Hakk tarafından, 'Duâ eden yok mu duası kabul olunacak, istiğfar eden yok mu tevbesi makbul olacak, bir

hâceti olan yok mu isteği verilecek.' diye nidâ edilen seher vakti, hakikî âşıklara, O (cc)'nunla beraber olmak için en büyük fırsattır. **"Seherlerde de onlar istiğfar ederlerdi."**²⁰ (Zâriyat, 51/18)

Hakk Âşıkları Rableriyle, Kur'an Okuyarak Konuşurlar

Hak âşıkları, Kur'an'a, **"Kur'an okuyan Rabb'ikle konuşmuş gibi olur."** hadîs-i şerîfince doymaz.

Yine Efendimiz (sav), **"Sizden biriniz Cenâb-ı Hak'la münacat ve konuşmayı severse, huzûr-ı kalple Kur'an okusun."** buyurur. İsa (as),

- "Ey havarîlerim! Allah ile çok konuşun, insanlarla az kelâm edin." deyince, havarîler:

- "Bu nasıl mümkün olur?" dediler. O da,

- "Tenha yerlerde tazarru ve niyaz ile (münacaat, duâ, yalvarış ve yakarışla)." diye cevap verdi.

"Şüphe yok ki Ben (kullarıma) pek yakınım. Bana duâ ettiği zaman duâ edenin duâsına cevap veririm." (Bakara, 2/186)

Onlar, Allah (cc)'a, namazla yaklaştıkları için namazdan ayrılmazlar.

Hadîs-i Kudsi'de **"Kulum, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir şeyle Bana yaklaşmamıştır. Kulum, Bana devamlı nâfile ibâdetlerle yaklaşır, bunun sonucu da Ben onu severim."** buyurulur.

²⁰ Rablerinden af talep ederlerdi.

Hakk Teâlâ Bütün Kullarına “Rahman” İsmiyle İhsânda Bulunur

Yıllarca birbiriyle arkadaşlık kuran, birbirlerini seven kimselerin, menfi bir hareket, yanlış bir muamele, basit bir hata neticesi yollarının ayrıldığını, ilgi ve alâkalarının kesildiğini görürüz. Kırılan o kişi, dostundan gördüğü ezâ ve cefâyı birçok kimseye anlatır; belki de onu, ölünceye kadar bağışlamaz. Ama Allah (cc), kendisine inanan mü'minlere de, İsa ve Üzeyir (as) Allah'ın oğullarıdır diyenlere de, melekler Allah'ın kızlarıdır isnadında bulunan bedbahtlara da, tanrılık iddia eden sapkınlara da, isyan ve tuğyanda olanların hepsine de, “Rahman” sıfatıyla ihsânda bulunur, verdiği nimetleri başa kakmaz, onları meleklerine de şikâyet etmez. Şirk müstesna dilerse tevbe edenleri bağışlar.

“De ki: Ey nefisleri aleyhine (günah işlemekle hayatlarını) israf eden kullarım! (Günahlara battık diye) Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Şüphesiz ki Allah bütün günahları bağışlar!”
(Zümer, 39/53)

“Doğrusu, Gafûr²¹ ve Rahîm²² ancak O'dur.”
(Zümer, 39/33)

O (cc)'nin sonsuz ikramını, engin merhametini dile getiren şu hudutsuz sevgiye bakın:

“Ey Âdemoğlu! Sen Bana duâ ettiğin ve Benden affını umduğun sürece işlediğin günahlar ne kadar çok olursa olsun, onların büyüklüğüne bakmadan seni bağışlarım.

²¹ Çok bağışlayan.

²² Kullarına çok merhamet eden.

Ey Âdemoğlu! Günahların gökyüzünü kaplayacak kadar çok olsa, sonra da Benden affını dilesen, seni affederim.

Ey Âdemoğlu! Sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla karşıma gelsen fakat Bana hiçbir şeyi ortak koşmamış olsan, şüphesiz Ben de seni yeryüzü dolusu bağışla karşılarım.” (Tirmizi, Daavat 98; Müsned, 5,172)

Hakk Teâlâ Bütün Kullarına “Cevâd” İsmiyle İhsânda Bulunur

Rabb-i Müteâl (cc) bakınız kullarına nasıl ihsânda bulunuyor: **“Kim bir iyilikle gelirse, kendisi için (o iyiliğin) on misli vardır! Kim de bir kötülükle gelirse bunun üzerine ancak misliyle cezalandırılır ve onlar haksızlığa uğratılmazlar.”** (En'am, 6/160)

Cevâdü'l-Kerim Allah (cc), Peygamberimiz (sav)'in talebiyle, bire on vermekle kalmaz, yüz de verir, yedi yüz de verir ve artırdıkça da artırır, sonsuz da verir.

“Mallarını Allah yolunda sarf edenlerin misali; yedi başak bitiren bir dânenin hali gibidir ki, her başakta yüz dâne vardır. Allah dilediği kimseye (mükâfatını) kat kat (fazlasıyla) verir. Allah, Vâsî'dir²³, Alîm'dir²⁴.” (Bakara, 2/261) Bir hataya bir günah; bir hasene'ye, bir iyiliğe on, bazen yetmiş, bazen yedi yüz, bazen yedi bin sevap verir.

²³ Lütfu geniş.

²⁴ Hakkıyla bilen.

“Sabredenlere mükâfatları sonsuz olarak verilecektir.” (Zümer, 39/10), **“Şüphesiz ki Allah, zerre kadar haksızlık etmez. (Çok küçük) bir iyilik bile olsa, onu kat kat artırır ve tarafından büyük bir mükâfat verir.”** (Nisâ, 4/40)

Peygamberimiz (sav), **“Mevlâ (cc), Allah yolunda bir sadaka verene, yedi yüz misliyle ecir; nefsi-ne, ehline harcayana, hasta ziyaret edene, yolda insanlara ezâ veren bir engeli kaldırına on misli mükafatla mukabelede bulunur.”** buyuruyor.

Sonsuz nimet bahşeden Allah (cc)'ın sevgisinin dışın-da olan sevgiler, kin ve nefrete dönüşebilir ve karşılıksız kalır. Mevlâ muhabbeti, her şeyi müsmir (meyveli) ve bereketli kılar. Allah (cc) için birbirini sevenler, güneşin tepelere yaklaştığı, insanların ter denizine gömüldüğü, “Yâ Rab! Bizi bu sıkıntıdan kurtar da cehennemine at.” diye feryat ettikleri günde, Arş-ı A'zam'ın altında gölgele-nirler. Elli bin yıl süren o dehşetli anları sıkıntısız geçer, Allah için dost olanlar birbirlerine şefaet ederler.

MÂNEVÎ GIDA

Üstadının kalbinden faydalanmayan kimsenin -toprakla bağı kopan ağacın kuruması gibi- gönül yaprakları ve göz pınarları kurumaya, irfan çiçekleri ve meyveleri pörsümeye yüz tutar. Bu halde olan kişi ibâdet ü taatlerde tembellik göstermeye başlar.

Râbîta Rûhî Hayatın Olgunlaşması İçin Manevî Bir Gıdadır

Toprağın içindeki bileşikler bitkileri, bitkiler de hayvanları; bitkilerin, hayvanların ürettikleri de insanları büyütüp geliştirir. Râbîta, rûhî hayatımızın olgunlaşması için mânevî bir gıdadır.

Arabanın motoru mesabesinde olan kalb, bünyeye canlılık verdiği gibi Allah'ın feyzini,²⁵ aşkını, muhabbetini gönlünde taşıyan mürşid-i kâmilin, Arş-ı A'zam²⁶ olan kalb-i saadetlerinin altına konulan kalb de, Hakk'ın nûrunu kana kana içerek sıhhat ve afiyete kavuşur.

Aşkın şarabı, **"Beni (muhabbetimi) ne yer aldı ne de sema, ancak kâmil mü'minin kalbi aldı."** buyrulan bir gönülden, İlâhî tecellilere,²⁷ vahdet-i vücud²⁸

²⁵ İlâhî nazar.

²⁶ Dokuzuncu kat semada bulunan ve bütün varlığı kuşatan, Allah'ın kudret ve azametinin tecellî ettiği yer.

²⁷ Gayb âleminde kalbe akseden nûrlar.

ve şühûda²⁹ eren, fenâ ve bekâ sırrına mazhar olan kalb sahibinin derûnundan içilmez mi hiç?

*Vâsi olmuş kalbi ânın, vasfedemem ey yâren,
Yerleri, gökleri koysan, katiyyen doldu demem.*

Yedi kat semayı yok farzedip Arş-ı A'zam'a açılan gönül âlemi, buradan, murakabe³⁰ sâyesinde nasıl istifade ediyorsa, sâdik mürid de Rahman olan Allah (cc)'ın feyzinden, râbîta-i mürşid vasıtasıyla aynı şekilde istifade eder.

Râbîta Sâliki Allah'ın Muhabbetine Eriştirir

Râbîta, alaka ve bağ anlamına gelir. Mürid, zihnen ve kalben şeyhiyle beraber olarak Allah'ın muhabbetine erişmeye çalışır.

*Zikredin dâimâ Bir'i,
Delil edin gavsi, pîri.*

Müridin mürşidine râbîta yapması tıpkı; çocuğun dil öğrenimi için hazırlık sınıfına gitmesi; bir kimsenin deryalara dalabilmek için havuzlarda yüzmeyi öğrenmesi; yavru kuşun kendi kendine yiyeceğini temin edip uçuncaya kadar yuvada, anası vasıtasıyla yemlenmesi; barajlardan gelen elektiriğin, trafo vasıtasıyla kablolarla evlere taşınıp evlerin aydınlanması gibidir. İşte derviş³¹ de belli bir dö-

²⁸ Allah'tan başka her şeyi yok bilme.

²⁹ Cenâb-ı Hakk'ı hâlık, gayrını mahluk bilme.

³⁰ Allah'ın her yerde görüp işittiğini bilme.

³¹ Kendisini Mevlâ'ya veren kişi.

neme gelinceye kadar -on letâifi³² geçinceye kadar-, Hakk'ın feyzini, manevî vasıta mesâbesinde ki mürşid-i kâmilin, Allah'ın hazinesi olan gönlünden içer.

Aksi halde murakabe haline gelmeden, Mevlâ'dan vasiyasız istifade edeceğim diyen sâlikin³³ durumu aynen; elektriğini trafo vasıtasıyla almayan lambanın patlamasına, yavru kuşun uçacağına diye, yere düşüp parçalanmasına, yüzme bilmeyen bir kimsenin denizde boğulmasına, yabancı dille eğitim yapacak talebenin, hazırlık sınıfını terk edip sınıfta kalmasına benzer.

Râbîta döneminde sâlik -bir ağacın köklerinin toprakla münasebeti sayesinde, dal ve budak, yaprak ve meyve vermesi gibi- üstadının kalb-i münevverleri (nûrlu kalpleri) vasıtasıyla, mânevî derece ve makâmları elde eder. Kur'an-ı Kerim'de geçen nefsin mertebelerini aşar. Fecr Sûresinin son âyetlerini yaşar:

“(Allah mü'min kullarına ise) Ey nefsi mutmaine!³⁴ (Hem) razı (hem de) razı olunmuş olarak Rabbine dön! Artık (sâlih) kullarımın arasına katıl! Ve (onlarla) Cennetime gir!” (Fecr, 89/27-30)

Nefsin Mertebeleri

Nefsin mertebelerini şiir halinde Mustafa Hulûsî (ks) (v.1936) ne güzel açıklar:

³² İnsanın göğsünde bulunan; kalp, ruh, sır, hafî, ahfâ ve bedenle alakalı bulunan su, hava, ateş, toprak ve nefstir.

³³ Manevî olgunluğa ermeye aday kişi.

³⁴ Kâmil bir îman ile İlâhî huzura ermiş olan nefis.

*Emmare koymaz irfan,
Gönül etmesin karar,
Geçmeyen olur hayvan,
Levvâmeye yol lazım.*

*Mülhime zevk ü safa,
Orda görmezsin cefa,
Mutmainne derdine şifa,
Oraya izzet lazım.*

*Nefs-i râdiyye nerde,
Çalış var gör de,
Daima olur nûrda,
Oraya dikkat lazım.*

*Nefs-i merdiyye durur,
Görmeyen gözü kördür,
Ora giren kutuptur,
Sıdk ile teslim lazım.*

*Makâmatın rütbesi,
Kutbum kulların hası,
Makbul ânın duası,
Arayıp bulmak lazım.*

Râbıta, Sâliki Örnek Alınacak Bir Hâle Getirir

Üstadının kalbinden faydalanmayan kimsenin -toprakla bağı kopan ağacın kuruması gibi- gönül yaprakları ve göz pınarları kurumaya, irfan çiçekleri ve meyveleri

pörsümeye yüz tutar. Bu halde olan kişi ibâdet ü taatlerde tembellik göstermeye başlar.

Nasıl, kaynayan suda zararlı mikroplar ölüyorsa, güneş gibi olan râbîta da İlâhî ateşle kalbi yakarak kalpteki kötü ahlâk tohumlarını kökünden sökerek, silip atar. Gazabı yumuşak huyluluğa (hilmîyyete), kibri tevazua, hayvanî ve şehevî duyguları iffete, namusu korumaya her türlü kötü davranışı güzel ahlâka dönüştürür. Râbîtayla kişi, herkesin örnek alacağı güzel bir hâle bürünür.

Ne kadar râbîta yapsam da istifade edemiyorum, diyen kimselerin hâli de şuna benzer: Arsasına su tutan kişinin arkı sağa sola açılacak olursa tarlaya su gelmez. İlâhî edeplere riâyetsizlikle dilin; yalan, gıybet, dedikodu, iftira ve söz getirip-götürmelerle, kalbin; kendi namusu varken başkasının namusunu düşünmesi, haset ve kin ateşiyle yanmasıyla, dînî emirlere riâyet arkı bozulacak olursa, gönül arsasına feyiz gelmez.

Sâdık derviş, edebin en güzel tarifi olan Sünnet-i Seniyye'ye, Peygamberimiz (sav)'in söz ve fiillerine riâyette, şeyh-i kâmile muhabbetle, râbîtayla ve Arş'tan inen mânevî nimetlerle insan-ı kâmil olmaya aday olur. Yüzünden, gözünden ve bedeninin her bir zerresinden nûr parlamaya başlar. Kendisine, "Ne güzel bir insan, keşke biz de böyle olsak." dedirterek insanları hâliyle irşat eder.

Râbîta Sadece Şekle Yapılmaz

Râbîta sadece şekil ve şemâile yapılmaz. Asıl râbîta; iyilik ve takvâda birbirleriyle yardımlaşır kötülükten kardeşlerini vaz geçirerek fena fi'l-ihvan; Allah (cc) ve Rasûlü (sav)'nün yoluna rehberlik eden şeyh-i kâmile muhabbetle

fena fi's-şeyh; Peygamberimiz (sav)'i canından daha ziyade severek fena fi'r-Rasûl; Allah (cc)'a her şeyden daha fazla saygı ve sevgi göstererek fena fillah olan Hak dostunun, güzel ahlâkıyla ahlâklanmaktır.

Kendisini adım adım takip eden müridine Bayezid (ks): **“Değil izimize basmak, derimizi de giysen, sözümüzü tutmadıkça fayda vermez.”** der.

“Şeyhim, şeyhim.” diyerek mürşidine sevgisini izhar etmeye çalışan birine, üçlerden bir zât: “Evladım! Senin şeyhim dediğin kadar ben, Rabbim desem kurtulurum.” der.

Bizler velâyetin nûrunu taşıdığı için mürşid-i kâmilleri, nübüvvet ve risaletin mührünü taşıdıkları için de enbiyâyı izamı severiz. Bizim muhabbetimiz, bu kimselerin şahıslarından ziyade onların taşıdıkları mânâ ve esraradır.

Hülâsa kendisinde âdemiyet (nefse âit bir istek) koku bile kalmayan, nâfilelerle Hakk'a yaklaşan, her zerresinden Rahmânî koku duyulan ârif-i billaha yapılan râbitadan asıl gaye; Rasûlü Ekrem (sav)'e ve Cenâb-ı Hakk'a kavuşmaktır.

MEYVELİ AĞAÇ

Ebedî hayatımızın mahvına sebep olacak isyan, tuğyan, hata ve günahları, fena ahlâk mikroplarını kalbimizden çıkararak insanlığa faydalı hâle gelem, meyve veren birer ağaç olalım.

Hem Bedenin Hem de Ruhun Temizliği

Ecdadımız bedenın temizliği için hamamlar, ruhun temizliği içinse camiler, medrese ve dergâhlar yaptırmış konup-göçtükleri yerleri ihya ederek yeşertmişlerdir.

Hızır (as)'a, oturup kalktığı yerlerin yeşermesinden dolayı, Arapça'da yeşillik anlamına gelen Hızır ismi verilmiştir. Cennet mekân II. Sultan Hamid, hac yolculuğu esnasında, uğradığı bütün beldeleri tebliğ ve davetle huzura kavuşturmuş, gönderdiği ekiple Hristiyan "Java" ülkesi bile İslâm'la kucaklaşmıştır.

Mevlânâ Halid (ks) (1190/1253), Üstadı Abdullah Dehlevî (ks)'ye evlâd olabilmek için Hindistan'a doğru yola düştüğünde, Mu'tezile ve Cebriye gibi itikadî yanlışlıkları olan mezhep mensuplarıyla ve amelî-ahlâkî sapmalar içerisinde olan cemaatlerle karşılaşmıştır. Onların hepsine de Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat anlayışını anlatmış, yarıldıkları noktaları açıklayarak Hindistan'a ulaşmıştır. İcâzetini aldıktan sonra da dönüş yolunda yine Allah'ın

kullarını irşad ve ıslahla meşgul olmuştur. Anadolu'ya manevî nûr, asıl, bu mükerrerem zât tarafından yayılmıştır.

Gönül Ehlini Arayıp Bulmak

Ölü kalpleri ihyaya memur, Allah'ın sevgili kullarının isimleriyle anılan mahalle ve köylerimiz pek çoktur. Sokak ve kabîlelere dahî onların adlarını vermişizdir. Halkımız, âlimler etrafında kümelenmekle birlikte, asıl gönül ehli, sadık dostları aramış, onlarla hemhal olmuştur.

Kayseri Yüksek İslam Enstitüsü'nden hocalarımız Hacı Hasan Efendimizi (ks) ziyaret edip notlar ve birçok bilgiler aldıktan sonra öğrencilerine şu tavsiyede bulunurlardı: "İpek Hocadan kafanızı, Hacı Hasan Efendi'den gönlünüzü doldurun."

Mürşid-i Kâmil, Gönül Bahçesinin Bahçivanıdır

Üstadımızla, Yahyalı'nın Çerkez, Burhaniye köyünden Dikme köyüne geldik. Halk heyecanla ellerine kapanıp muhabbetle etrafını sardılar. Üstadımız (ks), "Burada manevî dikmeler dikmeden ayrılmayacağım." buyurup birçok insanın kurtuluşuna vesile oldular. Adana ve çevresi, Niğde ve etrafı, Kayseri ve civarı ve daha sayamayacağımız birçok belde ve karyelerde gönüllerin ıslahıyla meşgul oldular.

Kadının çok doğurana (velûd) hayırlı olduğu gibi top-
rağın da münbit olanı değerlidir. **"Güzel memleketin bitkisi, Rabbinin izniyle iyi çıkar. Kötüsünün ise çıkmaz. Çıksa da bir şeye yaramaz."** (A'raf: 7/58)

Arapça'da "Ümm", anne tabiri; asıl, toprak olarak da ele alınır. Yapımızı, fitratımızı bozmadan verimli insan

olmaya gayret edelim. Kalıbı, yemesi, içmesi ve konuşmasıyla seçkin olan insan; rûhî ve manevî cihetiyle de faziletini Allah'ın eşsiz Kelâmı'nda şöyle bulmaktadır: **“Biz insanı (akıl, irfan ve ahlâkıyla) en güzel biçimde yarattık.”** (Tin: 95/4)

Âdemoğlu Hakk'a Karşı Kulluk Görevlerini Yerine Getirmelidir

İyi bir ziraatçının bakımıyla senede üç kez meyve veren toprak ve yılda yedi defa yemiş veren ağaç; Hakk'ın inayeti ile ölü toprağa hayat veren yağmur ve kar; bütün güzellikleriyle hizmet eden arz, güneş, ay ve yıldız; insanoğluna, Hakk'a karşı kulluk görevini en güzel biçimde yerine getirsin diye hizmet etmektedir.

“Görmediniz mi Allah göklerde ve yerde ne varsa hepsini sizin emrinize vermiş, açık ve gizli olarak nimetlerini üzerinize yağdırmaktadır.”
(Lokman, 31/20)

Sorumsuz varlıklar,³⁵ nimetlerini, bizlere, hesapsız sunarken hilafetle, ibâdetle, İlâhî tekliflerle yükümlü olan insanoğlu, neden, ikram ve ihsân eden olmak istemez?

Üstünlüğü sadece etinde, kanında, derisinde, boyunda ve posunda olmayan âdemoğlu neden, nefsiyle, ruhuyla ve ulvî değerleriyle kemâle erip olgunlaşmak istemez?

*Âdem olamaz ahsen-i takvim ile ekrem
Takvâdır eden ehlini insan-ı mükerrerem*

³⁵ Cemâdât (cansız varlıklar), nebâtât (bitkiler) ve hayvânât (hayvanlar).

*İlm ü amel etmezse eğer kalbini tenvir
Şeytan kesilir nefs-i habîsi ile âdem.*

Cemiyete Ancak İtminana Ermiş Gönül Sahipleri Faydalı Olabilir

İcâzetini Rasûl-i Efham (sav)'den alan manevî bahçıvanın gözetiminde, nefisleri; az yeme, az uyuma, az konuşma, istiğfar, tevhit ve salat ü selâmlarla mutmainneye³⁶ eren, kalpleri ise; zikir, râbîta ve murakabelerle³⁷ rızâ makâmında karar kılan gönül sahipleri ancak cemiyete faydalı olabilir.

İşte onlar, farz ibâdetleri ifa edip nâfilelerle Hakk'a yaklaşırlar. Artık onların gözleri, hasetle değil ibretle bakar. Eşyanın hakikatine erer, sırlar keşfederler. Akan suların, dağların gözyaşı diye düşünür, böylece kendi gözünden akan yaşlar hûn (kan) olur. İnsanların malına, kadınına-kızına, namusuna muhafaza ile bakarak gerçek mü'min vasfını elde ederler.

Allah'ı zikretmeyen hiçbir mahlûkun olmadığı bilinciyle kulakları, cansız varlıkların, taşın, toprağın, bitkilerin ve hayvanatın tesbihini duyar. Hakkı elinden alınan, aç, susuz ve muzdarip insanların imdâdına yetişirler.

Bir mü'minin ihtiyacını karşılırsam, benim de âhrette mühim bir hacetim Hak tarafından yerine getirilir, diye eli muhtaçlara uzanır. Düştüğü maddî ve mânevî bataklıktan, isyan ve gûnahtan kurtulmak için yalvaranların; eli, kolu, kanadı olurlar.

Onlar, Dünya İşlerini

³⁶ Kötülüklerden tamamen kurtulan, itminana ermiş nefis.

³⁷ Kulun, Allah'ın her an kendisini gözetlediğini düşünmesi.

Âhireti Kazanma Amacıyla Yaparlar

Onlar, dünya işlerini, âhireti kazanma düşüncesiyle yaparak, her nefes ve adımda Mevla'ya koşarak, Hz. Ömer (ra)'in, "Her nereye gitse hayırla döner." buyurduğu Ebu Ubeyde b. Cerrah (ra) ahlâkında bir er olurlar.

Onlar, tâbilerini Kur'an sevgisi, Rasûlullah (sav) aşkı ve Ehl-i Beyt muhabbetiyle yetiştirirler. Onlar, tâbilerinin nefislerini ıslah ederek; onların inanç esaslarını, ibâdet ü taatlerini ve adâb-ı muâşeretlerini düzenleyerek; onları cemiyete faydalı hale getirirler.

Efendimiz (sav)'in gönüllerini imân, İslam ve Kur'an'la pak ettiği ashâbı, gittikleri her yerde en güzel hizmeti vermişlerdir. Esad b. Zûrâre ve Musab b. Umeyr (r anhumâ), Medine-i Tahire'yi İslam'ın yurdu haline getirmişlerdir. Roma'ya giden İsa (as)'nın iki havarisi de Roma'da şirk ve küfrü ortadan kaldırmışlardır.

Yumruk kadar uranyum mâdeni, binlerce ton kömür harcamaya ihtiyaç bırakmadan bir gemiyi, dünyanın etrafında iki kez döndürebiliyor. Allah korusun, küçük bir mikrop da yüz kiloluk adamın hayatına mal olabiliyor. Ebedî hayatımızın mahvına sebep olacak; isyan, tuğyan, hata ve günahları, fena ahlâk mikroplarını kalbimizden çıkararak insanlığa faydalı hâle geelim, meyve veren birer ağaç olalım.

"Gördün ya, Allah nasıl bir temsil yaptı. Hoş bir kelime olan tevhid ve şehadet (iman), kökü yerde sâbit ve dalı, budağı yukarda olan hoş bir

ağaca³⁸ benzer. O ağaç, Rabbinin izniyle, yemişlerini her zaman verir.³⁹ Allah, insanlara böyle misaller verir ki iyi düşünüp ibret alsınlar.” (İbrahim, 14/24-25)

³⁸ Hiçbir rüzgârın deviremeyeceği, kökleri sağlam, Âdem (as)'in çamurunun geri kalanından yaratılan ve yerdeki pisliklerden uzak dallarıyla semaya uzanan, dört mevsim meyve veren hurmaya benzer ağaç.

³⁹ İşte iman da böyledir. Kökü kalpte yerleşen bir tasdikdir. Tereddütsüz inançtır. Yere nüfuz eden kökler gibi dış görünüşü dil ile ikrardır. Dalları ibadet ve taatlerdir. Meyvesi de güzel ahlaklardır.

İÇ HUZURU

Nefislerimizde, evlerimizde, komşularımızla ilişkimizde, mahalle ve köylerimizde, ilçe ve vilâyetlerimizde, ülkemiz ve dünyamızda huzurun temini ancak gönüllerimizde sükûnu sağlamakla mümkündür.

Günah Kalpte Bir Huzursuzluktur

Nefsine uyup her türlü fenalığı yapan ve şeytanın aldatmalarına kapılan âsîler; içki ve kumara müptela olmuş, dünya arzusuyla çalıp-çırpan ve hakkı olmadığı halde mazlumun yer altı ve yer üstü kaynaklarını tüketen zâlimler; ahlâkını bozacak çevrelerle ilişki kuran ve âhiret hayatını unutan câhilliler, sıkıntılı birer hayat sürmektedirler.

Allah'ın Rasûlü (sav), "**Günah kalpte bir huzursuzluktur.**" buyurmaktadır.

İnançsız zümreler, mânevî boşluğa düşmeleri sonrasında içinde buldukları elem ve ızdıraplardan dolayı kolaylıkla dünyayı fesat ve kana bulayabilirler.

Toplumumuzda, çok basit sebeblerle ayrılmayı düşünen eşler, geçim sıkıntısıyla çocuklarını öldürmeye kalkışan bedbahtlar ne yazık ki çoğaldı.

Dünyalık peşine düşüp de önüne çıkan mal-mülk çokluğu karşısında -hâşâ-, "Bundan sonra kimsenin bana gücü yetmez." diyerek şırmarmaya başlayanlar ömür boyu sıkıntılı bir hayat sürmektedirler. Kötülüğü emreden nefse ve

Hakk'tan alıkoyan şeytana uyan, -hataların başı olan- dünya, kötü tabiatlı arkadaş ve çevreye muhabbet duyan toplum fertleri, her zaman muzdariptirler.

İstatistiklere göre uyuşturucu bağımlılığı, vurup-kırma, stres ve intihar vakaları, en çok, Allah'ın emirlerinden ayrılan bu zavallı kimselerde görülmektedir. **“Kim de Benim zikrimden (Kitab'ımdan) yüz çevirirse, artık şüphesiz ki onun için, dar bir geçim, (sıkıntılı, dertli bir hayat) vardır ve kıyâmet günü onu kör olarak haşrederiz.”** (Tâ-Hâ, 20/124)

Huzur Allah'a Tazim Mahlûkâta Şefkatledir

Sonu azap ve ikab olan fiilleri işleyenler, kendilerini unutmak için, günlerce, uyutan iğnelerle bir köşede rezil bir halde kıvrılıp yatmakta; uyanıp kendilerine geldiklerinde ise yine aynı huzursuzluklarının devam etmekte olduğunu görürler. Onlardaki bu hal, kendilerinde Hakk'a bir yönelme olmadığı müddetçe ölünceye kadar sürüp gider.

Kendini bilen, Allah'a kul olduğunu idrâk eden kimseler ise, uyanıklığı ganimet bilerek her an ibâdet ve taatten zevk alırlar.

“Allah'ı unutan; bu yüzden (Allah'ın da) onlara kendilerini unutturduğu (hayatı ve dünyayı ebedî zanneden) kimseler gibi olmayın! İşte onlar fâsıkların tâ kendileridir!” (Haşr, 59/19)

İnsan, kendini başıboş zannedenlerin aksine, sorumlu bir varlıktır. İlâhî tekliflerle⁴⁰ ve halifetullahlıkla⁴¹ mükel-

⁴⁰ Allah'ın emirlerini yerine getirip yasakladıklarından kaçınmak.

leftir. Öyleki bütün tavır ve davranışlarını, Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Seniyye ile kayıt altına almak zorundadır. Mü'min, alış-verişinde ticârî ahlâksızlığa gitmez; onun, haksız kazanca hiç meyli olmaz. Mahlûkâta olan şefkatin-den dolayı âilesiyle-çocuklarıyla, komşularıyla iyi geçindiği gibi bir kediye dahi yumuşak davranır. Hakk'a, her an tazim içerisinde. Allah ve Rasûlü (sav)'nün emirlerine uyar.

Din tanımlanırken, "Din, Allah'a tazim, mâhlukata şefkattir." ifadesi kullanılmaz mı?

Huzur Ezeli Ahde Sadâkatle Elde Edilir

Bu dünyanın fânî, âhiretin ebedî olduğunu bilenler, elest bezminde, "**Ben sizin Rabbiniz değil miyim?**" hitabına, "**Evet Rabbimizsin!**" (A'raf, 7/172) cevabını verip sonrasında "Ahdimе sadâkat gösterebilecek miyim, yoksa gösteremeyecek miyim?" endişesini taşıyanlar; bolukta ve darlıkta sabredip şükrederler; isyan ve tuğyana sapsızlar, dert ve sıkıntı görmezler.

Her yıl, mahsulünden elde ettiği az bir para ile geçiren, gelen misafirlerine de bol bol ikram eden, "Lâyık olmadığım halde sonsuz nimetlere nâil oldum." diye şükreden; yediği, bir parça kuru ekmek, giydiği, eski ama temiz bir aba olan, ne döşegi ne de minderi dolu dolu bulunan şâkirînden⁴² ve sâbirînden⁴³ kullarla müşerref olduk -elhamdülillah-

⁴¹ Yeryüzünde Allah'ın hükümlerini yerine getiren kimse.

⁴² Allah'a bolca şükreden kul.

⁴³ Kendisine gelen belalara tam olarak sarsılmaz bir şekilde sabreden kimse.

Huzurun Kaynağı İmandır

İmanla kalbini ve zihnini, küfür ve nifaktan temizleyenler; neşe ve hüznün anında huşuyla namaza duranlar ve elde ettikleri hazla Allah'ın azametinden titreyenler; midelerini oruçla bir müddet boş tutanlar; hacca isyandan sıyrılarak kuş gibi hafifleyenler; zekâtla ruhlarını dünya kirinden arıtanlar dâima huzurlu bir hayat yaşarlar ve de yaşattılar.

Hakîkî mü'min; İki cihân Serveri (sav)'nin altmış üç yıllık hayatında çektiği meşakkati, Uhud Dağı'nda mübarek dişlerinin şehit olduğunu, Taif yolculuğunda mübarek ayaklarının kana bulandığını, bütün enbiyâ ve ulemânın çektiği bela ve musibeti hatırlar, Hakk'tan, dosttan geldi diye her türlü sıkıntıya sabreder.

Mevlâ'ya sadık kul, **“O, seni yetim bulup barındırmadı mı? Şaşırılmış bulup da yol göstermedi mi? Seni fakir bulup zengin etmedi mi?”** (Duhâ, 93/6-8) buyuran Rabbimize rükû ve secdelerle, tesbih ve tehlillerle, tebliğ ve davetle şükreden Peygamberimiz (sav)'i yâd edip haline hamdeder.

Kocasının vermiş olduğu ezâyâ sabreden hanım, “Bu sıkıntıya katlanırsam, Asiye anamızla beraber haşrolunurum âhirette.” diyerek boynunu Mevlâ'ya bükerek, dert ve elemi sineye çeker, huzursuzluk çıkarıp âlemi velveleye vermez.

“Kulun kula secde etmesiyle emrolunsaydım, kadınların kocalarına secde etmelerini emrederdim.” buyuran Nebîler Nebîsinin tavsiyesine uymayan huysuz kadının ezasına katlanan koca da Rasûlullah (sav)'ın, “Sabredersem Eyyüb (as)'la haşrolurum.” müjdesini hatırlar, tatsızlık çıkarmaz.

Hak ve hukuka riâyetle, işvereni işçiye, işçiyi de işverene sevdiren, Rasûlullah (sav)'ın, **“Kılıç her şeyi temizler ama hak müstesna.”** buyruğudur.

Halkı idareciye, idareciyi de halka muhabbetle bağlayan ve birbirine dua ettiren; gece, halkını teftişe çıkan Hz. Ömer (ra)'ın sızlanan bir âileye, “Bu ücra köşede Halife Ömer sizden nasıl haberdar olsun?” sorusuna “Bizden haberdar olmayacaksa niçin halife oldu?” diyerek verdikleri cevap karşısında Hz. Ömer (ra)'i ağlatan ince anlayış ve şefkatli yürektir.

İç Huzuru Kalp Salahı İle Elde Edilir

Başına gelen hayır ve şerrin Allah (cc)'tan geldiğini bilen mü'mini Efendimiz (sav) şöyle haber verir: **“Mü'minin işine taaccüp ederim. Bu hal ondan başkasında bulunmaz. Başına musîbet gelir, sabreder,, bu onun için mükafat olur. Nimete erişir, şükreder, bu da onun için ecir olur.”**

Mü'min, sabrında ve şüküründe, her iki halde kârlı çıkar. El, ayak, göz ve kulağın, bütün azaların kendisinden emir aldığı kalp düzelirse, her şey iyiye gider, her tarafı huzur ve sükûn kaplar. **“Kalp sâlih olursa, bütün vücut sâlih olur. Kalp bozulursa bütün vücut da bozulur.”**

Azaba götüren ve ateşe çağırın şeytan, insanları yoldan çıkarmak için kalbe fitne tohumunu atar. Cennet ve Cemâle davet eden Rabimiz (cc), Habîb-i Kibriya (sav) ve Hakk'ın dostları da kalbin ihya edilmesini bizlere şiddetle tavsiye eder. Zünnûn-i Mısırî (ks)'nin söylediğine göre, Allah (cc)'ın muhabbetinin girdiği, tecellîlerin olduğu,

gaybtan gelen nûrların aksettiği, madde ve mânânın birleştiği, akıl ve ruhun merkezi olan kalbin bir saatlik salâhı,⁴⁴ insanların ve cinlerin ibâdetinden daha hayırlıdır.

Efendimiz (sav), **“Su değdiği zaman demir nasıl paslanırsa kalpler de öyle paslanır.”** buyurunca, O (sav)'na, **“Ey Allah'ın Rasûlü! Bunun cilası nedir?”** diye soruldu. Peygamberimiz (sav), **“Ölümü çokça hatırlamak ve çokça Kur'an okumak.”** diye cevap verdi.

“Bilin ki Allah, ölümünden sonra yeri diril-tir.” (Hadîd, 57/17) âyeti hakkında İbn Abbas (ra) şöyle der: “Allah, katı olan kalpleri yumuşatır. Kalpleri, huşûlu ve kendisine yönelen bir hâle koyar. Kalpler, ilim ve hikmetle dirilir. Ancak, böylelikle yeryüzünün ihyasının da bizzat yağmurla olduğu müşahede edilir.”

Kalplerimizi ölüm tefekkürü, Kur'an tezekkürü, ilim ve hikmet nûruyla her türlü tehlikeden uzak tutalım ve düşmana kaptırmayalım. Vücut ülkesinin başkenti mesabesinde olan kalpte imanı reis-i cumhur; akli başbakan; güzel ahlâkla (hilm, tevâzu, sabır, şükür) terbiye edilen el, ayak, göz, kulak vesair azaları da bakan yapalım.

Kalpte şeytanı reis; nefsi iblise yardımcı; fenâ ahlâkı (kibir, gazap, düşmanlık, kin ve şehveti) bakan yapıp da bu kötü hasletleri Hakk'ın mekânında hâkim kılmayalım.

Dışta Huzur İçte Sükûn İledir

Nefislerimizde, evlerimizde, komşularımızla ilişkimizde, mahalle ve köylerimizde, ilçe ve vilâyetlerimizde, ül-

⁴⁴ Hakk'ın huzuruyla dolması.

kemiz ve dünyamızda huzurun temini ancak gönüllerimizde, sükûnu sağlamakla mümkündür.

Rabbimiz huzurlu bir hayatın ilacını bizlere şöyle sunmaktadır: **“Artık Allah kimi hidâyete erdirmek isterse, onun göğsünü İslâm’a açar. Kimi de (küfründeki inadı sebebiyle) dalâlete atmak isterse, sanki göğsü tırmanmış gibi göğsünü iyice daralmış, sıkıntılı hale sokar. Allah iman etmeyenlerin üzerine böyle kötülük (rezillik ve azap) bırakır.”** (En’am, 6/125)

Aleyhissalatü Vesselâm Efendimiz’e, kalbin İslâm’a açılması hakkında soruldu. Buyurdular ki: **“O bir nûrdur ki, Allah onu mü’minin kalbine koyar da o kulun kalbi genişler ve rahata kavuşur. Bunun alameti ise o kulun âhirete yönelmesi, dünyanın geçici muhabbetinden uzak durması ve ölüm gelmeden evvel ölüme hazırlıklı olmasıdır.”** (Kurtubî, c. 4, 7- 81)

AZALARA DİKKAT!

Dilden çıkan sözler, kalpten geçen düşünceler vesair âzâlarımızdan südür eden fiiller Hakk'ın emrettiklerine muvafık olmazsa, işte bütün bunlar, kişi ile Mevlâ arasında aşılması zor engeller meydana getirir.

Zulmet ve Nurdan Yetmiş Bin Perde

Dilden çıkan sözler, kalpten geçen düşünceler vesair âzâlarımızdan südür eden fiiller Hakk'ın emrettiklerine muvafık olmazsa, işte bütün bunlar, kişi ile Mevlâ arasında aşılması zor engeller meydana getirir. Böylesi bir hal, Yaratan'la kul arasında, Yunus'un,

*Bize bizden yakınsın,
Görünmezsün hicap nedir?*

dediği üzere, zulmet ve nûrdan yetmiş bin perde meydana getirir.

Kalpten yersiz hâtıralar geçmezse gözden perdeler alınır, artık hakikat müşahede edilir. Hakk (cc) ile aramızdan, **"Bizi kendisine dâvet ettiğin şeyden (dolayı), kalplerimiz örtüler içindedir ve kulaklarımızda bir ağırlık vardır ve Seninle bizim aramızda bir perde vardır. Onun için Sen (istediğini) yap, biz de yapmaktayız!"** (Fussilet: 41/5) diyen

Ebû Cehil'lerin küfür perdesi, Kur'an ve Sünnet'ten uzaklaşan gâfillerin, gaflet perdesi kaldırılmalı. **"Kalbini bizi anmaktan gâfil kıldığımız, nefsinin arzusuna uymuş ve işi gücü aşırılık olan kimseye itaat etme."** (Kehf, 18/28)

"Öyle ise bizim zikrimizden yüz çevirip, dünya hayatından başka bir şey istemeyen kimse-lerden yüz çevir." (Necm, 53/29)

Hak ve Hakîkati İdrâke Mani Olan Sebepler

Gaflete yol açan, hak ve hakîkati idrâke mani olan sebepler şunlardır:

1. Fânî olan dünyayı ebedî zannetmek.
2. Dünyanın geçici süslerine gönülden bağlanmak.
3. Nefsin arzularına boyun eğmek.
4. Sözü eğri veyahut doğru olduğunu düşünmeksizin ulu orta konuşmak.

Hadîs-i şerifte ise gâfiller şöyle haber verilir:

1. Hakk'ı görmeyen körler.
2. Nefsine uyup hataya düşen kişiler.
3. Âhirete faydası olmayan işlerle meşgul olup, oyun ve oyuncakla kendini oyalayan kimseler.
4. Hakk'a karşı sorumluluklarını ve Hakk'ın emirlerini unutanlar.

İşittik ve İtaat Ettik

Kalbimizden geçen düşüncelere çok dikkat edelim. **“Göklerde ne var, yerde ne varsa Allah’ındır. İçinizde olanı açıklasanız da, onu gizleseniz de, Allah sizi onunla hesaba çeker. Bunun üzerine [O (cc)], dilediği kimseyi (lütfuyla) bağışlar, dilediği kimseye de (hak ettiği için) azap eder. Allah, her şeye hakkıyla gücü yetendir.”** (Bakara: 2/284)

Sahih-i Müslim’de geçen bir rivâyete göre, **“İçinizde olanı açıklasanız da onu gizleseniz de Allah sizi onunla hesaba çeker.”** mealindeki âyet nazil olunca Sahabe-i Kiram (ranhüm) ciddi bir endişeye düştü. Huzûru Saadet’e gelip:

- **“Ya Rasûlallah! Namaz, oruç gibi takatimizin yettiği ibâdetlerle sorumlu tutulduk. Hâlbuki şimdi bu âyet indi. Fakat bizim buna gücümüz yetmeyecek!”** dediklerinde Rasûl-i Ekrem (sav):

- **“Siz de evvelki ümmetlerin dediği gibi, ‘İştittik ve isyan ettik!’ mi diyeceksiniz? Siz, ‘İştittik ve itaat ettik; Rabbimiz! Mağfiretini dileriz; dönüş sanadır.’ deyin!”** buyurdu.

Ashab-ı Güzin bu duayı okumaya başlayınca, dilleri yumuşayıp kalpleri huzura erdi. Ashab bu duayı tekrarlayıp Hakk’a teslim oldukça, Bakara Sûresi’nin son âyetinde geçen, **“Allah (cc), kimseyi takatinin yetmeyeceği bir şeyle sorumlu tutmaz.”** müjde-i İlâhisi indi ve üstteki âyetin hükmü kalkmış oldu.

**Kalben Bile Dostunun Gıybetine
Razı Olmamalı**

Sami Ramazanoğlu (ks), Kayseri'yi ahbabıyla teşrif ederler. Hacı Hasan Efendi (ks), Üstadımız (ks)'in hemen yanına oturtulur. Pek genç olan Hacı Hasan Efendi (ks)'nin bu hâline, Konya'dan gelen bir misafir kalben itiraz ederek, "Bizim Konyalılar olsa, böyle bir genci Üstadımız'ın yanına oturtma saygısızlığını göstermezlerdi." der. Sami Ramazanoğlu (ks), bu itirazı mânen bilerek, müdahale eder ve şöyle buyururlar: "Hasan Efendi, Esad-ı Erbilî (ks)'nin halifesi Şeyh Mustafa Hulusî Efendi'nin evladı, bizim de sevdiğimiz hâlifelerimizdendir ve tâbilerimize hizmetle meşgul olan sâdik bir evladımızdır."

Üstadımız Hazretleri (ks), dostunun kalben bile olsa gıybetine rıza göstermemiştir.

İMANIMIZIN NİŞÂNESİ: HAYÂ

Hayâ, nefsin, mekruh addedilen şeyi işleme korkusuyla kendisini korumasıdır. Yapılması mekruh olan şey (1) dînî, (2) aklî ve (3) örfî olabilir. Dînen çirkin olan bir hareketi yapana "fâsık", aklen mekruh olanı işleyene "mecnun", örfen doğru olmayan bir tavra girene de "ahmak" denir.

Hayânın Tamamı Hayırdır

Hayâ, utanma, kınanma endişesi ile nefsin bir şeyi yapıp yapmama noktasında sıkılmasıdır. İslam dininde hayâ, imandan bir şûbe olarak tanıtılır. Efendimiz (sav), "**Hayânın tamamı hayırdır.**" buyurmuşlardır. Ayrıca dinimizde hayâ, "Kötü ve çirkin olan bir hareketten kaçınmaya, hak sahibinin hakkına riâyetsizlikten men etmeye sevk eden ahlâk" olarak da tarif edilmiştir.

Hayâ, nefsin, mekruh addedilen şeyi işleme korkusuyla kendisini korumasıdır. Yapılması mekruh olan şey (1) dînî, (2) aklî ve (3) örfî olabilir. Dînen çirkin olan bir hareketi yapana "fâsık", aklen mekruh olanı işleyene "mecnun", örfen doğru olmayan bir tavra girene de "ahmak" denir.

Kişide, İslam'ın güç ve kuvvet bulmasıyla fitrî⁴⁵ bir duygu tezâhür eder. Ruhta, hâyâ sıfatının dolup taşması, cesette tesirini, alın ve vücûdun terlemesiyle gösterir. Bu

⁴⁵ Yaratılıştta mevcut.

minvalde Ebu Said el-Hudri (ra)'den şu rivayet olunur: **“Rasûlullah (sav), çadırdaki bakire kızıdan (hayâ sahibi, utangaç kızıdan) daha çok hayâ sahibi idi. Hoşlanmadığı birşey mübarek yüzlerinden belli olurdu.”**

Zerkâni, “Hayâ, lügat olarak hayat kelimesinden gelir. Kalp, Allah’a imanla hayat bulup canlanırsa hayâ da artar.” demiştir.

İmam Kuşeyrî ise hayâyı, “Allah’ın huzurunda, dava ve iddiayı terk etmek.” şeklinde tanımlamıştır.

Tabiî Hayâ/Dinî Hayâ

Hayâ iki kısma ayrılır:

- 1- Tabiî hayâ: Mahrem yerlerin açılmasından utanma.
- 2- Dinî hayâ: Allah korkusuyla günah işlemekten utanma.

Ebu Süleyman ed-Dârânî şöyle buyurmuştur:

Dört hasletle insanlar hayırlı işler yaparlar:

- 1- Havf (Allah korkusu),
- 2- Reca (Allah’tan ümit kesmeme),
- 3- Ta’zim (Allah’ın emirlerine saygı gösterme),
- 4- Hayâ (Utanma duygusu).

Dört haslet de peygamberlerin sünnetindedir:

- 1- Hayâ sahibi olmak,
- 2- Güzel koku kullanmak,
- 3- Misvak kullanmak,
- 4- Evlenmek.

Hal ve Makâma Göre Hayânın Çeşitleri

Hayâ sıfatı kişinin hal ve makâmına göre değişiklik arz eder. Bu doğrultuda Hâce Abdullah el-Herevî hayâyı üç kısımda ele alır:

1- Müşahede-i Hakk⁴⁶ erbabının hayâsı: Onlar belaya katlanıp şikâyet etmezler.

“Muhabbeti niçin belayla eş koştular?” şeklinde Sümnûn-ı Âşık'a sorulunca, cevabı, “Herkes muhabbet davasında bulunmasın.” olmuştur.

2- Allah'a yakın olanların⁴⁷ hayâsı: Onlar ise sevgide sebat göstererek, Hakk ile ünsiyet kurarlar.

3- Hayret makâmına erenlerin⁴⁸ hayâsı: Allah ile kul arasında ayrılık kalkar. Benlik ve enâniyet suya düşer. Bu makâmın sahipleri Allah'tan başka her şeyi yok kabul ederek, “Lâ” ateşiyle yanıp, “illâ” nûruyla insan-ı kâmil olmuşlardır.

Kur'an-ı Kerim'de Hayâ

Kur'an-ı Kerim'de hayâyâ delalet eden pek çok ifade vardır.

“O, Allah'ın (kendisinin ne yaptığını) görür olduğunu bilmez mi?” (Alak, 96/44)

⁴⁶ Her an Hakk'ın tecellisine mazhariyetle O'ndan gayrini görmeyen bahtiyarlar.

⁴⁷ Allah'ın kendisinin her haline vâkıf olduğunu bilenler.

⁴⁸ Hakk'ın tecellisiyle, Allah'ın isim ve sıfatlarının kalpte zuhûruyla kendinden geçen sıddıkların hali.

“Yemin olsun ki, kadın onu arzulamıştı. Eğer (Yusuf) Rabbinin bürhanını görmeseydi; O da kadını arzulamıştı.” (Yusuf, 12/24)

Âyet-i kerimedeki “evlâ” şartıyla bu fiilden iffet ve nezâhetiyle, Allah korkusuyla çekindiği beyan edilir. Yusuf (as) hakkında şöyle buyrulur: **“Çünkü o, bizim halis kullarımızdandı.”** (Yusuf, 12/24) Züleyha bu kötü fiili işlemek üzere Yusuf (as)’a yönelince putunun da üstünü örttü. Buna binaen Yusuf Peygamber, “Sen putundan utanırsın da, ben Rabbinden utanmaz mıyım?” buyurdu.

Hz. Şuayb (as)’ın kızının Hz. Musa ile utanarak konuşması, hayâ sıfatını izah eden güzel âyetlerden birisidir: **“Derken, o iki kızdan biri utana sıkıla Musa’ya geldi ve şöyle dedi: Babam seni çağırıyor. Sana hayvanlarımızı sulamanın ücretini verecek.”** (Kasas, 28/25)

Takvâ elbisesi de tefsirlerde hayâ olarak nitelendirilir: **“Ey Âdemoğulları! Size çirkin yerlerinizi örtecek giysi ve süslenecek elbise indirdik. Takvâ elbisesi, o daha hayırlıdır.”** (Araf, 7/26)

Kitab-ı Kerim’de hayânın zıddı sözde ve fiilde çirkinlik olan “fuhuş” kelimesi ile ifade edilir: **“Sakin zinaya yaklaşmayın.⁴⁹ Çünkü o bir fuhuştur, hayâsızlıktır ve çok kötü bir yoldur.”** (İsra, 17/32)

Hadis-i Şeriflerde Hayâ

Ebu Bekir (ra), Rasûlullah (sav)’tan şöyle rivayet etmiştir: **“Hayâ imandandır. Hayâ sahibi ise, cennettedir. Hayâsızlık eden de, cehennemdedir.”**

⁴⁹ Zinaya götüren her hareketten sakının!

Fahr-i Âlem Efendimiz (sav), **“Hayânın azlığı, küfür alâmetlerindedir.”** buyurur.

Yine Efendimiz (sav) buyurmuşlardır ki: **“İnsanlardan hayâ etmeyen, Cenâb-ı Allah'tan da hayâ etmez.”**

İbni Abbas (ra)'tan rivayet edildiğine göre Peygamberimiz (sav), **“Muhakkak ki sende Allah'ın sevdiği iki haslet vardır: Hilim ve hayâ.”** buyurmuştur.

İbn Rukâne (ra), Efendimiz (sav)'den, **“Her bir dinin kendine has bir ahlâkı vardır. İslam'ın ahlâkı ise hayâdır.”** hadîsini nakleder.

Hız. Enes (ra)'den rivâyetle Peygamberimiz (sav), **“Edepsizlik ve çirkin sözün girdiği şey çirkinleşir. Hayânın girdiği şey de güzelleşir.”** buyurur.

İnsanlığın, Peygamber Efendimiz (sav)'den aldığı en önemli öğütlerden birisi şudur: **“Utanmıyorsan dilediğini yap.”**

İbn Mes'ud (ra)'un rivayet ettiğine göre Efendimiz (sav) şöyle buyurmuştur: **“Allah'tan hakkıyla hayâ edin!”**

Biz: **“Ey Allah'ın Rasûlü -elhamdülillah-, biz Allah'tan hayâ ediyoruz.”** dedik.

O (sav) da, **“Söylemek istediğim bu değil! Allah'tan hakkıyla hayâ etmek, başı ve onun taşıdiklarını⁵⁰ batını (karnı) ve onun ihtiva ettiklerini⁵¹ muhafaza etmen, ölümü ve toprakta çürü-**

⁵⁰ Göz, kulak, lisan, hâfıza, hayâl, tefekkür.

⁵¹ Mide, ferç kalp, el, ayak.

meysi hatırlamandır. Kim âhireti dilerse, dünya hayâtının zinetini terk etmeli. Âhireti bu hayâta tercih etmelidir. Kim bu söylenenleri yerine getirirse, Allah'tan hakkıyla hayâ etmiş olur."

H. Osman'ın Hayâsı

Hayâ, ihtiramda Hz. Osman (ra)'ı diğer ashab-ı kiramdan üstün kılan vasıftır. Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Sa'd b. Mâlik (r.anhüm)'in bulunduğu bir meclise, Hz. Osman (ra) dahil olunca, Peygamber Efendimiz (sav) tarafından Hz. Âişe (r.anha)'ye, "Geri çekil!" uyarısında bulundurup, oturuşlarını değiştiren, **"Meleklerin bile kendisinden hayâ ettiği bir kimseden nasıl hayâ etmeyeyim! Allah'a yemin ederim ki, melekler, Allah ve Rasûlü'nden hayâ ettikleri gibi, Osman'dan da hayâ ederler."** dedirten müstesna bir huydur hayâ.

Hasan Basri, Hz. Osman (ra) hakkında, "O, kapalı mekânda banyo yaparken bile avret mahallini açmaz, hayâsı belini dik tutmaya dahî engel olurdu." demiştir.

Mürşidlerimizin Hayâsı

Sâmi Ramazanoğlu (ks)'nun, kutbiyet makâmını haber veren kimseye, "Bizim adımız Sâmi ama başka bir Sâmi arayın." demeleri mahviyetin⁵² işareti değil de başka nedir?

"Bu Sâmi bir damla sudan yaratıldığını, bir de toprak olacağını hatırlar." sözü irfanda kemâlin zirvesidir.

⁵² Tevazû, Hakk'tan başka her şeyden geçme ve fillerini Hakk'ın fillerinde eritme.

Evlatlarından bile hayâ eden Sâmi Ramazanoğlu (ks)'ndan şu hatırayı anlatmadan geçemeyeceğim:

İmam Hatip Okulu'nda talebe idim, Üstadımız (ks)'la İstanbul'a Sâmi Efendimiz (ks)'i ziyarete gittik. Erenköy'de bir evde, yer sofrasında yemekler ikram edildi. Sâmi Efendimiz (ks), tabaklardan birkaç lokma alıp etrafına veriyordu. Yağmur yağmaya başladı. Evin dışarısından tabaklarını alanlar içeri giriyordu. Sâmi Efendimiz (ks) bu, "Allah'ın rahmetidir." diyordu. Büyük bir bahçenin ortasında bulunan, evin alt katında hazırlanan odaya indik. Hacı Hasan Efendimiz (ks)'i yanlarına oturtular. Biz de gerilerdeyiz. Kendi eserlerinden Hz. Yusuf (as)'un kıssalarından okumaya başladılar. Eserin son bölümlerinde, mübarek sesleri boğulur gibi oldu. Derhal ıhlamur getirildi. O anda, "Kitabı nerede olsa bulurum -Allah'ın izni ile- ama bu nûr yüzü bulamam." düşüncesiyle büyük bir şevkle, o nûr cemale bakıyordum. Kitabı bir başkası eline alınca dedim ki, "Değirmenin suyu çekildi." Kitaptan gözlerini ayırmıyorlardı. Kitabı ellerinden alıp okumaya başladılar. Fakat yine sesleri karıncalanır gibi olunca, mübarek gözlerini yumarak, "Bir cümle okuyayım, özetleyeyim." deyip sohbeti tamamladılar.

Dr. Necmeddin Akçan Bey, "Üstadımız edep ve hayâlarından ellerine kitap alıyorlar. Yoksa Allah'ın izn-i keremiyle ezbere herşeyi anlatırlar. Fakat edep ve hayâlarından, evlatlarının yüzüne bakamayıp gözlerini yumuyorlar." dedi.

Kefenimi Dahî Yabancılar Görmesin

Hacı Hasan Efendimiz (ks)'in annelerinin (Ayşe vâlidemiz), "Kefenimi dahi yabancılar görmesin." diye vasiyette bulunması; harama düşme endişesiyle kapısını sürekli kilitleyen annemizin hanesine, dört yaşındaki bir çocuğun girmesi ile, "Bu yavru büyüyünce yüzümü unutmazsa, Rabbime karşı ben ne cevap veririm." diye hüngür hüngür ağlaması; onun iffet ve hayâda kemâle erdiğinin işaretidir. Bu hayâ ve edebi, ona, Efendimiz (sav)'in hizmet görevinde bulunma şerefini kazandırmıştır.

Bel Kemiğim, Hayâ ve Utancımdan Sızladı

Hacı Hasan Efendimiz (ks), kadınları, kendilerinden uzak tutarlardı. "Kadınlarla konuşmaya mecbur kaldığımda vücudum terlere gömülür." buyururlardı. Burunlarını ev halkının yanında dahi temizlemezdi. Böyle anlarda, edeplerinden, hepimizi dışarı çıkartırlardı.

Daha çocuktum, Yeşilhisar'ın İçmece mevkiinde, yatsı namazını kılarken, imamın arkasında bulunuyordum, bizi yan tarafa alırken kendi önünden geçirdi. Daha sonra bunun sebebini de, "Seni geriden geçirmeye hayâ ettim." diye açıklamışlardı.

Medine-i Münevvere'de, büyük bir cemaatin huzurunda dua etmek için davet olunduklarında, kendilerini takdim eden kimse, "Mürşid-i kâmillerden Hacı Hasan Efendi buyursunlar." deyince, buna binaen, "Bel kemiğim hayâ ve utancımdan sızladı." demişlerdi.

Mersinli Yusuf Amca'nın, Medine'den gönderdiği paketin üstünde yazılı, "Yahyalı halifesi." sözünü, "Ne Halifesi!" diye yırtıp attıkları hiç aklımızdan çıkmaz.

Hacı Hasan Efendimiz kendileri utanıp, hayâ ettikleri gibi bir başkasını da asla mahcup etmezlerdi. Çok yakınlarından biri, hizmetlerinde bulunur. Üstadımız (ks), uykuya geçince, üzerine battaniyeyi örteceği zaman, tavandaki avizeye çarparak olduğu yere indirir. Fakat bakar ki uykuları çok hafif olan Üstadımız uyuyor. Bu davranışından utanarak yerlere geçen kardeşimiz, sevinerek, kırılan cam parçalarını toplar, gider. Tekrak gelişinde, Hacı Hasan Efendimiz, "Evladım! Az bir gürültüden uyanırım. Avizeye çarptığında derhal uyandım. Ama sizi mahcup etmemek için kendimi uykuya verdim." buyururlar.

*Mecliste engine otur,
Gönül kırman, yapın hatır,
El suçunu edin setir⁵³
Pek â'lâ, hoş ahlâktır bu*

Dinî Konularda Çekinmek Hayâ Değildir

Bir kısım konuların açıklanması hususunda dinimiz, **"Allah gerçeği söylemekten çekinmez."** (Ahzab, 33/53) âyetiyle rahat hareket etmeyi tavsiye eder. Ashab-ı Kiram, Peygamberimiz (sav)'den, dinî meselelerde soru sormaktan asla çekinmemişlerdi. İmam Nevevî hazretleri "Dinî konularda çekinmek hayâ değildir." buyurmuşlardır.

Bütün beşerî ilişkilerde Hakk'ın rızâsını gözetmek hayâdır. Bu konuyla alakalı olarak Beyzâvî, "Kişinin fiil ve sözlerinde, Allah'ın rızâsını gözetmesi, O'ndan hakkıyla hayâdır." demiştir. Peygamberimiz (sav)'in babası Hz.

⁵³ Örtü.

Abdullah, nefisini arzeden bir kadına, iffet ve fazilette kemâlini gösteren bir şiirle şöyle cevap verir:

“Haram o kadar acıdır ki, ölüm acısı ondan çok hafiftir. Helal ise çok tatlıdır. Var-git kadın, sen helalini ara! İzzet ve şeref sahibi olan, ırzını ve dinini himaye eder, fahişeliğe yönelmez.”

İmanda kemâl, ibâdetinde ihlâs, ahlâkta ahlâk-ı hamîde lutfeyle bizlere Yâ Rab! (Âmin)

EHLİMİZİ KORUYALIM

Anne ve babası sâlih olan yavrunun temeli Eûzü Besmele ile atılınca, artık Şeytanı ona ortak olamaz. Mel'un u lafının müdahale ettiği çocuk -Allah korusun- âileye, cemiyete, insanlara ve hayvanata acımayan bir zâlim ve her türlü kötülüğün kendisinden kaynaklandığı, hayâsız bir fert haline gelir.

Çocukların Yetiştirilmesi İçin Azamî Özen Gerekir

Hastalığa sebep olan etkenler giderilip çürümeye yol açan bakteriler izale edilirken yüksek basınç, ısı ve ışınlanmadan istifade edilmektedir. Bitkilerin genetik şifrelerinde, "DNA"larında, hastalığa sebep olan unsurlar artık iyileştirilmektedir. Günümüzde, genetik çalışmalar neticesinde vitamin oranı yüksek, dayanıklı, gelişmiş ürünler elde edilmektedir. Son zamanlarda, kurulacak binaların depreme karşı dayanıklı olması için de sağlam zeminlere kuvvetli temeller atılmaktadır.

Bitkilerin tohumları ve bir gün hâk ile yeksân olacak evlerin temelleri için bu kadar hassas davranılırken Allah'a kulluk görevini en güzel bir şekilde yerine getirmesi için bütün varlıkların hizmetine râm olduğu insanoğlunun yetişmesi için daha fazla gayret gösterilmesi gerekmez mi? Elbetteki cemiyetin, milletin ve bütün insanlığın çekirde-

ğini oluşturan çocukların gelişmesi için âzamî çaba gerekmektedir.

Muhabbet Öncelikle Aile Ocağında Kurulmalıdır

Semâdaki yıldızların bile intizamını temin eden sevgi, kâinatın yaratılmasına vesile olan muhabbet, öncelikle âile ocağında kurulmalıdır. Nikâh akdi, malayaniye meyli olmayan, dînî emirlere sıkı sıkıya bağlı bir kadınla yapılmalıdır. Âdem (as) babamız ile Havva annemiz kalben birbirlerine sevgi duyarak, mihirleri de salât ü selâm olarak bir araya gelmişlerdir.

Evlilik, gönlün nefret duyduğu kimseyle yapılmaz. Mevlâmız (cc), erkeklere, kadınların sevgisinin çekici hâle getirildiğini ifade buyurmaktadır.⁵⁴

Anne ve Babanın Ahlâkî Yapısı Önemlidir

İlâhî nefha (Rahmânî nefes) olarak dünyaya gelen yavru, daha doğmadan terbiye edilmektedir. Çocuğun dünyaya gelmesine vesile olan anne ve babanın ahlâkî yapısı çok mühimdir. Hızır (as)'a Musa (as), "**Bizi misafir etmeyen kimselerin duvarını neden düzelttin?**" diye sorunca Hızır (as), "**Babaları da sâlih bir kimseydi.**" (Kehf, 18/82) cevabını vermiştir. Bu sözle, Kur'ân-ı Kerîm'de, anne ve babanın ahlâkî yapısının önemine işaret edilmiştir.

⁵⁴ "Kadınlar, oğullar, yük yük altın ve gümüş, salma atlar, davarlar ve ekinler gibi nefsin şiddetle arzuladığı şeyler insana süslü gösterildi. Bunlar, dünya hayatının geçimliğidir. Oysa asıl varılacak güzel yer, ancak Allah'ın katındadır." (Âl-i İmran, 3/14)

Anne ve babası sâlih olan yavrunun temeli Eûzü Besmele ile atılınca, artık Şeytan ona ortak olamaz. Mel'ûn u laînin müdahale ettiği çocuk -Allah korusun- âileye, cemiyete, insanlara ve hayvânata acımayan bir zâlim ve her türlü kötülüğün kendisinden kaynaklandığı, hayâsız bir fert haline gelir.

Çocuğa Verilen Gıdalar, Çocuğun Karakter Gelişiminde Etkilidir

Ananın evladına verdiği sütün, çocuğun karakterinin şekillenmesinde tesiri büyüktür. Sami Ramazanoğlu (ks)'na hâmile olan anamızın kapısını çalan zât, "Anneciğim! Batnınızdaki çocuk, zamanının Kutbu'l-Aktâb'ı olacak, sakın ona abdestsiz süt vermeyiniz." demiş ve kaybolmuştur.

Yavrularımız, yenilip-içilenin temizliğine dikkat edilerek büyütülmelidir. **"Ey iman edenler! Sizi rızıklandırdığımız şeylerin temiz olanlarından yiyin."** (Bakara, 2/172)

Soyunuzdan Hayırlı Evlatlar Gelsin

İmam-ı A'zam (rha)'ın babası Sâbit, bir gün, bahçesinin içinden geçen bir derenin kenarında abdest almakta iken önüne bir elmanın geldiğini görür. Besmele ile elmaya bir diş geçirdiği anda, onun bir başkasının malı olduğunu hatırlayıp ağzındaki lokmayı yere atar. Bahçenin sahibini bulur ancak, midesine düşen elmanın haram suyunu helal ettirmek için üç yıl ücretsiz çalışmak zorunda kalır.

Elma sahibi kızını Sâbit'le evlendirip, bahçesini de ona hediye ederek, "Soyunuzdan hayırlı evlatlar gelsin."

diye dua eder. Bu mutlu evlilikten Hanefî mezhebinin kurucusu, büyük âlim ve ârif İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe (ra) dünyaya gelmiştir.

Hakk'ın sevgilileri tâbilerine, haram şöyle dursun, gafletle pişen yemeği bile yedirmemişlerdir. İhrâm-cüzâde İsmail Hakkı Toprak (ks), dergâhta bir gün evlatlarına, ikram edilen çayı, "Bu çay zikirsiz, râbitasız yapılmış." diyerek içirmemiştir. Daha sonra samimi bir dervişin aşkla hazırladığı çay huzurla içilmiştir.

Âile İçi Eğitimde Temel Prensipler

1. İslâm fıtratı üzere yaratılan çocuğun dili tevhitte, "Lâ ilâhe illallah" zikriyle açılmalıdır.

2. Çocuk yedi yaşında iken namaza alıştırmalıdır.

3. Çocuk, âilede Peygamber (sav) sevgisi, Ehl-i Beyt muhabbeti ve Kur'an aşkıyla yetiştirilmeli; okul ve sosyal çevrede ise çocuğun iyi kimselerle arkadaşlık kurması sağlanmalıdır.

4. Ev bir üniversite gibi olmalı, dünya ve âhireti mamur edecek bir kitaplık tesis edilmelidir. Anne ve baba hanede âdeta bir muallim olmalıdır.

5. Hak âşığı, hakîkî sâdık ve mürşitlerin sohbetlerine devam edilmelidir.

6. Sâlihlerin öğütlerinden alınan dersler evimize, çevremize duyurularak insanların ıslahına çalışılmalıdır.⁵⁵

⁵⁵ İlkokulu yeni bitirmiştım. Üstadımız, elimden tutup Sami Ramazanoğlu (k.s.)'na, İstanbul'a götürdü. "Efendim! Zamanın fitnesinden, kötü şartlarından evladımız bozulur diye korkuyorum. Manevî bir ders verir misiniz yavrumuza?" deyince, Üstadımız (k.s.) bize on birer adet

7. Çocuk, küçüklerine şefkat, büyüklerine de hürmetle yetiştirilmelidir.

8. Çocuklar, bir misafir geldiği zaman, evde bulunmasın diye arkadaşlarının yanına veyahut başka yerlere gönderilmemeli; hâneye gelen hayırlı insanlara hizmet ettirilmelidir.

9. Âile içinde dîni rencide edecek her türlü davranıştan kaçınılmalıdır.

10. Eve eûzü besmele ile girilmeli ve ev halkına selâm verilmelidir.

11. Kulak, göz ve kalp; Hakk'ın razı olmayacağı söz, gönlü karartan yüz ve görüntülerden, fikir ve düşüncelerden muhafaza edilmelidir.

12. Âile içinde fertler, gönül alıcı sözlerle birbirlerine hitap etmelidir. Rabbimiz (cc)'in, "**Firavun'a gidin. Çünkü o, iyiden iyiye azdı. Ona yumuşak söz söyleyin. Belki o, aklını başına alır veya korkar.**" (Tâ-Hâ, 20/43-44) emrine uyulur.

13. "**Onlarla iyi geçinin! Fakat onlardan hoşlanmazsanız artık (sabrediniz), olur ki bir şey hoşunuza gitmez de Allah, onda sizin için birçok hayır takdir etmiş bulunur.**" (Nisa, 4/19)

istiğfar, tevhit ve salât ü selâm verdi. Ne zaman bir yanlış tavrım olsa Sami Ramazanoğlu (k.s.) rüyamda, hoşnutsuzluğunu ima eder vaziyette görünürdü.

KİMLİĞİMİZ, RUHUMUZUN KEMÂLİNDE GİZLİ

Allah (cc), fermân-ı İlâhîsinde, insanlar arasındaki değer yargısının takvâ olduğunu beyan buyurmaktadır: **“Muhakkak ki Allah yanında en itibarlısınız, Allah’tan en çok korkanınızdır.”** (Hucûrat, 49/13)

Üstünlük Ruhun Kemâlindedir

İnsanların birbirinden farkı, ne etinde ne kemiğinde ne de boy ve fiziğindedir. Üstünlük, ruhunun kemâlindedir. Mevlâmız (cc), **“Ey insanlar! Haberiniz olsun ki biz, sizi bir erkekle bir dişiden yarattık.”** (Hucûrat, 49/13) hitabıyla, bütün insanların, beşer olması itibariyle eşit olduğunu bildirmektedir. Efendimiz (sav) de şerefın, ebedî âlemde saadeti temin eden iman olduğunu belirtmektedir.

“İnsanlar iki kısımdan ibarettir: Biri Allah yanında şerefli mü’min ve müttakî kul (Hak’tan korkan). Diğeri de Allah yanında değersiz fâcir ve kötü kimse.”

Allah (cc), fermân-ı İlâhîsinde, insanlar arasındaki değer yargısının takvâ olduğunu beyan buyurmaktadır: **“Muhakkak ki Allah yanında en itibarlısınız, Allah’tan en çok korkanınızdır.”** (Hucûrat, 49/13)

Amel ve Gönül Zenginliğine Sahip Kimseleri Tercih

Kendini beğenmiş zengin Mekke kâfirleri, “Ah şu yoksul Ammarlar, zenci Bilâller olmasa, aslında biz, Peygamber’le oturur, konuşuruz.” demişlerdi. Rabbimiz de Peygamber Efendimiz (sav)’e hitaben, “**Neticede, sabah akşam, rızâsını isteyerek Rablerine yalvaranlarla beraber candan sabret. Sen dünya hayatının süsünü isteyerek onlardan gözlerini ayırma.**” (Kehf, 18/28) buyurarak amel ve gönül zenginliğine sahip kimseleri tercih buyurmasını haber vermiştir. “**Şüphesiz Cenâb-ı Hak, sizin sûretlerinize ve mallarınıza bakmaz. Amellerinize ve kalplerinize nazar eder.**”

Mü’minler İtibarı, Hakk’a Gönülden İtaat ve Teslimiyette Ararlar

Mü’minler, itibar ve şereflerini, Allah’a gönülden itaat ve teslimiyette ararlar. “**Ama sizden kim de Allah’a ve Rasûlü’ne gönülden itaat eder ve sâlih amelde bulunursa, ona da ecrini iki kat veririz ve biz ona üstün bir rızık da hazırlamışızdır.**” (Ahzab, 33/31)

Müşrik kafalar, paslı gönülleri ile Miraç hadisesini bir türlü kabullenemeyen Mekke kâfirleri, Sıddık-ı A’zam (ra)’a, “Sen buna inanıyor musun?” dediklerinde, o iman âbidesi Sıddık (ra) şöyle cevap verdi: “Bunu söyleyen Rasûlullah (sav) ise, değil buna, daha da fazlasına inanırım.”

Mü'minler, Âhirete Önem Verirler

Hakîkî mü'minler, dünyaya ve onun süslerine değil, uhrâya (âhirete) önem verirler. **“Öyle adamlar ki, ne ticaret ne de alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekâtı vermekten alıkoymaz.”** (Nûr, 24/37)

Peygamberimiz (sav), Zeyd (ra)'e,

- “Nasıl sabahladın?” diye sordu. Zeyd (ra),

- “Mü'min bir kul olarak.” deyince, Peygamberimiz (sav):

- “Mü'min oluşunun işareti nedir?” buyurdu, Zeyd (ra) şöyle dedi:

- “Gündüzleri susuzluğa, geceleri uykusuzluğa alıştım. Artık âhîret âlemini de apaçık görüyorum. Benim yanımda altın ile çamur arasında hiç bir fark yoktur Ya Rasûlallah!”

Mü'minler, Hayatının Her Safhasını Kur'an'a Göre Tanzim Ederler

Gerçek mü'min, hayatının her safhasını Kur'ân-ı Kerim'e uygun tanzim edendir. Sa'd b. Hişam (ra),

- “Ya Âişe! Rasûlullah (sav)'ın ahlâkı nasıldı?” diye sorunca, Mü'minlerin Annesi,

- “Siz Kur'ân okumuyor musunuz? Rasûlullah'ın ahlâkı Kur'ân'dı.” buyurur.

Saygı duyacağımız kişiler, Cüneyd (ks)'in buyurduğu gibi, bir elinde Kur'ân, diğer elinde Sünnet ışığıyla yürüyenerdir.

Pakistanlı M. Hamidullah; Kur'ân, Sünnet veya Hak Kelâmı'nın dışında söz etmeyen Sami Ramazanoğlu (ks)'nu ziyaret ettikten sonra onun hakkında, "Rasûlullah'ın bir ümmetini gördüm." demiştir.

Hakîkî Mü'minin Kimliği

Hadîs-i Muhammedî'de, Kur'ân'ın emirlerine riâyetle Peygamberimiz (sav)'in izini takip eden hakîkî mü'minin kimliği şu şekilde haber verilir:

1- Allah ve Rasûlü (sav)'nü, herşeyden daha çok seven.

2- Bir kulu her hangi bir maksatla değil yalnız Allah için seven.

3- Allah (cc), kişiyi küfürden kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmeyi ateşe atılmak kadar kerih ve korkunç gören.

KORKU VE ÜMİT ARASINDA

Mü'min, beyne'l-havfi ve'r-recâ yani korku ile ümit arasında yaşar. "Onlar, korkarak ve ümid ederek Rablerine ibâdet etmek için yataklarından kalkarlar. Kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden de Allah için harcarlar." (Secde, 32/16)

Havf ve Recâ Kanadı

Havf (korku) ve recâ (ümit) Allah yolunda gayret eden mü'min için bir çift kanattır. Havf kişiyi Mevla'ya götürən kamçı, recâ ise Hakk'a ulaştıran sağlam bir ip gibidir. Havf ve recânın tasavvufi hallerdeki karşılığı ise kabz ve bast hâlidir. Havf, Allah'ın kullarını ibâdete yönlendirmek için takındığı ceza müeyyidesidir. İnsanların hal ve makâmalarına göre bu korku değişik arzeder. Şöyle ki:

1- Avam, cennete girememe ve cehenneme atılma endişesi taşır.

2- Ârif-i billah ise mâşûk-i hakîkîsini incitmekten korkar.

Yahya b. Muaz (ks), "Havf ve recâ, imanın iki direğidir, bunlara sarılan sapıklığa düşmez." der.

Ebû Bekir el-Vâsıtî, havf ve recâyı, kulun edebe aykırı davranışlara sapmasını engelleyen bir gеме benzetmiştir.

Muhyiddin İbnü'l-Arabî, mü'mini, havf ve recâsı eşit olan kimse olarak tarif eder.

Gazzâlî (rha), "Havf mı yoksa recâ mı daha üstündür?" sorusunu, "Ekmek mi yoksa su mu daha önemlidir?" sorusu kadar gereksiz bulur.

Mü'minler Korku ve Ümit Arasında Yaşarlar

Azab-ı İlâhîden korkmaya havf, lutf-i İlâhîye erişme zevkine de recâ denir. Avam, Hakk'ın azab ve ikabından korkarken havass Zât-ı İlâhî'den çekinir. Avam, cennet nimetine, ecir ve mükafata sevinirken ârifler, Cemâl-i İlâhîyi seyretme zevkiyle neşeyâb olurlar.

Mü'min, beyne'l-havfi ve'r-recâ yani korku ile ümit arasında yaşar. **"Onlar, korkarak ve ümit ederek Rablerine ibâdet etmek için yataklarından kalkarlar. Kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden de Allah için harcarlar."** (Secde, 32/16)

Havf-i İlâhîyi şu şekilde sıralayabiliriz:

1. İmanda kavî kullar, **"Eğer gerçekten mü'minseniz, onlar(ın korkutmaların)dan değil, Ben(im emirlerimi terk)den korkun!"** (Âl-i İmran, 3/175) ferman-ı İlâhîsine kulak verirler.

2. **"Allah'tan kulları içinde ancak âlimler korkar."** (Fâtır, 35/28) İlahî beyanına Allah'ın azamet ve Kibriyasından kalpleri titreyen gönül erleri nail olur. Bu, onların Hakk'a bilmelerinin bir gereğidir.

3. Allah'ın Celâl ve Cemâl tecellîlerine mazhariyetle kendi varlığından Hakk'ın varlığına erişen heybet ehli

ârifler, **"Allah sizi kendisinden sakındırır."** (Âli İmran, 3/30) âyet-i celîlesinin sırrına nail olurlar.

"Muhakkak ki, Rablerinden korktukları için titreyenler ve Rablerinin âyetlerine inananlar ve Rablerine şirk koşmayanlar ve Rablerine döneklerinden kalpleri ürpererek vermeleri gerekenleri verenler... İşte onlar; hayırlara koşuşurlar ve o uğurda öne geçerler." (Mü'minun, 23/57-60)

Hz. Aişe (ranha), Ey Allah'ın elçisi! "Kalbi ürpererek vermeleri gerekenleri verenler." Âyetinde, Allah (cc) korkusundan hırsızlık yapmayan, zina etmeyen ve içki içmeyenler mi, kastediliyor, dediğinde, Allah'ın Râsûlü (sav) şöyle buyurur: **"Hayır ey Sıddık'ın kızı! Bu, Allah'tan korkar olduğu halde namaz kılan, oruç tutan ve sadaka verenlerdir."**

Mü'minlerin Sıfatları

Bu âyetlerde mü'minde bulunması gerekli olan dört sıfattan bahsedilir:

1- Mâlâyaniden kaçınmayı gerektiren Allah korkusu.

Ebû Hafs'a:

- Niçin gelip hadîs dinlemezsin, dediler.

Dedi ki:

- Otuz yıl önce bir hadîs işittim hâlâ gereğini yerine getiremedim. Dahasını işitip de ne yapayım.

- "O hadîs nedir?" dediler.

- "Kişinin Müslümanlığı, faydasız sözleri terk etmesidir." dedi.

2- Gizli şirk olan riya belasına düşme korkusu.

Efendimiz (sav), "**Riyakârların, azab görmeksizin cennete girmeleri haramdır.**" buyurur. (Suyûtî, el-Camiu's-Sağir,1, 70.)

3- İbadetlerin ilâhî rızâya uygun olmamasından hâsıl olan korku.

4- Bütün amellerin esası olan imanla göçüp göçmeme endişesi taşımak.

Yusuf (as)'un, "**Beni Müslüman olarak öldür ve beni sâlihlerin arasına kat.**" (Yusuf, 12/101) duâsı, imanla Allah'a kavuşup kavuşmama korkusunu bizlere hatırlatmaktadır.

Ümitsizlik Mü'minlere Yakışmaz

Ye'se kapılıp, ümitsizliğe düşmek mü'minlere yakışmaz. Mü'min-i kâmil, hem ibâdet ü taatte bulunur hem de ibâdet ü taatlerinin kabul olunup olunmamasından dolayı Allah'tan korkar. Fâsık u fâcir ise ibâdet etmediği gibi Allah'tan da korkmaz.

Süfyân Sevrî (ks), "**Dört haslet küfre sebebiyet verir.**" der.

1. Gıybet etmek: Bir kimsenin gıyabında konuşmak, gaybe hükümdür. Gaybe hüküm ise küfürdür.

2. Hased etmek: Allah'ın verdiği reva görmektir. Bu ise Hakk'ın hikmet ve adlîni inkârdır.

3. Haram mal toplamak: Kıyâmet hesabına inanmamaktır. Kim kıyâmet hesabına inanmazsa kâfirdir.

4. Allah'ın rahmetinden ümit kesmek. Bu da küfürdür. (Tezkiretü'l-Evliya, Feridüddin Attar)

Şu âyet ve hadîsler de konumuza işaret etmektedir:

“Doğrusu Allah, kendisine ortak koşulmasını asla affetmez. Ondan başkasını ise dilediği kimse için bağışlar.” (Nisa, 4/48)

“Hiç biriniz benim rahmetimden ümitsiz olmayın.” (Zümer, 39/53)

Hadîs-i Kutsî'de, **“Kulum dünyayı dolduracak kadar günah işlese bile ben de dünya dolusu rahmet ederim.”** buyrulmaktadır.

Bir başka Hadîs-i Kutsî'de ise, **“Allah Teala mah-lûkâtı yaratmadan önce, rahmetim gazabımı geçmiştir diye yazmıştır.”** buyrulur.

Enes (ra)'den rivayet edildiğine göre, Efendimiz (sav) şöyle buyurur: **“Ya Rabbi! Ümmetimin hesabını bana yükle. Onlardan hiç biri kötülük görmesin.”** Allah Teala, **“Onlar Senin ümmetin ve Benim kullarımdır. Ben onlara daha merhametliyim. Birinin dahi kötülük görmesini istemem. Ne Sen, ne de bir başkası.”** buyurur.

Hız. Ömer (ra)'in konuya son noktayı koyan sözü şu şekildedir:

“Mü'min, cennete ilk girecek kim deseler kendini, cehenneme ilk önce atılacak kim deseler yine kendisini hatırlar.”

İKİ DÜNYA ARASINDA

Sami Ramazanoğlu (ks) üstadımız, dünya ile âhiret arasında şöyle bir kıyas yapmıştır: “Başımızı suya soktuğumuzda, suda durduğumuz kısa müddet dünya, nefesimiz daralıp kafamızı kaldırdığımızda geriye kalan kısım ise âhirettir.”

Âhiret, Amellerin Karşılığının Verildiği Ebedî Âlemdir

Anne karnındaki yaşamla dünya hayatı arasında büyük benzerlikler vardır. Bebek, kapkaranlık anne karnında hiçbir şeyin farkında olmaksızın adeta bir cenderenin içerisindeymişçesine dönerdurur. Dünyası tamamen oradan ibarettir. Çünkü henüz başka bir dünyanın varlığından haberdar değildir. Mümkün olsa da bebeğin kulağına, “Senin için uçsuz-bucaksız bir âlem var; güneş, ay ve yıldızlarla donatılmış bir dünya var.” denilebilse. O zaman bebek, “Hadi ordan, benim bütün dünyam bu dünyadır.” cevabını vermekten başka bir şey yapmaz. İşte insanoğlunun âhiret hayatını inkâr etmesi de buna benzer. Âhiret, yapılan amellerin karşılığının görüldüğü ebedî âlemdir.

Âhireti reddedip ölüm sonrasını düşünmeyen kimse;

a. Allah (cc)’ın yaratıcılığını inkâra kalkışır,

b. Ana ve babaya isyan eder,

c. Rızkın, Mevla'dan olduğunu unutarak rızık korkusuyla yavrusunu öldürür,

d. Gizli ve açık olarak zinâ ve fuhuş yapar,

e. Haksız yere cana kıyar,

f. Öksüz ve yetimin malını gasbeder,

g. Ticârî ahlâksızlığa başvurur.

Maalesef o kimse, bütün bu yaptıklarını da güzel bir şey olarak görür. **“Her kim Rahman’ın zikrinden (Kur’an’dan) körlük edip yüz çevirirse, biz ona bir şeytan musallat ederiz. Artık o ona arkadaş olur. Muhakkak onlar (şeytanlar), onları yoldan çıkarırlar, onlar ise yaptıklarını doğru sanırlar.”** (Zuhruf, 43/36, 37)

Hırsla Dünyaya Göz Dikenin Âhirette Nasibi Olmaz

Peygamberimiz (sav)’in tarifiyle, **“Engin bir denize batırılan iğnenin alacağı kadar su, dünya; denizin geriye kalanı ise âhirettir.”** Yine, bu dünya, **“Bir yolcunun istirahat etmek için bir ağacın altında az bir müddet mola verip terk ettiği gölge gibidir.”**

Bir insan, ikâmet ettiği memleketinden ayrıлып üç-beş gün misafir olarak kaldığı yere iş merkezleri kurmaya çalışsa, onu, **“Arkadaş! Nerede kalacaksan oraya iş kur.”** diye ikaz etmezler mi? Hırs ve tamâ ile dünyaya göz dikenin de âhirette nasibi olmaz: **“Kim âhîret ekinini (kazancını) isterse, ona o ekinden ziyâdelik veririz**

(artırırız). Kim de (sadece) dünya ekinini (kazancını) isterse, ona (da) ondan veririz ama (bu takdirde) onun âhirette hiçbir nasibi olmaz." (Şûra, 42/20)

Âl-i İmran sûresinin on dördüncü âyetinde sıralanan; kadınlar, oğullar, yüklerle altın ve gümüş yığınları, salma atlar, sağma hayvanlar ve ekinlerden insanlara güzel gösterilen maddî yedi kavram ve Tevbe sûresinin yirmi dördüncü âyetinde⁵⁶ haber verilen maddî sekiz değer, bize, Allah sevgisini, Rasûlullah (sav) muhabbetini ve bütün insanlığı sulha kavuşturacak aşkı temin etmezse bu dünyada imtihanı kaybederiz.

"Şüphesiz ki biz, yeryüzündeki şeyleri onun için bir zînet kıldık ki, (insanların) hangileri amelce daha güzeldir diye onları imtihan edelim." (Kehf, 18/7)

Dünya Âhiretin Tarlasıdır

Esad Erbilî (ks), Peygamberimiz (sav)'in **"Dünya ve onun içindekiler melundur."** (Tirmizi, 2424) buyduğu dünyayı, ahretimizi kazandıracağı için muhterem diye tanımlamıştır.

Bir koyun leşinin başında: **"Ey ashabım! Gözümde, dünyanın bu kadar bile değeri yoktur."** buyuran Efendimiz (sav), dünyanın güzelliğini; iyilikleri em-

⁵⁶ De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabalarınız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size; Allah'tan, Resûlünden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidayete erdirmez. (Tevbe,9/24)

retme, kötülükten kaçındırma ve zikrullah'a devam etme olduğunu haber vermektedir.

Kişi iş yerini, konağından daha çok sever; çünkü evindeki rahatı dükkânında, tezgâhında, mağazasında çalışmasına bağlıdır. Âhiretin ekin tarlası olan bu kârhanede Allah'ın, Rasûlü (sav)'nün ve ulemâ-i kirâmın emir ve tavsiyelerine uyarsak ebedî âlemde hiç pişman olmayız.

“Ey iman edenler! Mallarınız ve evlatlarınız, sizi Allah'ın zikrinden alıkoymasın! Kim bunu yaparsa işte onlar hüsrana uğrayanların tâ kendileridir. Birinize ölüm gelip de: ‘Rabbim! Beni (ecelimi) yakın bir vakte (kadar) erteleyesdin de sadaka verip sâlih kimselerden olsaydım!’ demesinden önce, sizi rızıklandırdığımız şeylerden (Allah yolunda) sarf edin! Çünkü Allah, eceli gelince hiçbir nefsi geri bırakmaz. Ve Allah, ne yaparsanız hakkıyla haberdar olandır.” (Münafikûn, 63/9-11)

Fânî, Bâkîye Tercih Edilmez

Düşünen insanlar asla fânîyi bâkîye tercih etmezler. Sami Ramazanoğlu (ks) üstadımız, dünya ile âhiret arasında şöyle bir kıyas yapmıştır: “Başımızı suya soktuğumuzda, suda durduğumuz kısa müddet dünya, nefesimiz daralıp kafamızı kaldırdığımızda geriye kalan kısım ise âhirettir.” Öyleyse, bizleri hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya bağlayan ve bizlere âhireti unutturan bu hırs nedir?

Birçoğumuz ölümü, yaşlanınca gelecek zannediyoruz. Âriflerden bir zat, huzurunda bulunanlara ölümün alâmetini sorar. Onlar da belin bükülmesi, dişlerin dökülmesi,

saçların ağarmasıdır derler. Hazret onlara şu cevabı verir:
“Ölümün alâmeti doğmaktır.”

Bizlere ebedî hayatı unutturan; çocuğum evlenecek, kızım gelin olacak, emekliliğimde köşklere konup rahat edeceğim, torunlarımı seveceğim tutkularıdır. Kılıçaslan'ın, “Sarayıma kusur bulanı astıracağım.” demesi üzerine yaşlı bir pîrin de ona, “Bir gün sen de öleceksin, bu köşk de virane olacak” cevabını vermesi gibi dostlar, bu handan bizler de göçeriz.

Birinin Konup Diğerinin Göçtüğü Yere Han Derler

Dokuz yüz elli sene ömür süren Nuh Peygamber'in, “Bir kapısından girilip diğer kapısından çıkılan han.” dediği bu âlem hiç kimseye yâr olmayan fânî bir yurttur. İbrahim Edhem (ks) huzuruna gelen bir Allah dostuna, “Sarayıma niçin geldin?” diye sorar. O zat şöyle cevap verir: **“Sizden evvel bu sarayda babanız, ondan önce dedeleriniz vardı. Birinin konup diğerinin göçtüğü yere han derler, ne sarayı padişahım!”**

“Bir gün bu haller, benim de başıma gelecek.” duygusundan yoksunluğumuz, bizlere asıl vatanımız olan âhiret yurdunu hatırlatmıyor. Dünyaya karşı beslediğimiz sevgi, gençliğimiz ve sıhhatimiz, bizlere sonsuz âlemi hepten unutturuyor. **“İşte onlar, âhiret karşılığında dünya hayatını satın alanlardır. Bu yüzden onlardan azap hafifletilmez ve onlara (o gün) yardım da edilmez.”** (Bakara, 2/86)

ASIL YURDUMUZ

Mevlâ (cc)'nın, rûhundan ruh üflediği canımız, bu gurbet diyarı dünyada, Arş'tan gelip bedenimize girmekle garip kaldı. Bu sebeple rûhumuz, asıl vatanını her an özlemektedir.

Ruh, Asıl Vatanını Özler

Bir vesileyle Sivas'a gitmiştik. Kardeşlerimizden birisine âit bir bahçede, bir sabah vakti, askerden geldiğini söyleyen bir gençle aramızda şu konuşma gerçekleşti: Kişi, askerde ya da gurbette, silayı hatırlatan ne varsa onu çok özler. Hele bir de hemşehrisini bulursa artık onun keyfine diyecek olmaz. Yaşadığı şehirden gelen ziyaretçiler onun için bir neşe kaynağıdır. Postacı memleketinden mektup da getirmişse eğer, o mektubu belki ölünceye kadar, yârdan, dosttan geldi diye saklar. Kepini havaya fırlatarak, "Gel teskere gel." der, durur. Ayrıldığında, geride kalan arkadaşları ağlar; aldığı hediyelerle yurduna dönen askeri anası-babası, ahabap ve arkadaşları ise yollarda gül ve çiçeklerle, sevinçle karşılar; öpüp, kucaklayıp hasret giderirler.

Bu örnekte olduğu gibi Mevlâ (cc)'nın, ruhundan ruh üflediği canımız, bu gurbet diyarı dünyada, Arş'tan gelip bedenimize girmekle garip kaldı. Bu sebeple ruhumuz, asıl vatanını her an özlemektedir.

Asıl Vatanında Ruh Cennet Nimetleriyle Karşılanır

Görüldüğü an Rabbimizi hatırlatan evliya yüzü, Arş'tan inen Kur'an cüzü, vahye dayanan Fahr-i Kâinat (sav)'ın mübarek sözü, ruhu sevindirir.

Mirac'ın hediyesi namaz, dua ve niyâz, ibâdet ve taat, Cibrîl-i Emîn vasıtasıyla Allah (cc)'tan gelen altı bin altı yüz almış altı âyet, ruhu neşelendirir.

Ruh, gurbet diyarı bedenden daha çıkmadan, melekler, o bahtiyar kulu, Rabbimizin, "**Senin için korku yok ve Sen mahzun da olmayacaksınız.**" (Yunus, 10/62) hitâb-ı izzetiyle müjdelerler. Asıl yurduna dönen ruhu, ruhunun babası Muhammed Mustafa (sav), anası ezvâc-ı tahirat,⁵⁷ dost ve yârânı olan mürşid-i kâmiller, kevser sularıyla ve cennet nimetleriyle karşılarlar.

Kur'an-ı Kerim'de geçen, nefsin yedi mertebesini aşan ve nefsini, rûhuna arkadaş eden şahsı, sâlih kullar, orada, ikramlarla içlerine alırlar. Kul, ne amel etmişse, hiç şüphesiz karşılığını bulur.

Âhîret, Sâlihler İçin En Güzel Konaktır

Ebedî karargâhımız âhîret, sâlihler için en güzel mekân ve en güzel konaktır. Bu ebedî yurdu, bir misalle anlatmaya çalışalım:

Bir programın düzenlendiği yüz bin kişilik salona, gelenleri, biletle alırlar. Görevliler, bütün giriş kapılarında misafirleri, güvenlik sebebiyle aramadan geçirirler. Yanıcı, kesici, zararlı madde bulunduranları, emniyetli hâle getir-

⁵⁷ Peygamber Efendimiz (sav)'in hanımları.

dikten sonra salona dâhil ederler. Zararlı şahısları hiç almadıkları gibi şüphelendiklerini de, uzun bir tetkikten geçirdikten sonra içeriye alırlar. Özenle tertip edilen mekânda, protokole ait koltuklar ise; reis-i cumhur, başbakan ve bakanlar, üst düzey yetkililer ve generallere tahsis edilmiştir. Protokoldaki bu zevat, hiçbir aramaya tâbi tutulmadan, ikram ve iltifatlarla yerlerine alınırlar.

Cehennemden en son çıkan bir âsiye dahi, bu dünyanın on genişliğinde verilen Cennet'e,⁵⁸ kâfir ve münafıklar hiç sokulmazlar. Cimriler, kibirliler, ana-babasına âsî olanlar, âhireti unutan dünya sarhoşları, ticarî ahlâksızlıkta bulunan ribâhorlar, hırsızlar, rüşvetçiler, yalancılar, gıybet edenler ve hasetçiler, zina ve içki mübtelaları, bidat ehli, dinde aslı olmayan davranışları meşrulaştıranlar, sekiz Cennet kapısının bekçileri olan Rıdvan tarafından zor bir sınava tabi tutulmadan, ceza ve ikaba maruz bırakılmadan Cennete girtilmezler.

Mü'minler, **"İşte yapmakta olduğlarınıza karşılık, kendisine varis kulduğunuz Cennet budur."** (Zuhruf, 43/72) dâvetiyesi ve Allah (cc)'ın rızâsına ermeleriyle Cennet'e girerler. Cennet'e girmeyenler pişman olduğu gibi üst makâmda olmayanlar, enbiyâ, ulemâ ve şühedâ ile siddîklar koltuğunda oturmayanlar da nedâmet ve hasret çekerler.

Sâlihler Âhirette Manevî Nimetlere Erişirler

Maddî nimetlerin yanında, asıl manevî nimetlerle, Allah (cc)'ın Cemaliyle bahşışlenenler ise Peygamber-i izam,

⁵⁸ Emin mekân, nimetlerle bezenen selâmet yurdu.

evliya-i kirâm, kutbü'l aktab, kutbü'l-irşad, gavs-ı a'zam, ricalü'l-gayb ve Hakk'ın has kullarıdır. Yine onlar yüz elli güzel ahlâkla ahlâklanan; kanaatkâr, Allah'a teslim, tevekkül ehli, Hak'tan gelene razı, merhamet sahibi ve şefkatli, yumuşak huylu ve hayâlî, tevazu ve vakar sahibi, râbıtalı, mürşid-i kamilin gönlünden akan manevî ırmaktan sulanan dervişlerdir. O güzel insanlar, Allah'ı görür gibi ibâdet ü taatte bulunan müttakî⁵⁹ ve mukarreb⁶⁰ kimselerdir. Saydığımız bu müstesna kullar, **"Selâm size; tertemiz oldunuz! Artık ebediyyen kalıcı kimseler olmak üzere buraya girin."** (Zümer: 39/73) diye ifade buyrulan, vasfından aciz kalınan, özel hazırlanan ve göz aydınlığı nimetlerin sunulduğu mükerrerem mekânda, melekler tarafından karşılanarak içeri alınırlar.

Âhiret Yurdunun Yanında Hiçbir Değeri Olmayan Dünya

Üstün vasıflara sahip kimseler, sorgusuz-sualsiz, zahmetsiz-meşakkatsiz bir şekilde, âsûde olarak canları alınıp, ikramla, isimlerinin yazılı olduğu sâdıklar koltuğuna otururlar. Ârifan-ı İlâhînin gönlünde, edep ve erkânıyla yer eden, ismi, defterlerine düşenler de protokol dediğimiz bu müstesna mekânda, rü'yet cennetinde, Hakk Celle ve A'lâ'ya nazar kılarlar. Âhiret yurdunun yanında bir nefes kadar bile değeri olmayan, bu kokmuş, cîfe âlemde mal ve mülk yağma yarışına girmeyelim. Rabbimiz (cc)'in âyet-i kerimelerine kulak verelim:

⁵⁹ Allah'tan hakkıyla korkup-ürperen kimse.

⁶⁰ Hakk'a yakın olan kullar.

“Ancak bunda, (Cennet ve Cemâle kavuşturacak, nimet ve devlete erdirecek hususlarda) yarışın.” (Mutaffifin: 83/26)

“Çalışanlar, o halde böylesi (bir netice, ebedi sürur, sermedi nimet) için çalışsın.” (Saffât: 37/61)

KİYÂMET GELMEDEN KENDİMİZE GELELİM

Peygamberimiz (sav)'in, "Kıyâmet koparken sizden biriniz elinde bir hurma dalı bulunur da, buna kıyâmet kopmadan dikmeye gücü yeterse, muhakkak onu diksın." tavsiyesi, hiçbir ânımızı gafletle geçirmememiz gerektiğini bizlere öğütlemektedir.

Kur'ân'dan Kıyâmet⁶¹ Sahneleri

"Yeryüzünde bulunan her şey, fânidir. Ancak, azamet ve ikram sahibi (olan) Rabbinizin Zâtı bâkî kalacak (O yok olmayacak)'tır." (Rahman, 55/26)

"O'nun Zâtı'ndan başka, her şey, helâk olacaktır. Hüküm O'nundur ve sizler O'na döndürüleceksiniz." (Kasas, 28/88)

"Güneş dürüldüğü, yıldızlar düştüğü, dağlar yürütüldüğü, gebe develer başıboş salıverildiği, vahşi hayvanlar bir araya toplandığı (birbirinden öç alıp, tekrar toprak olduğunda), denizler kaynatıldığında, ruhlar bir araya getirildiğinde, diri toprağa gömülen kızlara suçlarının ne oldu-

⁶¹ İslam inancının altı esasından birisi olan âhîret hayatının başlangıcı kıyamet, ezeli ve ebedî olan Cenâb-ı Hakk'ın zâtının dışında her şeyin yok olması demektir.

ğu, hangi günah sebebiyle öldürüldüğü sorulduğunda, defterler açıldığında, gökyüzü yerinden oynatıldığında, cehennem tutuşturulduğunda ve cennet hazırlanıp yaklaştırıldığında herkes neler yapıp, getirdiğini anlar.” (Tekvir, 81/1-14)

“Gökyüzü yarıldığı, yıldızlar döküldüğü, denizler birbirine katıldığı, kabirlerin içindekiler dışarı çıkarıldığı zaman, insanoğlu yapıp gönderdiklerini ve yapmayıp geride bıraktıklarını anlar.” (İnfitar, 82/1-5)

“Yaklaşan yaklaştı.” (Muhammed, 47/18)

“Saat yaklaştı, ay yarıldı.” (Kamer, 54/1)

“İnsanların hesap görme zamanı yaklaştı. Fakat onlar hâlâ gaflet içinde yüz çeviriyorlar.” (Enbiya, 21/1)

“Onlar, kıyâmetin ansızın kendilerine gelip çatmasından başka bir şey mi bekliyorlar? Şüphesiz onun alâmetleri gelmiştir. Kendilerine gelip çatınca, öğüt almaları neye yarar?” (Necm, 53/57)

Kıyâmet Alâmetleri

1- Peygamberimizin âhir zaman nebîsi olması:

Peygamberimiz (sav)'in, âhir zaman nebîsi ve insanların huzurunda toplanacağı “Haşir” olması ve kendisinden sonra bir peygamberin gelmemesi ile “Âkîb” ismini alması, kıyâmetin alâmetlerindedir.

Sehl b. Sa'ad (ra)'dan rivâyetle Peygamberimiz (sav), “Ben kıyâmet şöyle yakın olduğu halde gönderil-

dim.” buyurdular ve şehadet parmağı ile orta parmağını yan yana getirdiler. (Buhari, Rikak, 39)

2- Emanetin zayi olması:

Ebu Hureyre (ra)'den rivâyet edildiğine göre:

- “Kıyâmet ne zaman kopacak?” diyen bir adama, Peygamberimiz (sav):

- “Emanet zayi edildiği zaman kıyâmeti bekleyin!” buyurdular. Adam:

- “Emanet nasıl zayi olur?” dedi. Efendimiz (sav):

- “İş ehil olmayana verildi mi, kıyâmeti bekle.” (Buhari, İlim 2, Rikak, 35)

İbn Hacer, “emanetin zayi edilmesi” sözünü “cehâletin çokluğu ve ilmin kaldırılması” olarak yorumlamıştır.

3- İsa (as)'nın yeryüzüne inmesi:

Âhir zamanda İsa (as)'nın yeryüzüne inmesi de bir diğer kıyâmet alametidir. Hadîs-i Şerîfte buyrulmuştur ki: **“Hz. İsa (as), üzerinde kızıl toprak renginde iki elbise olduğu halde iner; salibi (haç) kırar, hıncı öldürür, cizyeyi kaldırır, insanları İslâm'a çağırır. Allah O'nun zamanında, İslâm hariç bütün dinleri ortadan kaldırır, yeryüzüne emniyet gelir. Aslanlar develerle otlar, çocuklar yılanlarla oynar.”**

4- Mehdi (as)'nin gelmesi:

Ümmü Seleme (ra)'den rivayetle, Rasûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: **“Mehdi benim zürriyetimden**

kızım Fâtıma'nın evlatlarındandır.” (Ebu Davud, Mehdi, 1 /4284)

Kafa ve gönülleri irşad ve ıslah eden, zulmu kaldırıp, hakkı ve adâleti hâkim kılmaya çalışan kimse olarak Mehdi (as), Peygamberimiz (sav)'in şu mübârek kelâmlarıyla şöylece beyan buyurulmuştur:

İbn Mes'ud (ra), Efendimiz (sav)'den rivayet etmiştir: **“...Ehl-i Beyt'inden birisidir ki, bu zâtın ismi, Benim ismime uyar, babasının ismi de babamın ismine uyar. Bu zât, zülümle dolu olan yeryüzünü, adâlet ve hakkâniyetle doldurur.”** (Ebû Davud, Mehdi, I/4282; Tirmizi, Fiten, 52/2231-2232)

5- Her yüz senede bir “müceddidin” teşrif etmesi:

Peygamberimiz (sav), **“Allah, bu ümmet için her yüz senenin başında, dîni tecdid edip yenileyecek (müceddid) kimseler gönderecektir.”** buyurmaktadır.

6- Deccalin zuhur etmesi:

Efendimiz (sav), her namazdan sonra, zulmün ve her türlü kötülüğün odak noktası olan deccalin fitnesinden istiaze (korunma) için Allah'a yalvarırlardı.

**Kulluk Görevlerimizi
Yapmakla Memuruz**

Dünyanın eceli, ilm-i İlâhî'de mahfuzdur. Şüphesiz ki Kıyâmet'in ne zaman kopacağına dâir ilim, ancak Allah (cc) katındadır. Allah'tan başka kimse bunu bilemez. Bu-

nunla beraber, şahsî kıyâmetimiz kısmen de olsa bellidir. Peygamberimiz (sav), **“Ümmetinden yetmiş yaşına ulaşanlar pek azdır.”** buyurarak ömürlerimizin kısalığına dikkat çekmiştir. Kıyâmetin alâmetlerinin âniden gelmeyip önce alâmetlerinin belirmesi, bizler için bir ikaz ve irşad, ayrıca tevbe etmemize de bir vesiledir.

İsa (as) inse, Mehdi (as) gelse bile, bizler kulluk görevlerimizi yapmakla memuruz. **“Sana yakîn (ölüm) gelinceye kadar Rabbine ibâdet et.”** (Hicr, 15/99)

Ne Hazırladın Kıyâmet İçin

Sahâbilerden biri sordu: “Ya Rasûlallah! Kıyâmet ne zaman?”

Efendimiz (sav) buyurdu: “Ne hazırladın kıyâmet için?”

Sahâbî cevap verdi: “Kıyâmet için çok namaz ve oruç hazırlamış degilim; fakat Allah'ı ve Rasûlü'nü seviyorum.”

Bunun üzerine Efendimiz (sav) şöyle buyurdu: **“Kişi sevdiğiyle beraberdir.”** (Buharî, Edeb; 96; Müslim, Birr, 165; Tirmizî, Zühd, 50)

Peygamberimiz (sav)'in, **“Kıyâmet koparken sizden biriniz elinde bir hurma dalı bulunur da, buna, kıyâmet kopmadan dikmeye gücü yeterse, muhakkak onu diksin.”** (Ahmed b.Hanbel, Müsned, III, 184, 191) tavsiyesi, hiçbir ânımızı gâfletle geçirmemiz gerektiğini bizlere öğütlemektedir.

Allah Celle ve Alâ Hazretleri, **“Kendi kendine, yalvararak ve ürpererek, yüksek olmayan bir sesle sabah akşam Rabbini an. Gâfillerden ol-**

ma." (A'raf, 5/205) buyurmaktadır. Bu âyet-i celîle, bütün vakitlerimizde zikrullahtan gâfil olmamamızı, Allah'ın azâmetini, havf ve haşyetini⁶² gönülde hissetmeyi, nefsimizin de bir hiç mesabesinde olduğunu tefekkürle O'nun kurbiyetine⁶³ erişmeyi bildirmektedir.

Hakk'ı Zikredenlerin Üzerine Kıyâmet Kopmaz

Enes b. Mâlik (ra)'den rivayetle Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuşlardır: "**Kıyâmet, 'Allah! Allah!' diyen bir kimsenin üzerine kopmayacaktır.**" (Müslim, İman 234; Tirmizi, Fiten 35)

Bu Hadîs-i Şerifte; kıyâmete kadar, yeryüzünde Allah'a ibâdet edenlerin eksik olmayacağı ifade edilmektedir. Allah'tan sakınarak emr-i bi'l-ma'ruf ve nehy-i ani'l-mün-kerde⁶⁴ bulunan kimselerin üzerine kıyâmet kopmayacaktır. Hadîs-i şerifte kendilerinin üzerine kıyâmet kopacak olan zümre ise şöyle bildirilmiştir: "**Kıyâmet sadece, şerir insanların üzerine kopacaktır.**" (Müslim, Fiten 131)

Bâtında Kıyâmeti Koparmak

Bâtında kıyâmet kopmadıkça, zâhirde kıyâmet kopmaz.

"Gerçekten Allah, kendilerinde olan (ahlâk ve gidişati) değiştirmedikçe, hiçbir topluluğun durumunu değiştirmez. Allah bir topluluğa kötü-

⁶² Korku ve heybetini.

⁶³ O'nun sevgisine, inâyetine ve rızasına erişmek.

⁶⁴ İyilikleri emredip kötülüklerden kaçındıran.

lük diledi mi, artık onu geri çevirecek, bir kuvvet de yoktur. Onlar için ondan başka bir veli (yardım eden) de yoktur.” (Rad, 13/11)

Kıyâmetin Provası

Cenâb-ı Hakk'ın helâk ettiği kavimler;

(a) Peygamberlerin tavsiyelerine kulak tıkayarak Allah'a ortak koşan,

(b) Cinsî sapıklığa düşen,

(c) Ticarî ahlâksızlıkla ölçü ve tartıda hile yapan,

(d) Mazlumun hakkını elinden alan,

(e) Yasaklanan her türlü kötülüğü meşrû kılanlardır.

Musa (as)'ya karşı gelen Firavun'un âkibeti, **“Musa ve beraberinde bulunanların hepsini kurtardık. Sonra ötekilerini suda boğduk.”** (Şuarâ, 26/65-66) âyetinde bildirilir.

Hz. Nuh (as)'u öldürmeye kasteden, nebîlik iddiasına karşı çıkan kavmin akıbeti de, **“Nuh dedi ki: Rabbim! Kavmim beni yalanladı. Artık Benimle, onların arasında Sen hükmünü ver. Beni ve beraberimdeki mü'minleri kurtar. Bunun üzerine biz onu ve beraberindekileri, o dolu geminin içinde kurtardık. Sonra da geri kalanları suda boğduk.”** (Şuara, 26/117-120) âyetiyle bildirilir.

Hz. Hud (as)'un öğüdünü dinlemeyip, yalan sayan Ad Kavmi'nin cezası ise şöyle anlatılmaktadır: **“Onlar şöyle dediler: Sen öğüt versen de vermesen de bize birdir. Bu, öncekilerin geleneğinden başka bir**

şey değildir. Biz azaba uğratılacak da değiliz. Böylece onu yalanladılar; biz de kendilerini helâk ettik." (Şuara, 26/136-138)

Sâlih (as)'i memleketinden çıkartmak isteyen, insanlara zulmeden, yağmacılık yapan, fesat çıkaran Eyke halkının belası da Rabbimiz tarafından bize şöyle haber verilir: "**Hülâsâ, onu yalancı saydılar da, kendilerini o gölge gününün azabı yakalayiverdi. Gerçekten o, korkunç bir günün azabı idi.**" (Şuara, 26/189)

Eyke Halkı, bulutun altına toplanınca, Allah üzerlerine bir ateş gönderdi ve hepsi yandı.

Kur'an-ı Kerim'de ahlâksızlığın en çirkini olarak nitelendirilen cinsî sapıklığa düşen Lut (as)'un kavminin âkibeti de, "**Bunun üzerine onu ve bütün âilesini kurtardık. Ancak azapta kalanlar arasında bulunan bir koca karıyı (eşi hariç) kurtarmadık. Sonra diğerlerini helâk ettik.**" (Şuara, 26/170-172) âyetiyle ifade edilir.

Kurtuluşa Erecek Kimseler

Kıyâmet kopsa da kopmasa da salaha erecek kimseler "**Ancak iman edip iyi iş yapanlar, Allah'ı çok ananlar ve haksızlığa uğratıldıklarında kendilerini savunanlar başkadır. Haksızlık edenler, nereye döndürüleceklerini yakında bileceklerdir.**" (Şuara, 26/227) âyetinde vâsfedilir.

Kurtuluşa erenler:

1. Kâmil îman sahipleri,
2. Sâlih amel işleyenler yani Kur'an'a uygun hayat yaşayanlar,

3. Allah Teâlâ'yı ve Rasûlü (sav)'nü senâ ederek, hal-
kı Hakk'a davet eden zâkirler,

4. Haddini aşmadan, kendilerini kötöleyenleri bilmu-
kâbele zemmedenler (hakkı müdafaa edenler)dir.

Felâha Erecek Kimseler

**“Ey iman edenler! Sabredin ve düşmanları-
nızdan daha sabırlı olun! (Zâhirde din düşman-
larına, bâtında, nefis ve şeytana karşı size zarar
vermemesi için) düşmanınızı gözetleyin ve Al-
lah'ın azabından sakının. Umulur ki, böylece
felah bulursunuz.” (Âl-i İmran, 3/200)**

Felâha erenler:

1. İbâdet ü taatle meşgul olup isyandan kaçınan Al-
lah'tan gelen belâ ve musîbete sabredenler.

2. Direnerek, Allah düşmanlarına galip gelenler (mu-
sîbet zamanında kalbi murakabe edenler).

3. Zâhiren düşman karşısında hududu bekleyen,
bâtinen de ruhu Allah'a vasıl kılacak ibâdete kalbini bağ-
layanlar (Murabata).

4. Allah'tan korkarak, küfürden, nifaktan, büyük ve
küçük günahlardan sakınan ve mâsivâyâ⁶⁵ meyilden kaçın-
anlar.

Kurtuluş Reçetesi

**“Ey Mü'minler! Hepiniz birden Allah'a tevbe
edin ki felaha eresiniz.” (Nûr, 24/31)** Bu âyet-i kerî-

⁶⁵ Allah'tan başka her şey.

me'de kurtuluşumuz için toptan Allah'a dönüş tavsiye edilmektedir.

“(Ey Mü'minler!) Sizden hayra davet eden, doğruyu emreden, fenâlıktan nehyeden, bir cemaat bulunsun. İşte onlar felaha erenlerdir.” (Al-i İmran, 3/104)

“Öyle ise, gücünüz yettiği kadar, Allah'tan sakının. (Emirlerini) dinleyin ve itaat edin. (Allah yolunda mallarınızdan) nefisleriniz için hayr (olacak şeyler)i infak edin. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin tâ kendileridir.” (Teğabun, 64/16)

Âyet-i Celîle'de zikrolunan kurtuluş reçetesi:

1. Takvâ⁶⁶ kalkını ile Rızâ-yı İlâhî'nin hilafına olan şeylerden nefsi muhafaza etmek,
2. Nefsi terbiye için malı Allah yolunda sarfetmek,
3. Nefsin kötülüklerinden (cimrilikten) korunmak.

⁶⁶ Allah'tan korkmak.

HESAP GÜNÜ

Toplumsal istikrarsızlık ve ahlâkî çöküntü, insanların hesap gününe olan inançlarındaki zayıflığın bir göstergesidir. Kanaatimizce, sosyal düzeni bozan; içki, kumar, zina, ihtikâr, yolsuzluk ve de her türlü haksızlık, hesap gününe inanmamanın bir neticesidir.

Hesap Gününü Düşünmek

Allah'a imanın altı esasından birisi öldükten sonra dilip mahşerde, hesaba çekilmenin hak olduğuna inanmaktır. Hesap gününe inanmak haksızlığa gitmemek için bir garantidir. Bu güne iman, kulun bütün fiillerinde ölçülü davranmasına ve hak üzere hareket etmesine bir vesiledir.

Toplumsal istikrarsızlık ve ahlâkî çöküntü, insanların hesap gününe olan inançlarındaki zayıflığın bir göstergesidir. Kanaatimizce, sosyal düzeni bozan içki, kumar, zina, ihtikâr,⁶⁷ yolsuzluk ve de her türlü haksızlık, hesap gününe inanmamanın bir neticesidir.

Cennetin Anahtarı

Râd Sûresinin 20-22. âyetlerinde müminlerin riâyet etmeleri gereken hususlar, tefsirlerde cennetin anahtarı olarak haber verilmiştir:

⁶⁷ Halkın zaruri ihtiyaçlarını ucuza alıp pahalıya satma işlemi.

Onlar ki, Allah'a verdikleri sözü yerine getirirler ve antlaşmayı bozmazlar.

Ve onlar ki, Allah'ın, riayet edilmesini emrettiği haklara riayet ederler.

Rablerine saygı besler ve hesabın kötü çıkmasından korkarlar.

Ve onlar ki, Rablerinin rızasına ermek için sabrederler.

Namazı dosdoğru kılarlar:

Kendilerine verdiğimiz rızıklardan gizli açık Rableri için harcarlar.

Ve kötülüğü iyilik ile savarlar.

İşte bunlar, dünya yurdunun akıbeti onlara mahsustur.

Burada geçen, "Hesabın kötü çıkmasından korkarlar." âyeti şöyle tefsir edilebilir: Müminler, dünyada yaptıkları her şeyin hesabını ahirette vereceklerine inandıklarından dolayı o hesap veriş sırasında kötü duruma düşmekten korkarlar. O gün gelip çatmazdan önce, kendi kendilerini murakabe eder, oto kritik yaparlar.

Râşit Halifelerin Hesap Gününü Düşünmeleri

Allah'ın azametinden ve hesabın haşyetinden dolayı Hz. Ebu Bekir (ra), "Keşke ben de ağaçların dallarına konan şu kuşlar gibi olsaydım da Allah'ın huzurunda hesaba çekilmeseydim." demiştir.

Hz. Ömer (ra)'in, Allah korkusuyla gözünden akan yaşlar, yüzünde iki çizgi meydana getirmiştir. Eline bir

saman çöpü alarak, hesap gününün dehşetinden dolayı şöyle demiştir: “Keşke anam beni doğurmasaydı, keşke unutulup giden bir varlık olsaydım.”

Ömer b. Abdulaziz bir gün uykusundan soğuk terler dökerek uyanmış, yakınındakilerin bunun sebebini sormaları üzerine şöyle cevap verir: “Mahşer meydanında idim. Hz. Ebu Bekir (ra) çağrıldı. Kolayca hesabı görülüp cennete girdi. Sırasıyla Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali (ranhüm) de çağrıldı. Onlar da hesaplarını kolayca verip cennete girdiler. Hesap sırası bana doğru geldikçe titremeye başladım. O kadar ayrıntılı hesaba çekildim ki, memleketimde sokaklarda dolaşan köpeklerden bile hesaba sorular soruldu. Sonra bir cife gördüm. ‘Bu kim?’ dedim. ‘Kendisine sor.’ dediler. Ayağımla dokundum, gözlerini açtı. Gördüm ki Haccac b. Yusuf es-Sakafi. ‘Allah sana ne ile muamele etti?’ dedim. O da, ‘Allah’ı kahhar olarak buldum. Öldürdüğüm her bir kimsenin yerine tekrar öldürüldüm. Said b. Cübeyr’i öldürmeme mukabil ise yetmiş kere öldürüldüm.’ dedi.”

Evliyaullahın Hesap Gününü Düşünmeleri

Bâyezîd Bistamî (ks)’yi âriflerin sertâcı kılan husus, daimî surette hesap gününün korkusunu düşünmesidir. Bâyezîd Bistamî (ks), yapmış olduğu her şeyi kılı kırk yararcasına düşünürdü. Bir yolculuk esnasında bir çiçeği koparır. Yolculuğunun sonunda koparmış olduğu çiçeğin içerisindeki karıncanın farkına varır. Sonra, ben bu karıncayı yuvasından uzaklaştırdım ve onu yuvasından mahrum ettim düşüncesiyle gelmiş olduğu o bir günlük yolu tekrar gider ve karıncayı aldığı yere bırakır.

Ubeyd (rha), kaftan ve gömlek satardı fakat havalar bulutlu olduğu zaman müşteri, elbisenin kusurlu tarafını göremez diye alışverişte bulunmazdı.

Yezid b. Düreye (rha), babasının vefatından sonra kendisine kalan mirası, haram karışmıştır endişesiyle almamıştır.

Sami Ramazanoğlu (ks), de babalarından kalma büyük serveti mideme haram girer endişesiyle kabul etmemişlerdir. İstanbul'da bulunan mürşidine hediyeler göndermek âdetleri idi. Fakat o, hediyelerinin kendi el emeği olmasına büyük îtina gösterirlerdi. Rivâyete göre ekinler biçildikten sonra tarlalara gider, yerlere dökülen başakları toplar, onları güzelce bulgur yapar ve İstanbul'a gönderirlerdi. Onun bu hâline muttali olan babası, "Oğlum! Benim ambarım buğday dolu. Niçin Efendine ondan göndermiyorsun?" der. O da, "O kapıya lâyük olan el emeği, göz nûrudur." buyururlar.

Bir Kâtilin Hesap Gününü Düşünmesi

Adana'nın Kozan ilçesine bağlı Yüksek Ören Mahallesi'nde Hacı Hasan Efendi (ks) vâizlik yaparken, on altı kişinin kâtili bir adam, aşk u şevke gelerek feryat eder. Bu adamın halini hazmedemeyenlerden birisi Üstadımız (ks)'a hizmette bulunan oğluna der ki, "Ha ne olur Efendi Hazretlerine sor, bizim gözümüzden yaş gelmezken, bu kâtil nasıl cezbeye kapılıp feryat ediyor?" Bir sahur yemeğinde Üstadımız tarafından sorunun cevabı şu şekilde verilir: "Evladım! Vaazımızda bağırın bu adamın gözüne, katlettiği şahıslar görünüyor, beni öldürecekler, intikamlarını alacaklar diye feryad ü figan koparıyor."

TEVBE KAPILARI KAPANMADAN

Tevbe, kişinin Cenâb-ı Hakk'a içini dökmesi, hâlini arzetmesi, âdeta Rabbiyle irtibata geçmesidir. Tıpkı Hazret-i Yakub (as)'un "Ben derdimi ve hüznümü ancak Allah'a arzederim." (Yusuf, 12/86) demesi gibi...

Günah İşleyen Kimsenin Kalbi

Günah ne nûrdan yaratılan melek, ne de sorumsuz varlık olan hayvan içindir; günah, İlâhî tekliflerle mükellef⁶⁸ insana aittir.

Ebu Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: **"Mü'min, bir günah işleyince kalbine siyah bir nokta düşer. Eğer tövbe eder, hatasından döner, Allah'tan günahının affını dilerse, kalbi siyah noktadan temizlenir. Günah işlemekte devam ederse, noktalar çoğalır, kalbi tamamen kararır."** (Tirmizi, Nesâi, İbn Mâce)

Bu hadîs, Allah Teâlâ'nın Kur'an-ı Kerim'de **"Hayır öyle değil. Tam tersine, işledikleri hatalar, kalplerini tamamen karartmıştır."** (Mutaffifin, 83/14) buyurmasına işâret etmektedir.

⁶⁸ İlâhî sorumluluklarla yükümlü kılınan.

Nefis Hakk'a Karşı İsyankâr Olmaya Sevkeder

Nefis insanı aldatır ve onu Hakk'a karşı isyankâr olmaya sevkeder.

“Andolsun, insanı biz yarattık. Nefsinin ona ne vesvese vermekte olduğunu da biz biliriz. (Çünkü) biz ona şah damarından daha yakınız.” (Kaf, 50/16)

“Onlar, kuruntudan, nefislerin arzu ettiği hevâ ve heveslerden başkasına tâbi olmuyorlar. Hâlbuki onlara, Rablerinden bir hidâyet (rehberi, Peygamber ve Kur'an) gelmiştir.” (Necm, 53/23) **“Çünkü nefis, olanca şiddeti ile kötülüğü emredendir.”** (Yusuf, 12/53)

Şeytan, İnsanı Hakk'ın Yolundan Saptırır

Kalbe, kötü fikir ve düşünceleri sokan şeytan, insanı Hakk'ın yolundan saptırır.

“Ey insan! O keremi bol Rabbine karşı seni aldatan ne?” (İnfitar, 82/6) **“Çok aldatıcı (şeytan) da sakın sizi Allah ile (O'nun affına güvendirerek) aldatmasın.”** (Fatır, 35/5)

“İblis dedi ki: Ey Rabbim! Andolsun ki, beni azdırmana karşılık ben de yeryüzünde onlara (günahları) süsleyeceğim. Ve onların hepsini mutlaka azdıracam.” (Hicr, 15/39)

Dünya İnsanı Aldatır

Dünya, insanı, ebedî yaşayacakmış gibi, oyalayıp aldatır.

“Onlar, önceden elleriyle işledikleri (kötü amellerinden) ötürü onu (ölümü) hiçbir zaman arzu etmezler.” (Bakara, 2/95)

“Ve dünya hayatı ise aldatıcı bir metâdan başka bir şey değildir.” (Âl-i İmran, 3/185)

“Ve onlar dünya hayatı ile sevindiler. Hâlbuki dünya hayatı, âhiret yanında metâdan başka bir şey değildir.” (Rad, 13/26)

Nefis, Şeytan ve Dünyanın Esiri Olanlar da İnsanı Allah'ın Yolundan Saptırır

Nefs, şeytan ve dünyanın esiri olanlar da insanı Allah'ın yolundan saptırır.

“Eğer yeryüzünde bulunanların (kâfir, cahil, heva ve heveslerine uyanların) çoğuna uyarsan, onlar seni Allah yolundan saptırırlar.” (En'am, 6/116)

Günahlar Üç Kısma Ayrılır

İnsanoğlu, hem hayır hem de şer işlemeye müsait bir yaratılışa sahiptir ve günahsız olarak dünyaya gelmiştir. İşleyene ceza gerektiren günahlar; Allah'a, sâir insanlara ve kişinin kendisine karşı işlediği günahlar olmak üzere üç kısma ayrılır:

1- Allah'ın hukukunu çiğneyen, O'na ibâdetinde ortak tanıyanlar, en büyük zülmü işlerler. **“Şüphe yok ki, şirk elbette pek büyük bir zulümdür.”** (Lokman, 31/13)

2- Yaratılış sırrına muhalif harekette bulunan, kulluk sınırını aşanlar, kendilerine zulmederler. **“(Adem ile**

**Havva) Rabbimiz, kendimize yazık ettik, bizi ba-
ğışlamaz, bize acımazsan, şüphesiz biz kaybe-
denlerden oluruz.” (Araf, 7/23)**

**“Onlara, Allah zulmetmedi. Fakat kendileri,
kendilerine zulmediyorlar (isyanları yüzünden).”
(Âl-i İmran, 3/117)**

**3- Kendi dışımızdaki insanlara zulüm. “Asr’a yemin
ederim ki insan gerçekten ziyan içindedir. Ancak
iman edip sâlih ameller işleyenler, birbirlerine
haklı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler
müstesna.” (Asr, 103/1-3)**

İman etmeyenler, Kur’an-ı Kerim’e uygun amelde bu-
lunmayıp nasihat, irşad ve başkalarını olgunlaştırmaya
matuf amelleri yerine getirmeyenler, başkalarına zulme-
derler.

Tevbe, Dört Kısma Ayrılır

Allah’a sığınma, Allah’a dönme, yaptığı hatalardan
pişman olup kusurlarını beğenmeme olarak tarif edilen
tevbe dört kısma ayrılır.

- 1- Küfürden imana dönüş, kâfirlerin tevbesidir.
- 2- İsyandan itaata dönüş, fâsıkların tevbesidir.
- 3- Fenâ huylardan, iyi huylara dönüş, ebrârın
tevbesidir.
- 4- Mâsivâdan Hâlik-ı Zülcelâl’e dönüş, nebî ve velile-
rin tevbesidir.

Küfür ve şirk asla affedilmez; cezası ise ebedî olarak
cehennemde kalmaktır. Fakat kişi, küfründen döner; hak
dini benimserse mağfiret olunur.

“De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah, bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayan, çok esirgeyendir.”
(Zümer, 39/53)

Peygamberimiz (sav), **“Bu âyeti, ne dünyaya ne de dünyada bulunan (dünyâ ve mâ-fihâ) bir şeye değişmem.”** (Bezzâvî, c.2, s.363) buyurdular.

Büyük ve Küçük Günah

Tasavvuf uleması⁶⁹ büyük ve küçük günah ayrımı yapmayı pek sevmezler, çünkü onlar nezdinde Allah'a karşı yapılan hertürlü hata büyük bir saygısızlık olarak kabul edilir. Efendimiz (sav), **“Mü'min günahını, üstünde bir dağ gibi görüp üzerine düşeceğinden korkar; münafık ise sinek gibi burnuna konup uçacak şekilde görür.”** buyurmuştur.

Az günahı az sanma, kime karşı ona bak.

Az nimeti az sanma kimden geldi ona bak.

Bu meseleyi izah maksadıyla Şeyh Mustafa Hulûsî (ks), “Bir havuz düşünün, defalarca o havuza küçük küçük taşlar atsanız, zamanla o havuzun içinde tepelikler oluşmaya başlar. Küçük dediğimiz günahlar da işlene işlene, büyük günaha dönüşür.” diye misal verirlerdi. Hacı Hasan Efendimiz (ks) sohbetlerinde, “Karıncı büyüklüğünde yaptığım hatalar gözüme Erciyes Dağı gibi görünüyor.” diye yakınırđı.

⁶⁹ Rûhî eğitimi sağlayan ârifler.

Hayatını, **“Tevbe edenlerle oturunuz; onların kalpleri daha ince olur.”** Hadîs-i Şerifinde belirtilen hassasiyetle en güzel şekilde geçiren Üstadımız, 8-9 yaşlarında iken hüngür hüngür ağlarlarmış. Ulemadan “Kasır Hoca” diye marûf, Yahyalı’dan Mustafa Efendi Hazretleri, “Evladım hangi günahına ağlıyorsun?” der ve kendileri de başlarmış ağlamaya. Üstadımızın babaları Şeyh Mustafa Hulûsi (ks)’de, “Hocam! Gayr-i ihtiyarî yavrumun gözünden yaşlar boşanıyor.” dermiş.

Gözyaşı Üç Kısma Ayrılır

- 1- Günahattan dolayı gözyaşı dökmek,
- 2- Ayrılık sebebi ile gözyaşı dökmek,
- 3- Allah’ın aşk ve muhabbetiyle gözyaşı dökmek.

Üstadımız (ks)’ın, çocukluk yaşında, gayr-i ihtiyarî ağlaması Mevlâ’sına olan aşkındandır. “Âh edip, ağzından ciğer kokusu gelen” Sıddîk-ı Azam (ra) gibi âh u vâh edip ilâhî zevkle ağlayanlar; Cenâb-ı Hakk’ın Kur’an’da, Hazret-i İbrahim (as)’i nitelendirdiği, **“Şüphesiz ki İbrahim, çok yumuşak huylu (kalbi yufka, âh u vâh eden) gerçekten sabırlı bir kimse idi.”** (Tevbe, 9/114) makamda olurlar.

Makâma Göre Tevbe de Değişir

Kişilerin hal ve makâmlarına göre Allah’a yalvarış ve yakarışları değişiklik arzeder:

- 1- Avam⁷⁰ günahından tevbe eder.
- 2- Havâs⁷¹ gafletinden tevbe eder.

⁷⁰ Cahil halk.

İkisi fercle (namusla) alakalı:

- 1- Zina yapmak,
- 2- Livata yapmak.

İkisi de el ile alakalı:

- 1- İnsan öldürmek,
- 2- Hırsızlık yapmak.

Biri ayakla alakalıdır ki bu da müharebeden kaçmaktır. Bir diğeri de bütün vücutla alakalıdır, bu da anne ve babanın hukukuna riâyetsizlik etmektir.

Tevbe, Kulun Rabbine Hâlini Arzetmesidir

Tevbe, kişinin Cenâb-ı Hakk'a içini dökmesi, hâlini arzetmesi, âdetâ Rabbiyle irtibata geçmesidir. Tıpkı Hazret-i Yakub (as)'un, "**Ben derdimi ve hüznümü ancak Allah'a arzederim.**" (Yusuf, 12/86) demesi gibi... Yaptığı hata ve kusurları başkasına anlatması bile, kişinin amel defterini karartır.

Ebu Hureyre (ra) şöyle rivayet etmektedir: Adamın biri, تنها bir sokakta, bir kadına tacizde bulunuşunu Efendimiz (sav)'e anlatınca, İki Cihân Güneşi (sav), "**Yaptığını Allah gizlemiş, kimse görmemiş, keşke sen de kalbinde gizleseydin.**" (Müslim, et-Tergib vet-Terhib) buyurdu ve peşisıra şu âyet-i kerimeyi okudu: "**Gündüzün iki tarafında (sabah, öğle ve ikindi) namazlarını, gecenin de bir bölümünde (akşam ve yatsı) namazlarını kıl. Şüphesiz ibâdetler, güzel ve yararlı işler, günahları giderir, affetti-**

rir. Bu, düşünener ve ibret alanlar için öğüt ve nasihattir.” (Hud, 11/115)

İçten Yakarış ve Yalvarışlar

Tevbe ve istiğfarla günahkâr eller, kararmış gönüller, O'nun dergâhına açılır. Hz. Musa (as)'nın, Tûr Dağı'nda, buzağıya tapanların affı için, Rabbine şu hazin yalvarışı karşısında duygulanmamak mümkün mü?

“Ey Rabbim! Dileseydin onları da, beni de helâk ederdin. İçimizdeki birtakım beyinsizlerin işledikleri yüzünden bizleri helâk edecek misin? Bu iş, Senin imtihanından başka bir şey değildir; onunla dilediğini saptırırsın, dilediğini de doğru yola iletirsin. Sen bizim sahibimizsin, bizleri bağışla ve bizlere acı, Sen bağışlayanların en iyisisin! Bize, bu dünyada da iyilik yaz, âhirette de. Süphesiz biz Sana döndük. Allah buyurdu ki: Kimi dilersem onu azabıma uğrattırım. Rahmetim ise herşeyi kaplamıştır.⁷³ Onu (rahmeti) sakınanlara, zekatı verenlere ve âyetlerimize inananlara yazacağım.” (Araf, 7/155-156)

İbrahim (as)'in, İsa Peygamber (as)'in Allah'a gönülden ve samimi yakarışları, O (cc)'ndan bir rahmetle âsilerin bile kurtuluşlarını dilemeleri, ne büyük bir şefkat ve engin bir merhametin eseridir: **“Şimdi kim Bana uyar-sa o bendendir. Kim de Bana karşı gelirse, Sen gerçekten çok bağışlayan, pek esirgeyensin.”** (İbrahim, 14/36)

⁷³ Rahmet, Allah'ın zâtının gereğidir; azap ise kulların günahlarının gereğidir.

İsa Peygamber (as)'inkisi de kezâ: **“Eğer kendilerine azab edersen şüphesiz onlar Senin kullarıdır. Eğer onları bağışlarsan, şüphesiz Sen izzet ve hikmet sahibisin.”** (Maide, 5/118)

Atamız Adem (as)'in, zellesinden dolayı Cenâb-ı Hakk'tan samimi mağfiret talebi, **“Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik, eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan, mutlaka ziyan edenlerden oluruz.”** (Araf, 7/23) niyâzı Allah'a candan teslimiyetin birer örneğidir.

TEVBE EDEREK ARINALIM

İnsan, Allah'a vuslata mani olan her şeyden dolayı tevbe etmelidir. Çünkü insanın kalbi, Allah'ın sırlarının - tecellî ve nûrlarının- ve Zâtî'nun müşahede edileceği bir cevherdir. Her günah, bu cevheri, bu aynayı kirletir.

Tevbe, Hakk'a Bağlılığın En Güzel Örneğidir

Tevbe, sadece, günahların affi için bir çıkış kapısı değildir. Tevbe aynı zamanda Hakk'a bağlılığın en güzel örneğidir. **"Süleyman ne güzel bir kuldu! Doğrusu O daima Allah'a yönelirdi."** (Sa'd, 38/30)

*Gördükçe hâl-i zârını, mahbûb eder ihsân sana,
Terket hevây-ı tyşını, lutf eylesin cânân sana.*

Es'ad Erbilî

Tevbe Hakkında Âyet-i Kerîmeler

"Allah'ın kabul edeceği tevbe, ancak bilmeden kötülük edip de sonra tez elden tevbe edenlerin tevbesidir. İşte Allah, bunların tevbesini kabul eder. Allah herşeyi bilendir, hikmet sahibidir. Yoksa kötülükleri yapıp yapıp da içlerinden birine ölüm gelip çattınca, 'Ben şimdi tevbe ettim.' diyenler ile kâfir olarak ölenler için tevbe yoktur, onlar için elem verici bir azab hazırlamışızdır." (Nisa, 4/17-18)

“Rabbiniz kendi üzerine (şu) rahmeti yazdı. İçinizden kim bilmeyerek bir fenalık yapıp da, sonra arkasından tevbe etmiş ise, şüphesiz ki O (Allah) Gafûr ve Rahîm'dir.” (En'am, 6/12)

“Gerek taat ve gerekse isyanın zerresi zâyi olmaz. İtaat eden ecrini, isyan eden cezasını görür: “Şirkten tevbe edip, sâlih amelde bulunan kimselerin kötülüklerini Allah iyiliklere çevirir. Allah çok yarlıgayıcı, çok esirgeyicidir.” (Furkan, 25/70) **“Hulûs-i kalb ile tevbe edenlerin günahı, sevaba dönüşür: “Eğer yasaklandığınız büyük günahlardan kaçınırsanız, sizin küçük günahlarınızı örteriz ve sizi şerefli bir yere sokarız.”** (Nisa, 4/31)

“Kul büyük günah işlemekten kaçınırsa Allah Teâlâ onu mükafatlandırır: “Kim, (Allah'a) bir iyilikle gelirse, işte ona on katı var, kim de bir kötülükle gelirse, bu o miktardan başkası ile cezalanmaz.” (En'am, 160)

“Ey mü'minler! Hep birlikte Allah'a tevbe edinizi ki felah bulasınız.” (Nûr, 24/31), **“Allah'a tevbe-i nasuh ile tevbe ediniz.”** (Tahrim, 66/8)

Tevbe Hakkında Hadîs-i Şerifler

Efendimiz (sav) sürekli olarak, **“Allah'ım! Seni noksan sıfatlardan tenzih eder ve Sana hamdedirim. Allah'ım! Beni mağfiret eyle, Sen, tevbe-leri kabul eden merhamet sahibisin.”** (Hâkim, İbn Mes'ud'dan) şeklinde Cenâb-ı Mevlâ'dan niyazda bulunurlardı.

Cenâb-ı Hakk katında, içtenlikle yapılan tevbelere kabul olur. Zina eden, sonra da cezalandırılan bir kadının cenazesini Peygamberimiz (sav) kaldırdılar ve bu işe taaccüp edenlere şöyle cevap verdiler: **"Bu öyle tevbe etti ki; eğer tevbesi Medine halkından yetmiş günahkâr kimseye dağıtılsa, hepsini affettirirdi. Allah'ın hükmüne cömertçe canını feda edenden daha üstün kimi bulabilirsiniz."** (Müslim)

Enes b. Malik (ra), Peygamberimiz (sav)'den şöyle rivayet etmektedir: **"Allah, kulunun tevbesine, çölde devesini yitirip, tekrar bulmanızın sevinmesinden daha çok sevinir."** (Riyâzu's-Sâlihîn)

Beyhakî'nin İbn Abbas'tan rivayet ettiği hadîs-i şerîfte, **"Günahattan tevbe eden kimse günahı olmayan kimse gibidir. Günah üzerinde devam edip tekrar tekrar aynı günahattan dolayı istiğfar eden kimse adeta Rabbi ile alay eder gibidir."** buyrulmuştur.

Habeşli birisi, "Çok günah işledim ya Rasûlallah! Tevbem kabul olur mu?" deyince Peygamberimiz (sav), "Kabul edilir." buyurdu. Adam, "Allah beni günah işlerken görmüş müdür?" dedi. Peygamberimiz (sav), "Elbette." buyurdu. Habeşli feryad ederek, yere düşüp can verdi.

"Hayatım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, siz, günah işlememiş olsaydınız, Cenâb-ı Hakk sizi giderir, yerinize de günahkâr bir kavim getirir, bunlar Allah'tan af istemeleri üzerine Allah da onları mağfiret ederdi." (Müslim)

Enes b. Mâlik (ra)'ten rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Allah buyurur ki: ‘Ey Âdemoğlu! Sen bana dua edip, ricada bulunduğun müddetçe, sende bulunan günahları mağfiret ederim.

Ey Âdemoğulları! Günahın gökleri dolduracak dereceye ulaşsa da bana istiğfar etsen, günahlarını mağfiret ederim.

Ey Âdemoğlu! Yeryüzünü dolduracak günahlarla huzuruma gelsen, şirk koşmadığın halde bana kavuşsan, yeryüzünü dolduracak kadar bir mağfiretle mukabele eder, seni affederim.”

“Günahkârların âh-u enîni Cenâb-ı Allah’a, Kendisini tesbih eden meleklerin sesinden daha sevgilidir.” Bundan dolayı melekler, “Gelin yeryüzüne gidelim de bizim sesimizden güzel ve Mevlâ’mızca makbul olan günahkârların iniltisini dinleyelim.” derler. (Ruhu'l-Beyân, 4/682)

“Su, elbisenin kirini temizlediđi gibi sevaplar da günahları siler götürür.”

“Güneş batıdan doğmadan önce tevbe edenin tevbesi kabul olunur.”

“Allah, can bođaza gelinceye kadar tevbeleri kabul eder.”

“Allah Teâlâ, gündüz günah işleyip gece tevbe edenin tevbesini kabul etmekle ve gece günah işleyip gündüz tevbe edenin tevbesini kabul etmekle kerem sahibidir. Güneş batıdan doğuncaya kadar bu böyledir.”

“Tevbe ediniz. Ben günde yüz defa tevbe ediyorum.”

“Günahsız kimse yoktur. Fakat günahkârların en iyisi tevbe edenlerdir.”

Tevbe Hakkında Kelâm-ı Kibâr

Hz. Ali (ra), “Kurtuluş çâresi elinizde iken helâk olmanıza şaşarım.” dediğinde, “O çare nedir?” diyenlere: “Tevbe ve istiğfardır. Allah, azab edeceği kimseye, istiğfarı talim etmez. Kime de istiğfar talim ettiyse azab etmez.” bu-yurmuştur.

Katâde (ra) buyurdular ki: “Sizin hastalığınızın teşhîsi ve tedâvîsi Kur’an-ı Kerim’dedir. Hastalığınız günah işlemek, tedavisi ise istiğfar ve tevbedir.”

Talk b. Habib (ks), “Her sabah tevbe ile kalkınız ve gece de tevbe ile yatınız.” buyurmuşlardır.

Fudayl b. İyaz (ks)’dan şöyle söylediği rivayet olunur: Günahları terketmeden, Allah’tan af ve mağfiret istemek yalancılardan istiğfardır. Cihada çıkan mücahidlere: “Ey mücahidler! Günahlarınızdan tevbe ediniz! Çünkü bu, kılıçlarınızdan daha ziyade size siper olur.”

Rabiatü'l-Adeviyye (ks) annemiz buyurmuşlardır ki: “Bizim tevbelerimiz bir başka tevbeye muhtaçtır.”

Kurtubi’den naklonulur ki: “Tevbe-i nasuh hakkında 23 görüş vardır. Onların en güzeli, Ebu'l-Leys’in İbn Abbas (ra)’tan rivâyet ettiği şu görüştür: “Tevbe-i nasuh; (1) kalb ile pişmanlık, (2) lisan ile istiğfar ve (3) günaha bir daha dönmeme azmini gönülde saklamaktır.”

Süfyan b. Uyeyne (ks)’ye, “Tevbe-i nasuhun alâmeti nedir?” diye sordular. Dört şeydir buyurdu:

1- Dünyalığın azlığı,

- 2- Nefsin zilleti,
- 3- Allah'a taatlerle yaklaşmanın çokluğu,
- 4- Taatlerin az ve noksan görülmesi.

Abdullah b. Ömer (ra) "Bir hata işleyen kul, sonra bu hatasını hatırlasa ve de kalbi korkarak ürperse, onun bu hatası Ümmü'l-Kitap'tan silinir." buyurmuşlardır.

Sekiz Şey ile Allah'tan Af Umulur

Sekiz şey ile Allah'tan af umulur; bunların dördü kalbte, dördü de dış uzuvlardadır.

Kalbte olanlar:

- 1- Tevbe etmek,
- 2- Günahları terketmeye azmetmek,
- 3- Kötülüğün kendisinden sökülüp atılmasını sevmek,
- 4- İsyandan dolayı azab olunacağından korkmaktır.

Dış uzuvlarda olanlar:

- 1- Günahın akabinde derhal iki rekat namaz kılmak,
- 2- Yetmiş kere istiğfar, yüz kere tesbih ve tahmidde bulunmak,
- 3- Sadaka vermek,
- 4- Bir gün oruç tutmak.

Gözyaşıyla Tevbede Bulunmak

Tevbe ve istiğfarı, gözü yaşlı, kalbi ateşli bir şekilde yapılmalıdır. Namazdan sonra, "Allah'ım! Sana tevbe ve istiğfar ediyorum." diye süratlice istiğfar okuyan birisini

Hz. Ali (ra) gördü ve ona, "Lisanla, süratle yapılan istiğfar yalancının tevbesidir." buyurdu. Mevlânâ (ks), "Günahın guslü gözyaşındır." der.

İnsan, Allah'a vuslata mani olan her şeyden dolayı tevbe etmelidir. Çünkü insanın kalbi, Allah'ın sırlarının -tecellî ve nûrlarının- ve Zâtı'nın müşahede edileceği bir cevherdir. Her günah bu cevheri, bu aynayı kirletir. Suyun kiri izale ettiği gibi tevbe-i nasuh ile de günahlar pâk olur.

Peygamberlerin ve Sâlihlerin İstiğfarları

Peygamberimiz (sav)'in ve sâlih kulların istiğfarı, eline gümüş geçenin, neden altını elde edemedim, diye yakınmasına benzer. Ayrıca Peygamberimiz (sav)'in istiğfar etmesi, biz ümmetine örnek olması içindir. Her an makâm geçen Peygamberimiz (sav), evvelki makâmda kalışından dolayı, istiğfar okumuşlardır.

Hz. Âişe (ra), elimi Rasulullah'ın karnına dokundurur, içim yanar, ağlardım ve şöyle derdim, "Canım feda olsun! Dünya yiyeceğinden doyuncaya kadar yesen ne olur." Rasûlullah (sav)'da, "Ey Âişe! Benden önce ulû'l-azm sahibi peygamber kardeşlerim geçti, çok ihsân, kerem ve derecelere kavuştular. Dünyadan nasib alırsam, derecemin düşmesinden korkarım." buyururlardı.

Ashab-ı Kiram derlerdi ki: Bizim iki garantimiz var, biri Rasûlullah (sav) diğeri de istiğfardır. Rasûlullah (sav) âhirete göçtü, şimdi ise istiğfar kaldı. **"...Ve hâlbuki sen onların aralarında bulunduğça Allah onlara azab edecek değildir. Ve onlar istiğfarda buldukları halde de Allah onları azablandırıcı değildir."** (Enfal, 8/37)

Tevbeyi Geciktirmemek

Tevbeyi geciktirmemek Rabbimizin bize tavsiyesidir: **“Size azab gelip çatmadan önce Rabbinize dönün, O’na teslim olun, sonra size yardım edilmez. (O’nun azabından sizi koruyacak kimse bulamazsınız.)”** (Zümer, 39/54)

*Ey Gâfirü’z-zenbi Rahim
Ey Âlimu’l-gaybi Kerim
Dergâha geldi bir esîm
Estağfirullah el-azim.*

*Nefs ü heva kesmiş yolum
Tûl-i emel tutmuş kolum
Nâcâr kalmış bir kulum
Estağfirullah el-azim.*

*Yâ Rab! Sivayı dilden al
Aşk u safa bahrine sal
Tehl-i hayatım⁷⁴ eyle bal
Estağfirullah el-azim.*

*Aç dîde-i irfanımı
Pâk et dil ü vicdanımı
Âgâh eyle canımı
Estağfirullah el-azim*

⁷⁴ Acı hayatım.

Gönül Beytullahtır

mavi
YAYINCILIK